

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 30 januari 2012*§ 3 Interpellation om ungdomars allt större svårigheter att komma in på bostadsmarknaden (nr 2011:30)*

Anförande nr 1

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Det här är en mycket angelägen interpellation utifrån att det kommer allt fler rapporter på Stockholms debathimmel som handlar om hur ungdomar trängs ut från Stockholms bostadsmarknad. Så sent som före jul var handelskammaren ute och diskuterade problemet med flaskhalsar som kan uppstå om nyanländ arbetskraft inte kan hitta någonstans att bo. Man talade också om fenomenet att studenter får allt svårare att hitta en bostad. De internationella studenterna som tidigare fanns här i Stockholm har i stor utsträckning försvunnit. Det är nästan inga kvar, och det beror på två saker. Det ena är regeringens politik som innebär att man numera inte längre är berättigad till fria studier vid våra högskolor. Det andra är att det är väldigt svårt att hitta någonstans att bo.

Det här är inte bra för Stockholm, och det är inte bra för Sverige. Men det är inte heller bra när våra egna ungdomar som växer upp i staden redan vid första ögonkastet på om det går att hitta någon bostad i Stockholm inser att det inte finns någon möjlighet om du inte har något eget kapital. Undanträngningseffekten gör att Stockholms kommun i praktiken inte kan erbjuda sina unga någon första bostad, utan man är i praktiken tvungen att flytta från staden.

Vad beror det här på? Dels beror det på att vi under tio år har sett att man bygger allt färre ettor. Andelen ettor har minskat dramatiskt i Stockholm, och dessutom har andelen hyresrätter av det allmänna beståndet minskat. Utöver det har dessutom andelen allmännyttiga lägenheter i bostadsbeståndet minskat dramatiskt, vilket sammantaget innebär att den bostadsform som skulle ha varit mest angelägen för våra unga, nämligen små, allmännyttiga hyreslägenheter som är den typ av lägenhet som träffsäkrast hjälper ungdomars bostadsbehov, alltså sådana lägenheter som man efterfråga på bostadsförmedlingen, dramatiskt har minskat.

Enligt Hyresgästföreningen har bara under de senaste åren andelen unga vuxna, alltså i åldersgruppen 18–27 år, som har en egen bostad sjunkit markant från 50 procent till 46 procent. Det innebär att mindre än hälften av våra unga vuxna i dag har ett eget bostadskontrakt. Introduktionsåldern på bostadsmarknaden ökar hela tiden, och om vi uttrycker det på ett normalt språk betyder det helt enkelt att man bor kvar hemma i högre utsträckning. Man blir mammbo eller pappbo i högre utsträckning än tidigare och tvingas bo kvar hemma hos sina föräldrar som vuxen.

Andrahandsmarknaden, säger någon, kanske skulle kunna vara ett alternativ, men även den har blivit svårare att komma åt. Framför allt handlar det om att det inte går att hitta en egen lägenhet om man inte har ett eget kapital. Men det finns ju mängder med lägenheter som går att köpa på bostadsmarknaden i dag, kanske någon säger. Det är tidningssida upp och tidningssida ned med olika typer av kontrakt, men som ni vet har ni den överhettade bostadsmarknaden i Stockholm lett till att priserna har skjutit i höjden, så bostadsrätter på marknaden är knappast något att efterfråga om man inte har haft ett rejält kapital från början.

Sammantaget verkar alltså hela politiken som förs ifrån Stockholms stad med sina instrument i den riktningen att ungdomar inte kommer in på bostadsmarknaden. Dels har omvandlingen av allmännytta till bostadsrätter förvärrat problemet, dels har byggnationen av allt för få ettor skapat problem, och dels har också den politik som förs när det gäller exploateringsmöjligheterna i Stockholm, alltså möjligheten att bygga nya bostäder, i huvudsak gynnat andra boendeformer än allmännyttans möjlighet att kunna komma med lägenheter direkt till bostadsförmedlingen.

Lägg här till fenomenet att så gott som alla lägenheter som anvisas för så kallade studentändamål oftast får inskrivet i sina detaljplaner att de är för studentändamål *och* något annat ändamål, vilket leder till att när de väl når det skede att de ska slutföras så omvandlas de till något annat, kanske lägenhetshotell eller bostadsrätter.

Sammantaget: Ungdomar har det allt svårare. Jag håller den styrande majoriteten ansvarig för detta, och jag vill ha svar på mina frågor som jag har ställt i den här interpellationen.

Anförande nr 3

Borgarrådet L a r s s o n (M): Tack, Tomas Rudin, för frågan! Du ska absolut få svar på de två frågor som du har ställt i din interpellation, även om ditt inlägg här handlade om en ganska lång rad frågeställningar. Jag ska försöka beröra även dem.

Om vi börjar med de frågor som Tomas Rudin har ställt i interpellationen om omvandlingen av allmännyttans hyreslägenheter och om denna kommer att fortsätta trots ungdomars ökade svårigheter att få tag i bostad så har min utgångspunkt i mitt svar varit att beskriva att bostäder faktiskt inte försvinner när det blir en annan upplåtelseform. Det är ju inte så att de 21 000 lägenheter som har omvandlats under den föregående perioden per automatik skulle ha stått till ungdomars förfogande. Det bor människor i de här lägenheterna. 21 000 lägenheter bor det människor i. De står inte till ungdomars förfogande, utan nyckeln ligger i att se till att vi får fler bostäder och att det mer bostäder – vilket vi också gör.

Det handlar även om att se över regelverk för att hitta andra modeller för att få in ungdomar in i olika typer av bostäder och bostadsfunktioner. Regeringen har också tittat över andrahandsinstrumentet för att se om man genom skatteregler kan förenkla för andrahandsuthyrning. Vi får se när det kommer förslag.

Faktum är att byggnation är otroligt viktigt för framtiden. Vi har höjt målen. Vi har haft ett gemensamt mål på 15 000 bostäder förra perioden; vi nådde 17 000. Vi

kommer den här perioden att lyckas med 20 000 bostäder. Det är vi säkra på, och en stor andel av dessa måste vara hyresrätter.

Under föregående år i exploateringsnämnden markanvisade vi för 57 procent hyresrätter. Att påstå att det inte finns några hyresrätter som markanvisas eller som sedan byggs är därför ett felaktigt påstående. Det är viktigt att det finns bostäder av olika karaktär och olika upplåtelseformer i hela staden, men det innebär också att man i områden där det finns kanske en övervägande del hyresrätter tillåter att bostadsrätter byggs och att man där det finns en väldigt stor andel bostadsrätter kan bygga hyresrätter.

Svaret på fråga 2 är alltså att vi måste se till att det byggs blandade upplåtelseformer i hela staden, och det gör vi också.

För att avsluta med frågan om för få ettor innan tiden är ute är det möjligen ett lite större bekymmer. Det är någonting som har pågått ända sedan sjuttioalet. Man har i stort sett slagit ihop ett antal lägenheter och tagit bort ett stort antal ettor som fanns. Det fanns förstås fördelar med det, men i praktiken är det väldigt många smålägenheter som har försvunnit sedan sjuttioalet. I praktiken måste det till fler projekt med smålägenheter, och de samarbetsformer vi har haft med jagvillhabostad.nu, där kommunala Stockholms hem har byggt just smålägenheter enligt ungdomars önskemål, har visat att det faktiskt går att bygga små lägenheter till hyfsade kostnader.

Anförande nr 4

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Joakim, de lägenheter som man nu omvandlar i ytterstaden är de små billiga lägenheter som ungdomar och människor med låga inkomster har råd med, och jag tycker att om man nu vill satsa på ungdomars boende så är det kontraproduktivt att omvandla just de lägenheterna.

Sedan finns det andra saker som Joakim Larsson inte har tagit upp i sitt svar som jag tycker är intressanta om man verkligen vill att ungdomar och andra människor med låga inkomster ska kunna bo i Stockholm. För det första är det att hyrorna även i allmännyttan rusar i höjden. Vi vet att de kommunala bolagen har väldigt bra ekonomi, och vi har föreslagit hyresstopp så att det ska bli möjligt att bo kvar i allmännyttan och inte behöva betala så höga hyror.

Även om ni den senaste tiden har anvisat mer mark till hyreslägenheter än tidigare var det i början av ert styre här i Stockholm nästan enbart bostadsrätter som anvisades. Att ni nu anvisar mark till hyresrätter är bara att försöka ta ikapp en liten del av det som ni har försummat.

Anförande nr 5

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Joakim, det försvar du har för att ungdomar har fått det svårare på bostadsmarknaden är indirekt ett erkännande av att ni har ställt till problemen. Egentligen bekräftar Joakim Larsson allt jag säger. Han hävdar dels att felet när det gäller ettor uppstod på sjuttioalet,

dels säger han att när det gäller den omvandling som skett så finns dessa bostäder trots allt finnas kvar. Det bor ju människor i dem, säger han.

Det har jag inte sagt någonting om, utan det jag säger är att detta får en undanträngningseffekt som gör att ungdomar inte längre har råd att efterfråga dessa lägenheter. Det beror på att ungdomar inte har något eget kapital, om man inte är född med guldsked i mun, och det är tyvärr väldigt få ungdomar som har den möjligheten i Stockholm.

Dessutom behöver vi hitresande och hitflyttande för att förstärka vår arbetsmarknad, och för att vi ska få hit den kompetens som våra företag behöver för att kunna utvecklas behövs en fungerande bostadsmarknad. När dessa företag söker efter ungdomar är svaret oftast att det inte går för det går inte att hitta en rimlig lägenhet att bo i.

Att Joakim Larsson inte ser det här tycker jag är typiskt och symptomatiskt för den politik han representerar. Han har varit den som har genomfört den här politiken konsekvent under flera år, som satte hela allmännyttan på realisation och sålde ut lägenheter i en takt som vi inte tidigare har sett i den här staden. Den utförsäljningspolitik som Joakim Larsson bedrev och dessutom konsekvent genomförde med hjälp av olika tekniker för att få ned kostnaderna för den som ville köpa dessa bostäder har lett till att människor har gjort klipp i den här staden som är helt otroliga utifrån de insatser som de behövt göra. Bara genom att bo i en allmännyttig lägenhet har man kunnat få miljontals kronor i vinst när man omvandlat sin bostadsrätt till en försäljning efter bara några år.

De som då flyttar in i de lägenheterna är personer som är kapitalstarka. Hur man än vänder och vrider på det är det i högre utsträckning äldre människor, människor som sedan länge har en egen försörjning så att de kan få bostadslån. De har dessutom ofta med sig ett kapital från början, kanske från någon annan bostadsaffär. Men är man ung eller student, inte har haft någon tidigare anställning, inte har möjlighet att kunna ta lån eller inte har någon egen insats att ställa upp med, så är de här lägenheterna förlorade. Det är inte en del av bostadsmarknaden som de kan söka sig till. När man är ung och behöver sätta bo går man till bostadsförmedlingen eller ställer sig i kö för någon annan hyresrättslägenhet, men då är Joakim Larsson där och kladdar med sina fingrar i akt och mening att sälja ut de lägenheterna så att ytterligare lägenheter försvinner från det bestånd som ungdomar kan efterfråga.

Det är det som den här interpellationen handlar om, och att Joakim Larsson inte har sett det i sitt svar tyder på att den politik ni genomför är cynisk och också typiskt moderat.

Anförande nr 6

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är möjligen bra att temperaturen på debatten går upp lite, för det är ganska kallt här inne. Vi får hoppas att det kommer lite fler ledamöter till salen snart.

Det är så här, Tomas Rudin, att fler lägenheter än någonsin förmedlas via bostadsförmedlingen, eftersom fler privata värdar än någonsin använder sig av Stockholms

stads bostadsförmedling. Det är en förmedlingsservice som fungerar i allt högre grad. Den har dessutom under den föregående perioden koncentrerat sig på att även förmedla lägenheter till studenter. Man har samordnat ett antal köer och gjort det enklare för studenter att använda sig av en gemensam kö i stället för att som tidigare få stå i sex olika köer. På olika sätt försöker vi alltså se till att smörja de system som finns.

Men fortfarande tror Tomas Rudin på fullt allvar att om inte en enda lägenhet hade ombildats till bostadsrätt under föregående period, om ni hade styrt den här staden, då skulle det ha funnits, egentligen inte 21 000 lägenheter till ungdomar, utan det var väl snarare 34 000 lägenheter som då skulle ha stått till förfogande för stadens ungdomar. Så resonerar Tomas Rudin när han säger att 34 000 lägenheter har försvunnit. Det jag vill hävda är att de inte har försvunnit. Det bor oftast samma människor i dessa lägenheter efter ombildning som innan. Med några procents undantag bor det samma människor där nu som innan.

I Tomas Rudins värld skulle dessa lägenheter – 34 000 bostäder runt om i staden – stå till förfogande för ungdomar. Så är det inte. Det är ett falsarium, Tomas Rudin. Dessutom är det så att 21 000 av dem har ombildats till bostadsrätter. Det stämmer. Men de övriga har ju sålts till andra hyresvärdar, hyresvärdar som kommer att fortsätta förvalta dem som hyreslägenheter, hyresvärdar som under den processen också har visat att inte en enda av de lägenheter som har sålts sedan har ombildats, i det resonemang som du pratar om.

Det är alltså inte några 34 000 lägenheter som har gått förlorade, Tomas Rudin.

Nu handlar det om vad man kan göra för att se till att vi får fler bostäder till stånd i Stockholm. Det handlar om att öka takten ytterligare i byggandet och att presentera paket på både studentlägenheter, mindre lägenheter och andra typer av bostäder. Allting efterfrågas. Det är viktigt att man bygger blandat i den här staden.

Före valet presenterade vi ett paket på 4 100 studentlägenheter. Under våren 2010 kunde vi peka ut var dessa skulle kunna ligga och vilka som var intresserade av att bygga dem. De har nu markanvisats. Vi har i största möjliga mån fått igång dessa projekt. Spaden är i backen i några av dem. Vi kommer att se dem inom den tidsperiod som vi har sagt att vi kommer att kunna leverera dessa lägenheter.

Det är alltså inte så dystert som Dysterkvist råkar tycka i den här talarstolen.

Anförande nr 7

Y v o n n e R u w a i d a (MP): När man står här och hör Joakim Larsson prata om en fungerande bostadskö och bostadsförmedling undrar man om han har kollat på bostadsköns lägenheter i dag. Jag vet inte hur många lägenheter det finns i Stockholm, en stad där 10 procent av Sveriges befolkning bor – kanske 20 lägenheter i en stad som ska försörja ett sådant otroligt flöde av människor. Det är faktiskt ett skämt att stå och säga att vi har en fungerande bostadssituation. Det har vi inte. Jag tycker att det hade varit klädsamt att i stället för att stå och klappa sig för bröstet och säga vad duktiga ni är visa att omvandlingen gick alldeles för långt, att det finns problem och att vi behöver fler bostäder.

När det gäller unga människor och bostadsmarknaden har vi väldigt länge sagt att vi måste ha en väldigt aktiv politik för att se till att unga ska kunna få en bostad. Dels måste man bygga många fler små och yteffektiva lägenheter med låg boendekostnad. Så är det inte i dag. Även de hyresrätter som byggs är till väldigt stor del för den välbeställda medelklassen med höga hyror. Det är inte litet, yteffektivt och billigt vilket behövs om unga i realiteten ska kunna tillgodogöra sig de bostäder som byggs. Här måste man från kommunen ha en aktiv politik och ställa krav på byggherrarna att de är välkomna att bygga ifall de bygger litet, yteffektivt och billigt.

Det finns också mer akuta åtgärder man skulle kunna göra. Vi har i dag en andrahandsmarknad i Stockholm på bostadsmarknaden. Det gäller bara att se den. Vi ska inte blunda för den. Varför inte bidra till, som vi har föreslagit, att man kan förmedla trygga andrahandskontrakt? Där skulle bostadsförmedlingen kunna göra skillnad för många av studenterna och de unga som ofta har ett första kontrakt i ett andrahandskontrakt. Men det vill inte Joakim Larsson. Han tycker inte att det är stadens ansvar. Jag tycker visst att det är stadens ansvar att bidra till en trygg andrahandsmarknad, och här skulle bostadsförmedlingen kunna bidra.

Det finns alltså väldigt mycket att tycka i den här frågan. Jag hoppas verkligen att Joakim Larsson kan nyansera sitt svar och erkänna både att det finns problem för många unga och studenter att komma in på bostadsmarknaden och att det är ett stort problem att omvandlingen har gått alldeles för långt och faktiskt bidragit till att skapa mer problem, men också att vi behöver mer politik så att unga och studenter får en bättre situation på bostadsmarknaden.

Jag tror inte att det här är en fråga som är lätt att lösa. Även om vi skulle göra väldigt mycket åtgärder skulle vi inte se en ljus situation i närtid. Det är därför det är så otroligt akut att verkligen ha mer politik än i dag!

Anförande nr 8

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Jag tycker att den här debatten är så avslöjande. När jag kritiskt tar upp att 34 000 lägenheter har försvunnit ur allmännyttans bestånd, att ungdomar därmed inte kan efterfråga de lägenheterna och att de i den meningen har försvunnit ur deras bostadsmarknad, då säger exploateringsborgarrådet, som dessutom varit ansvarig för hela den här utvecklingen: De stackars ungdomarna som inte har någon bostad, varför köper de inte en bostadsrätt? Det är det han säger. Låt dem köpa en bostadsrätt så klarar de sig!

Men det är det som är min poäng: För den som är ung och inte har någon anställning eller försörjning sedan tidigare eller någon möjlighet att kunna sätta upp ett första-handskontrakt eller ett banklån utan att kunna uppvisa de här första kriterierna så är inte den bostadsmarknad som Joakim Larsson hänvisar till tillgänglig. Det jag kallar för ungdomsbostadskrisen är någonting som du, Joakim, och den majoritet du företräder har ställt till, och nu först, när handelskammaren börjar varna för att det här kan leda till flaskhalsar i näringslivet och att det kan leda till att vi får en utarmning av vår stad som högskolesäte, då börjar ni lite långsamt att anvisa lite fler

hyresrätter och börjar finna en argumentation som handlar om att det också är bra att ha hyresrätter i olika sammanhang.

Men under de år som har gått har ni konsekvent sålt ut alla de möjligheter som har funnits för ungdomar att efterfråga lägenheter. Faktum är att 21 000 lägenheter i allmännyttan har omvandlats till bostadsrätter. Det bekräftade du i ditt inlägg. Därutöver har ni i de fall som hyresgästerna har röstat nej till att bilda bostadsrätter, alltså där ombildningscirkusen inte har gått som ni har velat, i stället sålt till privata värdar. Och dessa privata värdar ställer högre krav på att man ska ha en anställning innan man kan få ett förstahandskontrakt. Även där har alltså ungdomarna svårare att komma ut.

När Joakim Larsson då står här och klappar sig för bröstet lite mätt och belåtet och säger att jaha, om de nu inte köper någon bostadsrätt så kan de ställa sig i bostadsförmedlingens kö, för där förmedlar vi ännu fler lägenheter än tidigare, så ska han veta att man enligt bostadsförmedlingens egen ledning förmedlar färre lägenheter än tidigare om man räknar det traditionella måttet för vilka som står i kön och vilka som förmedlar lägenheter. Det är först när man lägger till det som kallas sammanlagda köformer för ungdomar och studenter som man får den där genomströmningen.

Ni har inte på någon enda punkt lyckats förbättra bostadsmarknaden för ungdomar; tvärtom har ni försämrat den, och det ska bli ett kallt och otäcktt arbete framöver att syna de kort ni lägger fram när det gäller studentlägenheter, för hittills har ni inte ens uppnått det. Förra året lyckades ni få fram 63 lägenheter. 80 000 studenter har 12 000 lägenheter att efterfråga. Ni är långt efter, och tack och lov har handelskammaren börjat jaga er efter väggarna. Det är det enda ni lyssnar på.

Anförande nr 9

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror inte att Tomas Rudin behöver lägga ord i min mun. Han har så mycket att föra opposition kring ändå, verkar det som.

Jag tror aldrig att jag har talat om att ungdomar ska hänvisas till att köpa lägenheter. Det har jag nog aldrig sagt i hela mitt liv. Och den dialekt som du har när du försöker härma mig stämmer inte heller. Jag har bott på Söder i hela mitt liv.

Hur som helst: I dag har vi 60 000 lägenheter och 100 000 arbetsplatser i olika genomförandefaser. Men det räcker inte inför 2030. Vi måste höja takten ytterligare. Det har vi också gjort. Vi har sagt att vi måste öka takten på byggandet, se till att vi inom de här fyraårsperioderna vi har kan leverera ungefär 20 000 lägenheter. 20 000 lägenheter ska levereras under mandatperioden i stället för de 15 000 vi tidigare hade som mål. Vi höjer alltså ambitionsnivån, för vi ser att inflyttningen till Stockholm är så stor som den är. Jag vill inte kalla det kris. Jag vill se det som en möjlighet att människor väljer att flytta till Stockholm, och det är jätteviktigt att de studenter som vill studera också väljer att flytta hit och studera i Stockholm och att vi får hit internationella studenter som väljer att studera här i Stockholm, för vi har fantastiska universitet och högskolor. Då måste bostadssituationen naturligtvis lösas för var och en av dem. Vi arbetar faktiskt med den här frågan dagligen, vilket det inte riktigt låter som på oppositionen.

Ni säger i talarstolen att det är först nu som vi över huvud taget diskuterar hyresrätter. Men titta tillbaka på de senaste åren! De senaste fyra åren har det varit väldigt många lägenheter som har varit hyresrätter som har markanvisats i den här staden. Det är bara det att för er räknas det bara om det är kommunen som ska bygga de här hyresrätterna. Så fort det är någon annan byggherre som vill bygga hyresrätter så räknar ni inte det. Det tycker inte ni är bostäder, och då kommer man aldrig upp i de 50 procent som också ni har som någon form av mål. 57 procent förra året och 53 procent året dessförinnan existerar inte för er, för det är inte kommunala bostäder och då räknas de inte in i er värld. Det tycker jag är synd.

Låt oss i stället diskutera det som är framtidsbekymret: Hur ska vi hitta platser att bygga på så att vi både får bostäder, arbetsplatser och en god miljö att leva och verka i i Stockholm? Det är den utmaningen vi har, och jag tycker faktiskt att vi är på god väg att lösa dessa knutar. Vi har ett program, och som jag säger: 60 000 lägenheter är i olika genomförandefaser i den här staden. Det är ett bra paket för framtiden, och vi har presenterat lösningar som ni någon gång skulle kunna kika lite på i stället för att bara presentera det som någon form av kris för ungdomar och alla som ska flytta till Stockholm. Så enkelt är det inte. Vi tycker att vi har ganska bra koll på läget, Tomas Rudin.

Anförande nr 10

B i r g i t t a H o l m (M): Ordförande, fullmäktige! Det är lite spännande när ni pratar om ungdomar och bostäder. Då går Miljöpartiet upp och säger att de vill bygga mer och tror att de ska kunna lura de unga personer som sitter här på läktaren. I kväll när vi tar våra beslutsärenden, då kommer Miljöpartiet att säga nej till bostäder, precis som vanligt. Ni vill ju inte att man ska bygga bostäder, så kom med något annat.

Sedan blir jag faktiskt riktigt arg. Det brukar jag bli ganska ofta, och snart är väl jag också den där arga politikern i stadshuset. Det är det epitetet Tomas Rudin har fått. Tomas Rudin går upp och använder någon slags – förlåt mig, alla som bor på Östermalm – myndig överklasston och insinuerar att Joakim Larsson säger någonting som han inte säger. Tomas Rudin ljuger bättre än en häst travar. Finns det ingen hederlighet, Tomas Rudin, när du säger så? Du får gärna tycka vad du vill, men det finns ingen hederlighet när du lägger dig till med det där. Jag tycker att det är skämmigt.

Anförande nr 11

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Joakim, jag tycker att dina insikter om ungdomars situation är väldigt små. Jag ska bara ge dig ett exempel. Jag har ett styvbarnbarn som är 21 år och som nu har haft tre extrajobb, dygnet runt, för att få ihop pengar för att kunna köpa en bostadsrätt i förort. Han får nämligen absolut ingen lägenhet via bostadsförmedlingen, för han har inte fast jobb och han har inte stått tillräckligt länge i bostadskön.

Jag tycker att det är förskräckligt att en sådan ung människa är tvungen att jobba nästan dygnet runt för att skrapa ihop pengar till en bostadsrätt som han egentligen

inte vill ha bara för att det inte finns hyresrätter. Jag tycker att det är skamligt för den här staden att det ska vara så.

Efter den förra mandatperioden var det så när det gäller omvandlingarna att 30 procent av dem som hade köpt lägenheter flyttade. De gjorde alltså klipp. Det tycker jag också att vi ska ha med oss när vi pratar om bostadsrättsomvandlingarna. Dessutom vet du själv, Joakim, att i exploateringsnämnden ger vi inte anvisningar till allmännyttan. Om ni verkligen vill lösa den här frågan för ungdomar så skulle ni ge markanvisningar till allmännyttan med direktiv att bygga bra och billiga små lägenheter som ungdomar och människor med låga inkomster har råd med. Men det gör ni inte, utan ni anvisar hela tiden till de privata byggarna som av ekonomiska skäl inte bygger sådana lägenheter. Och då är det faktiskt samhällets, stadens skyldighet att gå in och se till att sådana lägenheter byggs.

Hyresgäster som inte vill omvandla straffar ni sedan genom att sälja till privata ägare, till exempel i Hjulsta där ni sålde till John Mattson. Där har hyrorna har gått upp. Hjulsta tillhör samma stadsdel som Tensta och Rinkeby, men där har hyrorna höjts mer än i de andra stadsdelarna där bostäderna är kommunalt ägda. Konsekvensen när ni säljer till privata ägare blir alltså att hyrorna går upp, och det hindrar också unga människor och människor med låga inkomster att få en lägenhet. Er politik är otroligt kontraproduktiv och negativ när det gäller att se till att olika sorters människor med olika sorters ekonomier, till exempel ungdomar, kan bo i den här staden.

Anförande nr 12

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Här gick Moderaterna upp och påstod att Miljöpartiet inte vill bygga och att vi säger nej till vissa ärenden i exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Ja, det gör vi. Ibland säger vi nej till de förslag som Moderaterna lägger fram. Vi säger nej till förslag som handlar om att man bygger på fel plats eller på fel sätt eller hur man ska bygga. Vi säger nämligen att staden behöver ta ett ansvar. Vi behöver bygga yteffektivt. Vi ska bygga de där yteffektiva, små, billiga lägenheterna för studenter, inte stora radhus för den välbeställda medelklassen, för vi har begränsat med yta i staden. Vi ska bygga miljövänligt, och vi ska bygga tillsammans med naturen så att vi också har naturområden och kan ge stockholmarna livskvalitet.

Vi vill bygga. Vi har en plan för var vi ska bygga och hur vi ska bygga. Vi ställer krav på byggandet, krav som innebär att vi bygger bostäder för dem som behöver det allra mest och som i dag har svårast att få tag på en bostad i Stockholm.

Det är de kraven som den ledande majoriteten inte vill ställa. De vill inte ställa krav som gör att unga och studenter kan få bostad. De vill inte ställa krav som gör att arbetslösa och människor med låga inkomster eller människor som skiljer sig och behöver ha två bostäder kan få bostad. Ni tänker på den välbeställda medelklassens behov, och de har i dag lätt att få bostad i Stockholm.

Vi har nämligen en konkurrens om yta i Stockholm, och då måste man bestämma sig för om vi ska acceptera de här villamattorna som återigen byggs ut i Stockholm i dag. Det borde tillhöra forntiden. Villamattor kanske man kan tänka på ute i länet,

men inte i Stockholms stad. Vi måste bygga bostäder i höghus till många människor, och vi måste bygga på ett bra sätt. Det är de kraven vi ställer i byggandet, krav som majoriteten själva borde fundera över varför de inte ställer. Ni verkar mest lyssna på olika byggherrars intressen av vad de vill bygga för att tjäna så mycket pengar som möjligt. Det är de intressena ni lyssnar på, inte de som har störst bostadsbehov i den här staden – våra invånare.

Anförande nr 13

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktige, kära åhörare! Det är alltid roligt att lyssna på de här bostadspolitiska debatterna, för man blir mer och mer förvånad och undrar vilken sten människor har sovit under de senaste 40 åren.

När man hör den motsättning som görs här i salen mellan ungdomars möjlighet att få ett boende och den omvandling från hyresrätter till bostadsrätter som har skett här i staden och att hyresrätter skulle vara lösningen för unga människor att få ett boende vet jag inte vad jag ska säga. Jag blir alldeles mållös. Jag flyttade till Stockholm för 25-30 år sedan. Då fanns det många hyresrätter, det är sant, men ni ska inte tro att någon ungdom kom i åtnjutande av dem över huvud taget. Det var för dem som var födda här och som hade föräldrar som stått länge i bostadskön, och så ser det fortfarande ut. Det går an för er som är födda i Stockholm och har bott här hela livet att tycka att hyresrätten är en lösning för alla människor, men det är det inte och framför allt inte för dem som har dåligt med pengar. Vem kan betala 5 000-7 000 kronor i månaden som det kostar även för en mindre hyresrätt nu för tiden?

Vi får ju inte svära här, men ibland tänker jag att detta är fullkomligt skitsnack från er sida. Det vittnar inte om att ni över huvud taget har någon insikt om hur det har fungerat på bostadsmarknaden under de senaste 50 åren. Det har varit jättesvårt för ungdomar att få bostäder, och det enda sättet att lösa det är att bygga mycket, och det här är en utmaning till Miljöpartiet som har röstat nej oändligt många gånger. Ni har bättre lösningar, säger Yvonne Ruwaida. Det är säkert bra, men problemet är att ni röstar nej när det kommer upp ärenden, och det är där vi står, oavbrutet.

Kom igen! Var med på tåget i stället och försök hitta ytorna och säg ja någon enstaka gång så kommer vi att komma framåt!

Vi lyfter nu på varenda sten vad gäller ungdoms- och studentbostäder. Senast i dag kunde jag presentera 300 nya studentbostäder som fastighetskontoret hittat ytor för i lokaler som har stått tomma och tomma ytor där vi kan sätta upp moduler till åtminstone tillfälliga boenden. Regina Kevius tror jag har 3 000 bostäder i pipeline, och Sten Nordin har försökt höja dessa mål ytterligare.

Det görs alltså oerhört mycket, men vi löser ingenting genom att stå här i salen och yra om att det är hyresrätter som är den enda lösningen. Vi behöver både hyresrätter och bostadsrätter i Stockholms stad, och nyckeln till allt byggande är mycket byggande, och jag vill bara säga till er att vad det gäller ombildning av hyresrätter till bostadsrätter så har det lett till att 375 nya lägenheter har kommit till därför att man har byggt på vindar och så vidare. Men det är ni väl för fina för att få tycka är bra. För mig är det bra med alla bostäder, och vi måste enas om att det är det vi ska ägna oss åt.

Anförande nr 14

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Om ni pratar om alla sorters bostäder, varför bygger ni då inte alla sorters bostäder? Det är faktiskt det ni inte gör, och det är därför vi står här och protesterar. Det gör vi ju inte för att vi tycker att det är kul.

När jag flyttade till Stockholm för ungefär 30 år sedan fanns det fullt med billiga halvmoderna lägenheter på Söder där jag själv bodde, och det fanns fullt med billiga lägenheter i förorten, så det är faktiskt inte sant som du säger, Madeleine. Bostadsmarknaden har blivit oerhört mycket tuffare, bland annat på grund av omvandlingarna. Om man är ung och har en låg inkomst och inte något fast jobb, då kan man inte köpa en bostadsrätt i Stockholm. Man har inte råd. Byggs det då inga billiga hyresrätter, ja, då har ungdomarna ingenstans att bo.

Säger ni dessutom nej till en kommunal andrahandsförmedling som skulle kunna göra andrahandsmarknaden lite sjystare, då blir det ännu svårare. Utnyttja de kommunala bostadsbolagen! Se till att de får markanvisningar! Se till att använda våra bolags starka ekonomi för att bygga billiga och bra hyresrätter om ni verkligen, på allvar, vill lösa situationen för ungdomar och människor med låga inkomster och inte bara bygga för era polare i medel- och överklassen!

Anförande nr 15

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Det är ganska oansvarigt att gå upp här och säga att Miljöpartiet säger nej oändligt många gånger och att det är ett fåtal gånger vi säger ja till att bygga. Det stämmer inte med verkligheten i de förslag vi lägger fram eller hur vi bemöter de förslag som majoriteten lägger fram. Jag kan berätta att jag var med och ledde ett arbete där vi i Miljöpartiet under förra mandatperioden tog fram till exempel var man skulle kunna hitta markanvisningar för att möta den bostadsförsörjningsnivå som vi i det här stadshuset gemensamt tycker är rätt. Det har vi gjort. Frågan om var har vi utrett väldigt noga.

Sedan kan vi ibland vara överens om *var* vi bygger men kanske inte *hur*. Vi kanske säger nej därför att ni ställer jättehöga krav på att man ska ha parkeringsplatser som fördyrar en fastighet väldigt mycket. Eller så ställer ni kanske inte de krav som möter framtidens klimatutmaning utan bygger alldeles för energislösande i en tid då vi inte har råd att investera fel. Ni kanske inte ställer krav på att var femte lägenhet ska vara liten, yteffektiv och billig – ett krav som vi har ställt i stadens bostadspolitik för att möta upp framtida behov hos unga och studenter att kunna få en bostad.

Det är de här kraven som vi ställer som gör att vi många gånger säger nej. Vi säger ja till att bygga men på rätt sätt.

Självklart har man aldrig i en storstad som Stockholm, Sveriges största stad och huvudstad, haft en lätt bostadsmarknad. Det är ingen som står här uppe och påstår att den har varit det. Men den har blivit mycket svårare. Och jag skulle vilja säga att just för människor som är nya på bostadsmarknaden och i synnerhet människor med lägre inkomster som kanske inte kan ta ett bostadslån, så blir bostadssituationen i Stockholm bara svårare och svårare. Vem kommer att ha råd att bo i Stockholm i framtiden med den politik som förs? Vem har råd att bo i Stockholm i dag? Det är ett problem. När jag tittar på bostadskön i dag och ser en lägenhet som hyrs ut för hyran

13 500 kronor, då undrar jag vem det är ni låter byggherrarna bygga för. Jo, de bygger i huvudsak för en välbeställd medelklass för att tjäna så mycket pengar som möjligt, och ni ställer inte krav på att man ska bygga billigt och yteffektivt som man faktiskt tidigare här i staden har kunnat ställa på byggherrarna.

Så återta makten över bostadspolitiken och se till att bygga för dem som behöver och bygga för den framtid vi behöver!

Anförande nr 16

Å k e A s k e n s t e n (MP): Joakim Larsson, här är en bok som vi har fått i dag på våra bord. Om du tittar där finner du att Stockholms folkmängd har ökat med nära 20 000 per år under de senaste åren. Om du ställer det i relation till ert byggande blir det lite tråkigt. Tråkigast av allt är de där 63 studentlägenheterna. Smaka på ordet, Joakim Larsson! Det smakar inte bra, framför allt inte för studenterna.

Sedan har vi den där myten att Miljöpartiet säger nej. Tvärtom, vi säger ja till hyresrätter. Men ni struntar ju i de människor som behöver hyresrätter. Inte fullt ut men i alldeles för stor omfattning.

Ni har omvandlat de kommunala bolagen till något av statister på byggmarknaden. De ska i stort sett förvalta, förvalta och förvalta. Men det kan inte pågå så här längre. De måste få chansen. Detta är sorgligt, men ni har chansen att bättra er och i förbättringskonceptet bör då ingå att ni bygger bostäder och inte kontor. Det kommer att visa sig att ni har byggt tusentals kontor där man mycket väl kunde ha byggt bostäder. Det är en sorglig historia.

Anförande nr 17

J a k o p D a l u n d e (MP): I den här kammaren kan vi ha en sansad debatt om vem som har de bästa förslagen på var vi ska bygga nya bostäder, vi kan ha en rimlig diskussion om att ni vill bygga där och vi vill bygga här. Men det som gör mig upprörd är när man bagatelliserar de utmaningar som unga möter på bostadsmarknaden och att man gör det så lätt och målar upp en bild av att det är väl bara att låna pengar och köpa sig en bostad. Det finns en bristande förståelse för att unga människor som oftast har en svag anknytning till arbetsmarknaden inte kan låna pengar och köpa en lägenhet. Man är timvikarie, man har svårt att få en fast anställning och därför mycket svårt att låna pengar.

Nu har en före detta bostadsminister i regeringen sagt att föräldrar kan väl skriva under på lånet och vara med i säkerheten, men det är en möjlighet som mycket få unga människor har i dagsläget. Jag har många vänner som bor en månad här och en månad där. I en ny undersökning som gjordes i Scoop på uppdrag av Hyresgästföreningen är det uppemot en kvarts miljon unga människor som i dagsläget saknar en bostad. Det är faktiskt bara 52 procent av dagens unga som har en lägenhet som de kan förfoga över. Det här är oacceptabelt, och det är faktiskt så att för att vi ska lösa den här frågan är det framför allt små och billiga hyresrätter som vi måste bygga för att unga ska ha en möjlighet att få ta del av bostadsmarknaden.

Anförande nr 18

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Kära fullmäktigeledamöter och åhörare! Låt mig säga detta för protokollets skull: Det finns ingen här från min sida som har sagt att det bara är för ungdomar att gå och köpa en lägenhet. Den enda som har sagt det är Tomas Rudin när han försökte härma någon som inte hade sagt det. Ingen har alltså sagt det. Det blir inte en sanning bara för att Tomas Rudin går upp och ljuger.

Det är ingen som tror att det fungerar så på bostadsmarknaden. Ingen tror det; lita på mig. Det enda jag vill säga är att vi måste bygga mer, vi måste vara modigare och vi måste ställa krav på regeringen att sänka sina krav vad gäller alla möjliga olika saker, och när då Yvonne Ruwaida går upp och säger att Miljöpartiet också vill vara jätteaktiva och bygga jättemycket och så radar upp tio nya krav – vad tror ni händer då? Jo, det blir så klart ännu dyrare att bygga. Det är det som är problemet. Det är otroligt dyrt för ungdomar att bo i det nybyggda.

Vad vi måste göra är att försöka hitta olika former där vi bygger lite enklare. Då kan vi bygga mycket mer. Vi måste bygga mycket, för då uppstår bostadskedjor som gör att det går att komma åt nya lägenheter för unga. Lösningen är varken bostadsrätter eller hyresrätter, utan det är en mängd byggande på många olika sätt. Det är det som är hela nyckeln, så vi kan sluta hålla på att dividera om ombildning var rätt eller fel. Det löser inte ungdomarnas problem. Om man vill engagera sig i ungdomarna finns det helt andra saker man ska göra, nämligen bygga mycket.

Anförande nr 19

A n n M a r i E n g e l (V): Madeleine, du säger att ingen har sagt att det bara är för ungdomar att köpa en lägenhet. Nej, men verkligheten ser ju ut så i Stockholm i dag, och det är det vi kritiserar. Om man vill tillhandahålla billiga hyreslägenheter så måste man bygga billiga hyreslägenheter. Men ni gör ju inte det. Det är dessutom kris i dag bland byggherrarna när det gäller att bygga bostadsrätter, i spåren av den ekonomiska krisen. Jag läste att det är många som inte ens vill fullfölja sina projekt, och då finns det bara en lösning: Bygg fler hyresrätter! Ge allmännyttan anvisningar! De bygger inte i dag därför att de får inga markanvisningar. Sätt ett tak för vad det får kosta och bygg billiga hyreslägenheter så blir ungdomarna inte hänvisade till att köpa, för det är ju den utväg som finns i dag. Jag förstår att ni inte säger det till dem, men det är det som blir konsekvensen. Det är den verklighet som finns.

Sedan hjälper det inte ens att bygga hyresrätter, utan det måste vara billiga, överkomliga hyresrätter. Det är det som ungdomarna efterfrågar. De flyttkedjor som ni hänvisar till har visat sig vara inte särskilt effektiva. Det handlar i stället om vilken inriktning man har från staden, och det är ingen hemlighet att ni under hela den här och under den förra mandatperioden hela tiden har prioriterat att bygga bostadsrätter, att låta olika byggherrar få de bästa anvisningarna och bygga bostadsrätter. Under de två första åren under den förra mandatperioden fick allmännyttan bygga noll lägenheter. Sedan förstod ni att det var ohållbart, men det släpar fortfarande efter. Varför låter ni inte allmännyttan bygga fler hyresrätter? Det är min fråga.

Anförande nr 20

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Jag kan inte, kära fullmäktige och åhörare, stilla mig, utan jag går upp en tredje gång, därför att när Ann Mari Engel säger att just hyresrätter är lösningen på unga människors bostadsbekymmer undrar jag om Ann Mari Engel någon gång hört talas om svarta pengar vad gäller bostadsaffärer. Vet hon vad en etta, en tvåa, en trea eller en fyra kostar på den svarta marknaden?

Den enda lösningen för att komma åt alla pengar som finns för bostadsrätter och för hyresrätter är att bygga väldigt, väldigt mycket. Där har det funnits en allians mellan Socialdemokraterna, Folkpartiet och Miljöpartiet under många år att säga ja till att bygga riktigt, riktigt mycket i Stockholm. Jag hoppas att den alliansen består, för det är den enda lösningen.

Anförande nr 21

A n n M a r i E n g e l (V): Det var intressant att höra att det har funnits en allians. Nyss tyckte jag att jag hörde något annat.

Du säger, Madeleine, att hyresrätter inte är lösningen på ungdomars problem, för det finns svarta pengar. Bostadsrätter var tydligen inte heller lösningen. Då undrar jag: Var är det meningen att de ska bo? Ska de köpa villor? Det finns ju inte så många andra bostadsformer att välja på.

Det är ändå så att en hyresrätt till rimlig hyra är möjlig för de flesta ungdomar att betala, men en bostadsrätt som kräver ett miljonlån är det inte. Sedan är det ingen som vill ha svarta pengar. Jag vet att fastighetsägarna har hållit på med det här år ut och år in och sagt att det är så mycket svarta pengar så vi måste släppa hyrorna fria och så vidare. Men det är ju helt fel lösning på ett helt annat problem. De svarta pengarna måste man naturligtvis komma åt, men att det krävs svarta pengar för en hyresrätt är väl inget skäl att säga att inte hyresrätterna ska byggas och att det inte är någon lösning? Skärpning! Det kan väl inte vara bättre att behöva ta fram miljoner för att köpa en bostadsrätt? Ungdomarna har varken svarta pengar eller vita pengar. De har rätt att få en hyresrätt till en rimlig kostnad, och det är ert ansvar att se till att de byggs, och det ansvaret tar ni inte. Skäms!

Anförande nr 22

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Jag vill bara ägna mig åt lite inlantläsning i budgeten som är det styrande organ som Alliansen röstade igenom på budgetmötet. Dels handlar det om studentlägenheter: ”För att säkerställa en långsiktigt hållbar tillgång på bostäder för studenter ska exploateringsnämnden markanvisa minst 400 nya studentlägenheter år 2012 och åren därefter ska antalet markanvisningar uppgå till minst 300.” Det finns alltså ett byggande av studentlägenheter.

Sedan får vänstersidan det att låta som att det över huvud taget inte alls byggs hyresrätter, men enligt budgeten är det 1 500 hyresrätter som ska byggas. Självklart, vi behöver bygga mer, för vi behöver rekrytera mer folk till Stockholm och fler vill bo här. Men ni kan inte komma och säga att det över huvud taget inte byggs, utan var med och säg ja ute i nämnderna i stället till olika remisser som pågår.

Anförande nr 23

A n n M a r i E n g e l (V): Helen, då tycker du att alla dessa studenter och ungdomar som saknar bostad kan få en kopia av er budget? Är det en lösning? Frågan är ju inte vad det står att ni tänker göra, utan frågan är vad ni faktiskt gör. Det finns många idéer om studentlägenheter, men det byggs inga studentlägenheter. Det byggs väldigt få hyreslägenheter, och de som byggs har ett pris som inte är överkomligt, och det är ert ansvar att se till. Ni kan sätta ramarna, ni kan bestämma vilka som får markanvisning, ni kan bestämma på vilka villkor, vad det ska vara för hyrestak, hur utrustningen ska se ut – det är ert ansvar. Ni kan bestämma det. Jag tror inte att ungdomarna blir jätteglada om de får ett exemplar av er budget.

Anförande nr 24

H e l e n T ö r n q v i s t (C): Det är ingen som har förnekat att det är viktigt för ungdomar att ha en bostad och att få en ingång till bostadsmarknaden. Det är just därför som Alliansen tar sitt ansvar. När jag ser efter vad Joakim Larsson som tyvärr har förbrukat sin talartid räknar upp i studentlägenheter, då pratar han om 4 100 stycken. Madeleine Sjöstedt talade om att hon hade inventerat sina fastighetsbestånd och hittat 300 lägenheter. Vi tar ansvar, och vi gör vårt bästa. Vi har en hög takt i byggandet, så kom igen och säg ja ute i nämnderna också!

Anförande nr 25

K a r i n R å g s j ö (V): Det här blir nog den hetaste frågan åren fram till valet. Ni ligger ganska risigt till.

Vi har inte sagt nej. Sedan kan man dra ett exempel ur verkliga livet på hur det går när man lånar. Låt oss säga att en ung människa – dam, herre, kille, tjej – köper en lägenhet, låt oss säga på Frejgatan. Det är en ombildning. Pappa och mamma cashar upp pengarna. Man lånar 1,6 miljoner. Man har ingen botteninsats eller inte någon särskilt stor. Man är vips uppe i en kostnad, för en lägenhet som hade kostat mellan 4 000 och 5 000 kronor, på 8 500 kronor i månaden. Mamma och pappa får betala in det, för de föräldrar som har.

Ni har fixat till en bostadsmarknad för de bemedlades barn. De ungdomar som inte har rika föräldrar kan hälsa hem, bokstavigt talat. Var ska de bo? Ni har byggt upp en totalt segregerad stad, och ni bara fortsätter. Ni lär er ingenting. Men ni kommer att få betala i valet, tror jag, när ungdomar kommer att förstå att de verkligen får bo under stenarna.

Anförande nr 26

J a k o p D a l u n d e (MP): Det vi är här för att diskutera är att unga människor har allt svårare att ta sig in på bostadsmarknaden, och det enda ni säger är bygg mer, bygg mer, bygg mer. Vi säger också att vi vill bygga mer. Vi är gärna med och tävlar om vem som kan bygga mest.

Det vi däremot kritiserar er för är att ni övervägande bygger bostadsrätter och att de hyresrätter ni bygger är alltför stora och alltför dyra. Unga människor har inte möjlighet att efterfråga de hyresrätter som ni bygger, och ni bagatelliserar

svårigheten för unga människor att köpa bostadsrätter. Ni säger att hyresrätter inte är någon patentlösning. Det kanske det inte alltid är, men hyresrätter är ofta mycket, mycket lättare för unga människor att efterfråga, just eftersom förändringar på arbetsmarknaden gör det allt svårare för unga människor att låna pengar. För de flesta unga människor är den enda möjligheten att få en bostad att hyra, och då krävs det att vi för en annan politik i den här staden och bygger fler små och yteffektiva hyresrätter som unga och studenter har möjlighet att efterfråga. Så ser vi till att möta den allvarliga situationen att väldigt många unga människor har mycket svårt att ta sig in på bostadsmarknaden.

*§ 6 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Hemtjänsten i Älvsjö som av Socialstyrelsens granskning fått sämst betyg*

Anförande nr 27

M i r j a R ä i h ä (S): Eftersom frågan är så noggrant inlämnad behöver jag knappt ställa den själv, ordförande och fullmäktige! För några veckor sedan kom som sagt Socialstyrelsens granskning av hemtjänsten. Just för Älvsjös del var inte denna granskning särskilt smickrande. Man kunde konstatera att det blev dåligt betyg på i princip alla punkter.

Min fråga är givetvis: Vad tänker du göra för att förbättra brukarnas bedömning av hemtjänsten i Älvsjö och för att kvaliteten förbättras för hemtjänstens del?

Anförande nr 28

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tackar Mirja för frågan. Det är naturligtvis föga smickrande att få ett betyg av det slaget när det sker, vilken undersökning det än gäller. Socialstyrelsen har egentligen två olika undersökningar. De gör dessa stickprovsundersökningar, och sedan väntar vi en totalundersökning till hösten. Det blir en kraftfull brukarundersökning. Det blir viktigt att analysera den också utifrån det faktum att Älvsjö har fallit ut så illa i denna stickprovundersökning.

Men vi kan inte bara vänta på detta, utan man får dels se till vad det enskilda fallet har lett till i undersökningen, dels vad man kan göra i den enskilda stadsdelen. Man får alltså analysera detta utifrån den lokala kännedom man har om de utförare som här har fått dåliga betyg från brukarna.

Jag vill ändå säga att i och med det som vi har gjort i staden med stadens budget och med den förstärkning som vi har på hemtjänstsidan finns det alla tänkbara skäl till att se att det inte finns någon orsak till att inte ha möjlighet att bedriva en god hemtjänst. Om man inte är nöjd med den utförare man har har man också möjlighet att byta. Då bör vi även analysera vad som är skälen till att brukarna inte har bytt i detta fall om de har varit missnöjda.

Oavsett detta håller stadsdelen på att analysera detta konkreta fall. Man har tagit det på stort allvar och även hört av sig till Stadshuset och berättat att man arbetar med detta och att man har initierat undersökningar lokalt i stadsdelen.

Men vi väntar som sagt till hösten på den totalundersökning som jag tror blir ett bra instrument. Den är mer av en brukarundersökning där alla tänkbara kan delta. Då får man också ett bättre underlag än vad stickprovsundersökningarna ger. Men det är viktigt att ta detta på stort allvar.

Anförande nr 29

M i r j a R ä i h ä (S): Då skulle jag vilja ge dig ett exempel på hur ett kvällspass kan se ut för hemtjänstpersonalen. Det här har jag fått från en person som jobbar hos

en av de privata utförarna. Hon trivs, och hon har varit med själv och byggt upp företaget. Hon är undersköterska. Hon jobbar en vanlig vardagkväll mellan 15 och 21. Hon har alltså sex timmars arbetstid, varav en halvtimme är rast enligt arbetstidslagen. När hon rattar runt med sin bil mellan brukarna går två timmar av hennes arbetspass åt till att köra. Hon poängterar att hon då inte heller kan följa hastighetsbestämmelserna, för då tar det ännu längre tid. Hon har 12 ärenden och 2,5 timmar kvar till att utföra dessa 12 ärenden. Det innebär i snitt 11 minuter per ärende. Om hon har tur har hon sedan en halvtimme kvar till dokumentation.

Tror inte du att detta med många utförare och långa avstånd lite grann kan påverka kvaliteten? 11 minuter per utförare när man ska lägga sig på kvällen låter väldigt lite för mig, Joakim.

Anförande nr 30

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är en bild som kanske inte alltid beskrivs såsom att man åker runt. Det kan faktiskt råda en liknande situation när man går omkring i stadsdelarna och promenerar mellan de olika boendena. Det faktum att man har ställt tid, som det heter, mellan ärendena och sådant som är inräknat är en svårighet. Det blir i praktiken väldigt lite tid hos den enskilde individen.

Detta ser vi över med vårt nya ersättningssystem som förvaltningen håller på att arbeta fram inom äldrenämnden. Det handlar också om det ersättningssystem som man har tagit in både när det gäller utförare och personal för att diskutera hur man på bästa sätt ska kunna få den höjning av ersättningen som vi har beslutat om och hur den ska få full effekt. Hur ska ersättningen nå ut till den enskilda utföraren så att den tid man är hos den äldre är det som också ger den stora effekten? Ställtiden ska också komma in i resonemanget.

Detta är någonting som utreds just nu. Det är något att se fram emot, för då kommer vi att få ett bättre system för alla.

Anförande nr 31

M i r j a R ä i h ä (S): Just i detta hemtjänstföretag kunde schemat se ut så här för de 12 ärendena: Man började i Vällingby, hade nästa i Ålsten och den tredje i Älvsjö. Så här gick undersköterskans kväll. Det är klart att man fastnar i trafiken, och då blir det mycket körtid.

Tror du verkligen att vi kan ha koll på alla 120 företag framöver så att den höjda ersättningen går till att de äldre får tiden? Utifrån min erfarenhet är 11 minuter otroligt lite när man har att göra med den äldre. Då måste man ha en otrolig fart; det är nästan så att man måste bära brukaren i säng i stället för att hjälpa honom eller henne att lägga sig på annat sätt. Så blir det för att det ska gå fortast möjligt och om man ska kunna hinna till nästa. Jag blir jätteorolig när jag hör den här typen av historier från hemtjänstens personal. De har ett oerhört pressat arbetsschema på grund av att de ibland åker runt i hela Stockholm under sitt arbetspass. Om bara hälften av hemtjänstens arbetstid går till att hjälpa gamla är det riktigt illa tycker jag, Joakim. Vi måste ha koll på det här.

Anförande nr 32

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror att det är viktigt att man gör uppföljningar av alla de företag som bedriver hemtjänst. Det gäller även kommunens olika enheter.

Men låt mig säga en sak för att avsluta denna diskussion: Det är oerhört viktigt att ert alternativ inte blir verklighet. Ert alternativ innebär att det finns en enda utförare. Vårt alternativ innebär i praktiken att vi har möjlighet att låta de äldre byta utförare om de inte är nöjda. Det är en viktig skillnad. Om man är missnöjd med den utförare som nu har fått dåliga betyg i en undersökning ska det vara enkelt att byta. Denna rättighet kräver Stockholms äldre, och vi ska se till att den alltid finns kvar. Det kommer aldrig igen att bli ett system där vi bara har en utförare i Stockholm; det kan jag lova.

Fråga nr 2. Dialogen med invånare i Husby

Anförande nr 33

A w a d H e r s i (MP): Staden och majoriteten bör bli bättre på att sköta dialogen med medborgarna när det uppstår svåra situationer som den i Husby Träff. De senaste åren har vi sett ett antal liknande situationer där staden har valt att låta politikerna sticka ut i stället för att lösa medborgarnas krav i dialog med dem.

I fallet med Husby Träff kan vi se att huvudmannen för Husby Träff, det vill säga Röda Korset, har valt dialogen och är på väg att lösa frågan om ifall verksamheten ska vara kvar i sina befintliga lokaler.

Frågan är: Vad kan Joakim Larsson lära sig av Röda Korset om hur man löser konflikter med medborgarna? Och vad gör du, Joakim Larsson, för att garantera medborgarinflytande för invånare i Husby?

Anförande nr 34

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tackar Awad Hersi för frågan. Det är bra att du tar upp den i dag, för den är ganska viktig. Det är väldigt viktigt att börja reda ut vad Miljöpartiet, Vänstern och Socialdemokraterna håller på med lokalt. Det ni gör är att ni ser till att arbeta mot att vi ska kunna etablera 80 arbetsplatser – en hel förvaltnings avdelning – i Husby. Ert engagemang och er flört, eller vad jag nu ska kalla det för, med en grupp som inte vill flytta 25 meter gör att det har kommit svårigheter när det gäller att få en förvaltning med 80 arbetsplatser till Husby. Vi har ju alla i denna talarstol varit överens om att det är viktigt att vi får kommunala arbetsplatser i våra ytterstadsdelar. Det är viktigt att vi får kommunala arbetsplatser, för det kommer att leda till att människor rör sig i området. De handlar i området och de äter lunch i området. Det är bra för det lokala näringslivet.

Nu har man från Svenska Bostäder fått en lokal ledig genom att Röda Korset erbjuds en annan lokal 25 meter därifrån. Det är lokaler som är anpassade för 350 personer – exakt lika många som Husby Träffs lokaler är anpassade för i dag. Det är alltså samma antal. Detta säger ni i praktiken nej till. Ni säger nej till att man från Svenska Bostäders sida flyttar på en hyresgäst som man har kommit överens om för att

därmed kunna ge möjlighet för en förvaltning att etablera sig och fördubbla sin verksamhet. Det är ett ganska intressant sätt att hantera den politik som har möjlighet att göra att ytterstaden får samma förutsättningar som resten av staden.

Anförande nr 35

A w a d H e r s i (MP): Jag konstaterar att du har duckat för frågan, Joakim Larsson, och att du inte har velat ge innehåll i den dialog som du gärna pratar om. Vi i Miljöpartiet har inte sagt nej till nya arbetstillfällen i Järva och Husby. Men vi kan konstatera att det de senaste fyra åren är flera jobb som har lämnat Husby. 300 jobb lämnade Husby när stadsdelsförvaltningen och Svenska Bostäder flyttade sina kontor därifrån.

Den viktiga frågan här är: Vad kan du lära dig av detta? Medborgarna i Husby uppfattar inte det här på det sätt som du beskriver frågan. De kräver att du ska lyssna mer på dem. Frågan var: Vad kan du lära dig av hur Röda Korset har löst dialogen med medborgarna? Det känns som att man har hittat en gemensam grund där.

Anförande nr 36

Borgarrådet L a r s s o n (M): Först och främst tror jag att du måste läsa på lite. Vad är det för 300 arbetsplatser som har försvunnit från stadsdelsförvaltningen i Husby? Stadsdelsförvaltningen har aldrig haft några 300 arbetsplatser där. Jag vet faktiskt inte vad du pratar om. Men det kan du återkomma till; du har ju flera inlägg kvar.

Vi har i Husby, särskilt tillsammans med de andra stadsdelarna runt Järva, haft dialog med de boende. Vi har bjudit in samtliga boende. Det har kommit 3 000 boende just i Husby för att diskutera områdets utveckling. Massor av dessa synpunkter har lett till konkreta åtgärder och konkreta förslag till förändringar. Det har kommit fram förändringsförslag på hur man ska kunna arbeta med centrum och hur man ska kunna ändra den så kallade strukturen där. Detta har vi haft uppe till diskussion med medborgarna. De som har kommit till denna diskussion har inte alls varit intresserade av de här förändringarna. Därmed tar vi in deras synpunkter. Vi har en större dialog än någonsin i området. Det är positivt för utvecklingen, för det är de boende i ert område – *alla* boende – som har synpunkter som vi ska lyssna på. Vi ska inte bara lyssna på en enskild grupp som ni lyssnar på.

Anförande nr 37

A w a d H e r s i (MP): De flesta medborgare därute frågar efter en dialog som är värd namnet och som har innehåll. I en dialog måste alla känna att de har någonting att vinna, Joakim Larsson. Dessa människor har inte tyckt att det har varit så. Det är just därför de har agerat som de har gjort.

Jag ska läsa ur det senaste numret av Norra Sidan. Där står att Nick Karimi, 17 år, i Tensta och Rawaz Hassan, 14 år, i Akalla säger så här: I Husby lägger de ned allt. Ibland måste man protestera olagligt. Annars får det ingen uppmärksamhet.

Det är denna känsla som finns bland människorna. Det är den känsla som vi hör varje dag. Vi har hört dig prata om dialog i över fyra år. Jag tror att denna verklighet och

den verklighet som du, Joakim Larsson, talar om i den här salen är två olika verkligheter. Men jag tror mer på den verklighet som jag möter varje dag.

Anförande nr 38

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag har träffat representanter för Rättvisepartiet socialisterna, Megafonen och de som har genomfört denna intressanta ockupation mellan 20 och 30 gånger de senaste åren. Det är ganska många gånger. Vi har haft en mycket bra dialog. En av företrädarna, som jag har sett i tv ett antal gånger den senaste veckan, har jag låtit följa med mig till stadsråd för att beskriva ungdomarnas synvinklar till området utifrån att han har deltagit i ett projekt som Svenska Bostäder har varit delfinansierare av.

Man har samlat in synpunkter från ungdomar i dialogen. Vi har haft dialogen pågående i tre års tid. Om någon därmed tycker att det inte finns en dialog därför att jag väljer att inte diskutera vidare under en ockupation med dem som genomför ockupationen får det stå för denne. Jag tycker att vi har haft en bra dialog. Den kommer nu att fortsätta vartefter, för ockupationen har just avbrutits.

Fråga nr 3. Försäljning av allmännyttans bostäder i Kärrtorp och Bredäng

Anförande nr 39

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag hade skrivit så här i frågan: Varför så bråttom? Varför väljer ni att verkställa beslutet innan det har prövats rättsligt? Varför så bråttom, Sten Nordin? Men jag debatterar gärna med Joakim också; det går lika bra.

Vi har diskuterat Bredäng och Kärrtorp och den skandalösa försäljningen här i fullmäktige många gånger. Det var intressant att höra Joakim säga att han inte har lyssnat på en minoritet utan att han har dialog med en majoritet. Här var det en förödande majoritet – över 90 procent – som ville bo kvar i Svenska Bostäder. Men den majoriteten var det tydligen inte så intressant att lyssna till. Det beror uppenbarligen på vilken majoritet eller minoritet det handlar om.

Det jag vill fråga om är den juridiska processen. Jag vill veta varför ni har så fruktansvärt bråttom att överlämna detta till Primula när ärendet faktiskt ligger i länsrätten och väntar på prövning. Det handlar om huruvida affären har varit olaglig och om den har gått rätt till juridiskt. Jag skulle vilja veta varför ni inte väntar tills ärendet är avgjort.

Det leder självklart till en följdfråga. Om länsrätten dömer till er nackdel står det i kommunallagen att ni ska rätta till vad ni har orsakat genom det felaktiga beslutet.

Anförande nr 40

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tackar Ann-Margarethe för frågan. Det hela är ganska enkelt. Vi har inte särskilt bråttom i denna affär. I alla typer av fastighetsaffärer och liknande har man den process som faktiskt finns. Det är

möjligt att du anser att oppositionen ska kunna överklaga och därmed undvika att det blir en affär under de närmaste två åren. Men den möjligheten finns inte. Överklagandet kan behandlas, och det kan bli en rättslig prövning. Men vi bedömer att vi i den affären inte ska avvakta oppositionens önskemål om överklagande. Denna process kommer att ha sin gilla gång.

Du frågar vad som händer om rätten skulle finna att affären inte skulle genomföras. Då går den tillbaka. Det är den skillnad som vi har att ta hänsyn till. Men vi är säkra på att affären är korrekt och på att den kommer att hålla juridiskt. Annars skulle vi inte ha genomfört den.

Anförande nr 41

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Tycker inte du att det av demokratiska skäl och av respekt för dem som bor i dessa bostadsområden skulle vara rätt att vänta till ett avgörande? Varför har ni så bråttom? Varför kan ni inte invänta domslutet?

Och har ni då ett avtal med Primula som säger att ni om affären underkänns av rätten har rätt att köpa tillbaka? Står det i avtalet?

Anförande nr 42

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror att det är viktigt framför allt när det gäller fastigheterna i Bredäng – i Kärrtorp ser det inte alls ut så – att man kommer till stånd med ett antal upprustningar. Det är förfärande hur en del fastigheter i Bredäng har förvaltats även under er tid. Det kan jag säga. Det är en stor skandal att man har haft balkonger som har sett ut så att de i stort sett har kunnat ramla ned.

Det är ett faktum att det företag som vi har sålt till genom affären nu har gått in i ett program för att också renovera dessa fastigheter, som borde ha renoverats för länge, länge sedan både av din majoritet och av våra majoriteter. Men det är inte gjort. Genom att man ser över sitt bestånd i Svenska Bostäder har affären kunnat genomföras. Det blir fler som hjälper till och ser till att bygga om och renovera de fastigheter som behöver renoveras. Det är en del av vår aktiva fastighetsförvaltning som är viktig för Stockholm som helhet. Vi kan aldrig fatta beslut och låta bli att ta hänsyn till Stockholm som helhet.

Genom den aktiva fastighetsförvaltningen, Ann-Margarethe Livh, har vi också fått in resurser till Stockholm som vi kan använda till stockholmarnas bästa.

Anförande nr 43

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag tycker att det är ytterst märkligt att när det gäller att se till Stockholm som helhet lyssnar man inte på en majoritet. Däremot lyssnar man på minoriteten, Joakim Larsson. Men när ni nu har haft makten i så många år – varför har ni då inte startat upprustningarna i Bredäng? Det hade ni mycket väl kunnat göra i stället för att sälja.

Ni skulle också ha kunnat avvakta domslutet. Jag skulle tycka att det vore intressant. Kan du lova mig, Joakim Larsson, att ni om domslutet blir till er nackdel kommer att

köpa tillbaka bostäderna från Primula? Och kommer ni då att sätta i gång den upprustning som du säger är så nödvändig?

Anförande nr 44

Borgarrådet *L a r s s o n* (M): Tillträdet är villkorat: Affären går att backa om ditt överklagande skulle nå framgång. Så är det; det står i avtalet.

Man har påbörjat den renovering som var nödvändig i delar av fastigheterna. Det är otroligt viktigt att vi nu går in i vår fastighetsförvaltning och renoverar alla de fastigheter som byggdes under miljonprogrammets år och som ännu inte har renoverats. Vi energieffektiviserar och satsar 10 miljarder på att renovera och få ett anständigt boende i de här husen. Det är en utmaning som vi har tagit, och det är utmaning som ni inte har något svar på för ni är inte villiga att finansiera detta på något annat sätt. Man måste kunna finansiera sina upprustningar och renoveringar på ett rimligt sätt. Det innebär också att man ibland ser över sitt bestånd. Det har vi gjort, och därför sålde vi Bredäng.

Fråga nr 4. Studentbostäder

Anförande nr 45

K a r i n E h l i n K o l k (S): Hej! Jag vill hänga på interpellationsdebatten som hölls lite tidigare i kväll och ställa en fråga om bostadssituationen för unga och studenter. Det vore bra att få höra vad som är på gång och vad som sker.

Jag har läst statistik vad gäller kapacitet för antalet påbörjade studentlägenheter 2010. Jag får passa på att säga grattis till att ni har tredubblat antalet påbörjade lägenheter från föregående år. Men det är inte lika imponerande när man översätter det i absoluta tal. Ert första år vid makten påbörjades noll studentlägenheter. 2008 var det 7 och 2009 hela 21 stycken. Förra året var det 63. Det blir totalt 91. Bostadsbristen för unga är inte en rättvis fråga, och den går inte att lösa i en handvändning. En del lägenheter planeras, men vad är era svar på kort sikt? Det har varit mycket tal om studentbåten med mera, men mindre resultat.

Anförande nr 46

Borgarrådet *K e v i u s* (M): Ja, vad är det som är på gång? På kort sikt handlar det om att se över det kommunala beståndet. Det handlar om att Micasa – ni vet det kommunala bolaget som har äldreboenden och servicelägenheter – och vi omvandlar en del av dessa till studentlägenheter. Det handlar om att vi omvandlar i Sisab, det vill säga S:t Görans gymnasium, till 250 lägenheter. Det handlar om att göra som min kollega Madeleine Sjöstedt gjorde i dag – att vara ute och se över möjligheterna när det gäller att fastighetskontoret ser till att det byggs 300 studentlägenheter i Bredäng.

Jag vill också berätta för alla stockholmare och alla studenter i synnerhet att vi fattar många beslut just nu om studentlägenheter. Det är projekt som vi alla brinner för tillsammans med Socialdemokraterna om till exempel 1 500 lägenheter i Albano. Det

är viktigt att vi får upp antalet studentbostäder och att vi ser till att byråkratisk handläggning går snabbt. Det handlar om att se till att berätta för alla att studentbostäder är viktiga och att se till att spaden sätts i jorden.

Anförande nr 47

K a r i n E h l i n K o l k (S): Det är glädjande att ni tog till er vårt initiativ om studentbostäder i S:t Göran och i Albano – och där skulle man nog kunna ha klämt in några till. Unga och studenter är delvis överlappande grupper. De har många likheter. De har dåligt med pengar, och många har ingen eller osäker anställning. De har ofta inte så lång kötid. De är alltså inte några bolånekunder direkt. Möjligen är deras föräldrar det.

Samtidigt går handelskammaren ut och varnar för bostadsbrist och att detta är ett av de största tillväxthindren. En flexibel bostadsmarknad är av yttersta vikt för Stockholms kompetensförsörjning. Vi står inför en brist 2030 på tiotusentals akademiker. Detta är med andra ord inte någon köpsäker grupp, men den är otroligt viktig för Stockholm. Det här går inte att frikoppla från utförsäljningarna. De senaste 30 åren har Stockholm blivit av med 38 000 hyresettor. Ettor är överrepresenterade bland de bostäder som har sålts ut. Det blir så klart inlåsnings effekter när nytutexaminerade studenter inte får tag på små hyresrätter utan får lov att läsa en kvällskurs på halvtid för att kunna bo kvar.

Anförande nr 48

Borgarrådet K e v i u s (M): Det är ett jätteproblem för Stockholm att det råder bostadsbrist för studenter. Det är ett jätteproblem med tanke på att studenter kanske väljer bort Stockholm för att det inte finns någon studentlägenhet.

Det vi gör nu är att vi fattar många beslut. Jag kan också nämna exemplet Jerum, där jag själv har bott i studentkorridor, på Gärdet. Där vill vi att man bygger upp till fem våningar på befintliga studentlägenheter. Det handlar om att hitta ställen där vi har studentlägenheter att bygga på, men också om att hitta nya områden.

Jag välkomnar alla som har idéer – givetvis också du – att ge förslag på var vi kan bygga ännu fler studentlägenheter. Och hur kan vi göra i vårt eget kommunala bestånd för att omvandla till studentlägenheter? Det är viktigt att hålla en hög takt, och det är också viktigt att se till att spaden sätts i jorden.

Anförande nr 49

K a r i n E h l i n K o l k (S): Det är viktigt att ha kvar det kommunala beståndet för att kunna ombilda bostäderna där till studentbostäder. Vi kommer att vara behjälpliga med att hitta bra platser för tillfälliga bygglov och baracker. MP kom med ett bra förslag tidigare om att man kanske kan använda bostadsförmedlingen för att se över om man kan förbättra situationen för andrahandskontrakt.

Anförande nr 50

Borgarrådet K e v i u s (M): Absolut – det finns mycket vi kan göra tillsammans för att göra situationen bättre för studenterna. I dag finns en medveten strategi att hela tiden tala med bostadsbolag och påminna dem om studentbostadsbristen. Det handlar också om att markhyran är halverad för den som vill bygga studentbostäder i dag. Det handlar om att kön till bostadsförmedlingen underlättar för studenter. Det finns mycket som Stockholms stad gör för att få till ännu fler studentbostäder.

På min hemsida finns en lista på 3 000 studentlägenheter som är på gång. Men det gäller att fatta många beslut och se till att dessa studentlägenheter verkligen blir av. Det tror jag att vi tycker båda två.

Fråga nr 5. Micasas budget

Anförande nr 51

M a r t i n M i c h e l (MP): Det känns jättekul att få vara tillbaka i den här salen igen efter förra mandatperioden!

I en helsidesartikel i Dagens Nyheter den 2 januari blev Joakim Larsson intervjuad. Han berättar om att man nu äntligen har fått pengar och att man ska upprusta trädgårdarna runt äldreboendena. Det tycker vi är jättetrevligt och jätteroligt och en viktig sak. Vi har tidigare motionerat i frågan i bolagsstyrelsen i Micasa, och vi har också drivit frågan. Det är jättekul att vi är överens om detta.

Men det som förvånade mig var att det i artikeln fanns en uppgift om att Micasa ska få 757 miljoner kronor för renoveringar för 2012. Det är glädjande att det finns så mycket pengar för renoveringar. Problemet är bara att jag inte kan hitta dem i budgeten. Jag undrar varifrån pengarna kommer och var de finns uppvisade i budgeten.

Anförande nr 52

Borgarrådet L a r s s o n (M): Ordförande! Jag tackar Martin Michel och önskar honom välkommen tillbaka. Vi sitter i Micasas styrelse tillsammans. Jag tycker möjligen att frågan är mest lämpad för styrelsens nästa sammanträde, då vi kan gå igenom både verksamhetsplan och budget.

Men det är naturligtvis jätteroligt att få prata om den kanske största satsningen åtminstone i Micasas historia på äldreboendena sedan de fick ansvaret för detta. Detta är en enorm investering, och det behövs – inte bara när det gäller de fysiska fastigheterna utan också när det gäller trädgårdarna. Jag håller med dig helt och hållet om detta. Det är viktigt att man får trädgårdar som blir tillgängliga och som gör att människor när de kommer ut i olika former, man kanske sitter i rullstol och annat, faktiskt får ta del av trädgårdarna på det sätt som Micasa har planerat. Det är positivt, och där det har genomförts har det också blivit väldigt bra.

Micasa är ett av de bolag som ligger inom det som vi kallar för Stimulans för Stockholm, alltså stimulanspaketet. Där har vi ökat takten och sett till att tidigare-

lägga renoveringar och investeringar i samtliga bolag. Detta gör vi för att se till att vi har en hög takt på investeringar i Stockholms stad när marknaden möjligen är lite mättad. Nu går det för närvarande bra i Stockholm. Det är positivt, och vi ska vara glada över det. Men det innebär inte att vi dämpar vår takt, utan vi håller den höga takten på renoveringar. Det ska vi vara stolta över.

Låt mig ta fram siffermaterialet. Om du vill ha det under kvällen kan jag absolut ta fram det, men annars ses vi ju på sammanträdet ganska snart.

Anförande nr 53

Martin Michel (MP): I bolagsstyrelserna strävar vi efter att nå så stor enighet som möjligt så att vi inte behöver reservera oss och sådana saker. Det tycker jag också är jätteviktigt.

Men i budgeten som vi tog den 6 december har vi avsatt investeringar till ombyggnader på 451 miljoner kronor. Jag antar att det handlar om ombyggnaderna av servicehus till trygghetsboende. Vi har också avsatt 170 miljoner som kommer från Äldrelyftet för eftersatt underhåll. Men sedan – det resterande upp till 757 miljoner kronor förstår jag inte varifrån det kommer! Jag tycker att det är viktigt att vi förstår vad vi har beslutat den 6 december. Debatterna ska vi ta här i fullmäktige, så det är därför jag ställer frågan här.

Anförande nr 54

Borgarrådet Larsson (M): Det är helt riktigt. Debatterna ska absolut föras i fullmäktige. Men det här tycker jag snarast är en sifferdiskussion.

Men okej – alla fastigheter som finns inom Micasas bestånd och som renoveras är betydligt fler än servicehus och trygghetsboenden. Det är många vård- och omsorgsfastigheter som renoveras. Det gäller också utemiljön som renoveras, vilket också beskrevs i artikeln om jag minns rätt.

Däremot har koncernstyrelsen i sina sammanhang också sitt stimulanspaket där man har pekat på vart och ett av bolagen som ska göra tidigare investeringar än vad man kanske tidigare har planerat. När i tiden ligger en investering? Det ska varje bolag analysera, och det har man gjort. Man har också tidigare lagt så mycket som går i rent logistikmässig karaktär. Man kan inte alltid genomföra allting på en gång, för det blir för besvärande för de boende. Det måste också fungera.

Det finns fastigheter som har dömts ut av Arbetsmiljöverket. De behöver förändras, och det innebär flyttkostnader och annat.

Anförande nr 55

Martin Michel (MP): Jag har också sett investeringsbudgeten. Där framgår att staden får ca 730 miljoner kronor per år såväl 2012 som 2014. Det är glädjande, och det är viktiga pengar som vi verkligen behöver i Micasa. Men det stämmer fortfarande inte med de budgetsiffror som vi har fått ta del av i styrelsen.

Jag skulle vilja fråga: Kommer hela styrelsen att få de här siffrorna så att vi förstår varifrån pengarna kommer? Jag skulle vilja att det blev tydligt och klart så att vi slipper diskutera om det handlar om renoveringar, ombyggnader eller vad det är för någonting – och vad det är för pengar vi pratar om.

Anförande nr 56

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det ska vara tydligt inte bara för styrelsens ledamöter utan för alla vad respektive bolag gör och vad det är för ramar man diskuterar. Det är självklart. Om du anser att det inte har varit tydligt i materialet så får vi gå igenom det. Det kan vi se till att du får göra redan före nästa sammanträde.

Fråga nr 6. Hur gick det till när "Ny Gemenskap" slängdes ut ur gemenskapen?

Anförande nr 57

J a c k i e N y l a n d e r (V): Det är just det som står i rubriken som man undrar när man tänker på frågan. Ni har föreslagit att Ny Gemenskap ska få vara på ett industriområde. Det kan vara nog så fint därute. Men hur ska människorna ta sig dit via tunnelbana och matarbusser från Liljeholmen? SL-kortet ingår ju inte i socialbudgetens norm. Eller tänkte ni ändra på det så att månadskortet kommer att ingå för den här gruppen?

Annars befarar vi att 90 procent av gruppen blir kvar i innerstaden. De kommer inte ut till Ny Gemenskap i industriområdet. Och om de gör det är risken att de blir kvar därute och kanske skalar koppar eller något liknande. Jag vet inte vad företagarföreningen tycker om det.

Det skulle vara bra att veta hur du har tänkt dig det här.

Anförande nr 58

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag tackar Jackie för frågan och önskar god fortsättning. Det var ju före jul vi sågs sist.

Angående Ny Gemenskap har det varit många turer, som du väl känner till. Det senaste som vi har att meddela är att det i dag i alla fall har träffats en överenskommelse om att förlänga avtalet till oktober, vilket ger oss lite tid att kunna planera och göra flytten på bästa sätt. Det är klart att vi helst hade sett att Ny Gemenskap hade varit kvar i de lokaler som de i dag är i. Jag kan bara beklaga att det inte blir så.

Men det finns ändå några vinster som jag tror att man kan göra genom Västberga. Detta kommer att ligga nära Frälsningsarméns akutboende. Då kan man koppla dem som i dag söker sig till härbärgets till en dagverksamhet och satsa mer på social gemenskap och sysselsättning och på så sätt också kanske få fler att kunna ta sig vidare. I dag finns bara ett akutboende där, men på det här sättet får man en naturlig koppling mellan de två verksamheterna.

Vi har sagt att det är viktigt att människor ska kunna ta sig till Västberga. En del får SL-kort via försörjningsstödet; andra får det inte. Vi har sagt att vi följer upp detta och ser hur det går efter det att flytten är genomförd och människor börjar ta sig dit.

Något jag också kan nämna är att vi för samtal med andra aktörer i City inför nästa vinter. Hur kan man bredda verksamheterna för den grupp som kanske inte tar sig till Västberga? Det är sådan planering som är på gång. Jag vet också att styrelsen, personal och andra har varit i Västberga och tittat. Man kanske skulle kunna göra om och renovera till viss del för att det ska bli så bra som möjligt. Nu har vi tid på oss att planera för flytten, och vi slipper göra den just nu.

Anförande nr 59

J a c k i e N y l a n d e r (V): Jag undrar hur långt den utsträckta hand som du skrev om i DN räcker. Det är fortfarande så att 90 procent av den grupp som vi pratar om nu är människor som inte står till arbetsmarknadens förfogande i dag. De kommer inte heller att göra det inom en rimlig framtid. Det är de som inte får månadskortet, och det är det som är det tråkiga i detta.

Stället som sådant är helt okej. Jag har varit och tittat, och det är inte det som är problemet. Problemet är hur de här människorna ska åka ifrån stan och ut till Liljeholmen och därifrån åka matarbuss. Hur kommer det att se ut för den här gruppen? Det måste lösas på något sätt. Du kanske kan göra som Scania och sätta in en egen busslinje; jag vet inte. Königs buss eller något liknande kanske den skulle kunna heta. Något borde du göra, i alla fall.

Det är inte någon femårsplan som vi har i Vänsterpartiet, som du pratar om. Det här är en kort plan som måste ordnas snart, och det är någonting som vi politiker måste hjälpas åt med.

Anförande nr 60

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag tackar Jackie för tipset om Königs buss – det tar jag med mig. Det jag vill säga är att det finns en hel del som har försörjningsstöd och som också har fått SL-kort beviljat. Utöver det ska vi se hur många av den här gruppen som inte har SL-kort. Då får vi se behovet av det.

Självfallet följer vi detta. Det är viktigt att man kan ta sig till verksamheten. Det har vi påtalat för förvaltning och andra, och vi ska följa det.

Anförande nr 61

J a c k i e N y l a n d e r (V): Jag har bara en fråga. Jag ska absolut inte tala om för dig hur du ska sköta ditt jobb. Men jag tycker att det är lite tråkigt att du inte har varit ned till Ny Gemenskap och hälsat på dem. Det är inte långt. Det tar en kvart för dig att promenera ned dit. Du är ung och rask, och du skulle kunna titta ned till dem rätt snabbt och göra ett besök. Det är i alla fall en av de största verksamheter som finns i Stockholm. Du har skickat några underhuggare dit. Men när jag var nere och

pratade med dem sade de att de har bjudit dig flera gånger, men du har inte kommit.

Jag tycker att vi politiker måste visa lite mer respekt för våra frivilligorganisationer och dem som jobbar med de här frågorna.

Anförande nr 62

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag är ute mycket i verksamheterna. Jag känner till att jag har fått *en* inbjudan till Ny Gemenskap, då jag också skickade min närmaste medarbetare och en hög chef på förvaltningen som kunde svara på frågor. Jag har bland annat under hösten besökt Bryggorna, Convictus, Enskede-Årsta-Vantör och Östermalm, där vi nu har säkrat en långsiktig finansiering. De möter också hemlösa och erbjuder vila, mat och öppna verksamheter dagtid. Det finns många exempel på verksamheter som jag besöker.

Vi har en dialog med Ny Gemenskap, och det är det viktigaste. Vi informerar hela tiden om vad som händer. Nu ligger en ny inbjudan på mitt bord som vi har att ta ställning till. Men jag har alltså hittills fått *en* inbjudan, och då skickade vi dit de som är kunniga och duktiga på att föra en dialog med gruppen.

Fråga nr 7. Barnpalatset

Anförande nr 63

Borgarrådet R u d i n (S): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Det kom till vår kännedom alldeles nyligen att Barnpalatset på Riddarholmen här i Stockholm går i konkurs efter tre månaders öppethållande. Vi var många som lyfte på ögonbrynen och undrade över detta.

Jag kunde inte dra mig till minnes att vi hade haft detta uppe här någon gång. När jag började titta efter såg jag att det var en privat stiftelse som hade hållit på med det. Då tänkte jag: Det var väl inga bekymmer. Men sedan finner jag i handlingarna att Stockholms stad har gått in med 9 ½ miljon kronor sammanlagt i utvecklingen av Barnpalatset.

Då är min fråga till kulturborgarrådet Madeleine Sjöstedt: Vad gjorde du för att säkerställa att satsningen ledde framåt, och inte som nu rätt in i ett konkursbo? Det känns lite konstigt att vi har satsat 9 ½ miljon kronor på ett projekt som har gått i konkurs redan efter tre månader.

Anförande nr 64

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Fullmäktige och åhörare – uthålliga åhörare, vill jag säga! Ni har suttit här länge nu. Det är tufft av er!

Vi gjorde på helt vanligt sätt: Vi gav ett uppdrag i budgeten till kulturförvaltningen att ta hand om diskussionerna med Barnkulturpalatset. Det pågick många sådana diskussioner. Det fanns under tidens gång vissa tveksamheter från kulturförvalt-

ningen, vilket gjorde att de medel som var reserverade inte betalades ut under förberedelseperioden. Sedan när man drog i gång betalade vi ut lite större pengar.

Det hela förbereddes alltså på helt vanligt sätt, precis som vi gör med alla andra projekt i staden. Det är välbekant på kulturförvaltningen.

Anförande nr 65

Borgarrådet R u d i n (S): När jag gick tillbaka i handlingarna och tittade såg jag att detta var föremål för diskussion redan första gången man hade sökt bidrag från staden. Då var kulturförvaltningen tveksam till om det skulle kunna gå att få runt en sådan här verksamhet. Vi skrev i vår beslutstext i samband med ärendet att vi trodde att det skulle behöva anslås betydligt mer pengar från Stockholms stad om verksamheten skulle kunna gå runt. Det har inte skett, mer än att man gjorde en påfyllning ett år senare. Sammanlagt har det blivit 9 ½ miljon kronor. Staden har alltså gått in med ganska mycket pengar i verksamheten.

När jag började titta på hur verksamheten kunde starta över huvud taget blev jag fascinerad över att Fastighetsverket har gjort en sådan här satsning på renovering av lokalen och sedan satt en hyra som är så hög att verksamheten inte kan gå runt. Det är en sak i sig hur staten har hanterat det här. Det verkar inte särskilt snyggt gjort, måste jag säga. En miljon kronor i månaden till en kulturgrupp som ska driva ett barnpalats var egentligen orealistiskt från början, menar jag. Hur skulle det kunna gå? Vi borde ha sett detta också.

Därför kommer jag tillbaka till ansvarsfrågan. Hur kan vi stoppa in så mycket pengar som 9 ½ miljon kronor i ett projekt som så uppenbart inte kunde klara sig?

Anförande nr 66

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Det var inte uppenbart att det inte skulle klara sig. Du får nog bestämma dig för om du tycker att vi har gett för mycket eller för lite pengar.

När man kände tveksamhet inför planerna gjordes det en affärsanalys på kommersiella grunder som vi hjälpte till att göra. Vi köpte upp den för att Palatset skulle få detta stöd. Den gjordes, och det sades att det skulle kunna ordna sig med analysen. Den visade att man om några år skulle kunna bygga upp en idé som till och med skulle kunna klara sig utan ekonomiska medel från staden.

Det som har gjorts är att i sedvanlig ordning följa upp det hela, och kulturförvaltningen har en diskussion med den berörda parten om hur man ska lyckas och inte lyckas. Det har man haft i det här fallet. Jag kan inte uttala mig om Fastighetsverket. Jag har försökt prata med dem flera gånger för att få dem att sänka hyran, och det är väl ungefär det vi kan göra från staden.

Oppositionen har tyvärr inte varit en medspelare i detta, vilket jag beklagar. Jag tycker att barnkultur är en sak som är viktig i Stockholms stad och som vi borde kunna enas om. Det är viktigt att vi har sådana här ställen.

Anförande nr 67

Borgarrådet R u d i n (S): Skälet till att jag inte kan bestämma mig för om vi ska satsa mer pengar eller inga pengar alls är helt enkelt att jag just nu håller på att forska i hur det hela gick till. Jag tycker att det hela verkar besynnerligt. Du har sänt signaler om att detta är en bra verksamhet, och jag tror att Barnpalatset har uppfattat att detta var någonting som Stockholm tyckte var en tillgång. Att de då inte kan hålla öppet längre än tre månader tyder på att någon del i analysen har gått snett. När jag ser i handlingarna att kulturförvaltningen har varnat för att verksamheten inte har tillräckligt med pengar faller det tillbaka på kulturborgarrådet: Vad är det ni egentligen har gjort på roteln för att säkerställa detta?

Staden har till exempel satsat 50 miljoner kronor på att få hit segelbåtstävlingen Volvo Ocean Race till Stockholm. Men här låter vi ett barnpalats gå i konkurs efter bara tre månader. Vi har satsat 10 miljoner kronor på verksamheten. Någonstans här verkar det som att vi tycker att det är okej om man glider in med fina, flotta båtar under en helg och gör någonting sportigt. Men när man bygger upp någonting som är tänkt att vara med kvalitet för barn över lång tid vill vi inte riktigt vara med.

Jag kan inte bestämma mig för om vi borde gå in och satsa mer pengar eller om vi inte borde vara med alls. Frågorna landar på ditt bord för att besvaras. Vad gjorde staden, och vad kan vi göra framöver för att kunna säkra att pengarna inte är kastade i sjön?

Anförande nr 68

Borgarrådet S j ö s t e d t (FP): Nu noterade jag att Tomas Rudin ändå tycker att vi gav för lite pengar. Då vill jag bara för protokollets skull säga att det underskott som Palatset nu går med är så stort att det aldrig har varit föremål för krav eller ens önskemål från dem att få så mycket pengar. I det perspektivet måste man säga att det var tur att vi inte gick in med mer. Underskottet är betydligt större än vad vi någonsin har diskuterat.

Tomas Rudin säger att han är intresserad av att blicka in i framtiden. Det är väl jättebra! Då tycker jag att det vore hemskt bra om även oppositionen kunde vara en samtalspartner i dessa frågor i framtiden när man vill göra något för barn och unga mitt i Stockholm. Så har det inte varit här, och det tycker jag är hemskt tråkigt.

Fråga nr 8 . Störande byggbuller/sprängning

Anförande nr 69

S t e l l a n H a m r i n (V): Herr ordförande! Jag ställer frågan: Vilka åtgärder tänker du vidta för att de boende vid Engelbrektskolan ska kunna vistas i sina hem under byggtiden? Runt 2005 föreslog LOU-utredningen att Engelbrektskolorns skolgård skulle bebyggas. Exploateringskontoret såg till att skolans gymnastiklärare hjälpte till att fixa projektet, och Veidekke fick en direktanvisning. Man ska riva, spränga och bygga på ett mycket litet, instängt område.

Boende begärde att man skulle göra en MKB 2007. Stadsbyggnadskontoret vägrade, men till slut blev det en i alla fall. Man lovade då att hålla sig inom de gränser som fanns, nämligen 45 decibel. Man skulle skrapa berg, man skulle blåstra, man skulle borra och man skulle ha tryckluft fem meter från närmaste hus. Det blev ingen bullerdämpning med isolerglas, ingen fungerande vattenbegjutning och inga evakueringslägenheter. Naturligtvis överskreds dessa 45 decibel från första dagen i november. I dag sitter miljöförvaltningen och utvärderar en teoretisk analys av hur mycket buller det kunde bli om man kunde åka ut och mäta hela tiden.

Jag undrar vad staden tänker göra åt detta projekt som pågår just nu, där det bullrar varenda dag, och om det finns andra, liknande projekt.

Anförande nr 70

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Ordförande, fullmäktige! Hej Stellan och tack för frågan! Det är lite ironiskt att jag får denna fråga eftersom, vilket du säkert känner till, Centerpartiet röstade emot projektet för några år sedan när det kom upp i fullmäktige. Men jag tar mitt ämbete på allvar, och inom miljö- och hälsoskydds-nämnden ingår det ju att vara en myndighet när det gäller denna typ av ärenden med bullerstörningar.

Det har kommit in en anmälan. Det är alltså ett myndighetsärende. Jag vet inte exakt hur mycket politik du tänker få det här till. Men myndighetsärendet håller just nu förstås på att förhandlas av miljöförvaltningen. Det du säger om att ingen är på plats stämmer inte. Inspektörer har varit på plats i olika sammanhang. Vad jag har förstått kommer man också att fortsätta utreda det hela och mäta på plats. Jag förstår inte vad du har fått din information ifrån. Miljöförvaltningen gör det de ska.

Anförande nr 71

S t e l l a n H a m r i n (V): Det tvivlar jag egentligen inte på. Frågan gick därför inte till dig, utan det var ni i den borgerliga Alliansen som valde att du skulle svara. Jag beklagar det lite grann, för det är faktiskt den som håller på att bygga och den som ansvarar för byggandet som också ansvarar för att det går rätt till. Precis som du sade är miljöförvaltningen bara till för att kontrollera att de som har detta på sitt ansvar verkligen sköter det.

Det tycker jag inte att man har gjort i det här fallet från stadens sida. Det var ganska uppenbart att detta är en otroligt olämplig plats att bygga, spränga och borra på. Det är ett litet område, instängt mellan höga hus. Man borrar sig allt längre ned i underjorden, vilket innebär att det instängda området blir ännu större. De boende insåg detta, så de har skaffat egna bullermätningar eftersom de inte litade på att staden skulle göra några. De vet att man från första dagen har överskridit gränserna. Miljöförvaltningen uppmärksammades i november förra året. Då hade detta pågått i fyra fem år utan att man egentligen hade gjort något. Ni har mätt en gång; jag vet det. Det var ganska höga värden då också.

Anförande nr 72

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Det är intressant hur denna fråga mer kan bli en fråga om att bygga i stan och vilka konsekvenser det får och inte får. Vi är en stad som växer, och alla partier som är för att Stockholm ska växa måste vara beredda att ta denna typ av diskussioner. Det här skulle kunna inträffa på fler ställen. Det finns ett regelverk som fungerar. Enligt de rapporter som jag har fått följer man regelverket, men miljöförvaltningen håller på att kolla just detta, som du säger.

Bland annat har det varit diskussion om en stenkross som inte, vad jag förstår, har några ljudnivåer som ligger över tillåtna värden. Här gäller det också att man skiljer på saker och ting. Bullervetenskap är ganska avancerad vetenskap. Man kan prata om både gränsvärden och riktvärden. Det är riktvärden vi pratar om här, och inga gränsvärden. Det innebär att det får förekomma vissa överskridanden under vissa villkor. Och dessa villkor är uppfyllda, säger man.

Anförande nr 73

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag tycker att man kan ha två synpunkter på det här. Du har alldeles rätt i att vi ska bygga en del i staden, och då kan vi lära oss en del av detta. Jag tycker ändå att man i detta specifika fall borde gå in och se till att fixa det hela så att de stackare som bor runt skolgården, som snart inte är någon skolgård längre, kan bo kvar där. Det är så illa att jag tror att de skulle ha behövt evakueringslägenheter. De begärde också att få det, men då fick de beskedet att några sådana inte fanns. När man gjorde upphandlingen sänkte man ändå priset med 50 miljoner just därför att bolaget skulle kunna tillgodose de boendes intressen.

Det var lätt att förutse problemen. Det är bara att åka dit och titta. Det här ligger så otroligt illa till. Inför nästa gång hoppas jag verkligen att man gör det man kan, nämligen bullerdämpar, fixar glas och evakueringslägenheter och ser till att det inte dammar. Inte ens den brandslang man har som skulle se till att det inte dammar fungerar, tydligen. Dessutom får man alltså ett helt onödigt dammproblem.

Se till att man håller gränsvärden i det här fallet! Och till staden vill jag säga: Planera bättre inför nästa byggande!

Anförande nr 74

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Nu finns det ingenting som tyder på att just gränsvärdet, som du säger, som är den digitala formen av värden, har överskridits. Men låt oss se. Det sker som sagt mätningar på plats, och vi kommer att få mer information om detta framöver.

Det är viktigt att säga att de krav miljöförvaltningen ställer när man bullrar lite mer än vad riktvärdena säger är dessa: för det första att bullrande arbeten inte utförs nattetid mellan klockan 22 och 7, för det andra att projektet informerar de boende om de störande momenten och för det tredje att det finns en kontaktperson att kontakta. Alla dessa krav har uppfyllts. Det har varit en lång rad med information som har skickats ut. Man kan få information via sms inför höga bullertoppar och sådana saker.

Som det verkar finns det inga felaktigheter i detta. Men vi får återkomma till det, för det ska vederläggas. Detta är som sagt ur akademisk synpunkt en intressant diskussion eftersom det byggs och staden växer. Vi bygger både citybanor och andra saker i staden också. Det är klart att vi måste arbeta med bullerfrågorna på ett seriöst sätt, och det upplever jag att vi också gör.

§ 14 Stockholms miljöprogram 2012–2015 (utl. 2011:171)

Anförande nr 75

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande, fullmäktige! I dag ska vi anta Stockholms stads åttonde miljöprogram i ordningen. Medan många städer upptäckte miljöpolitiken efter Al Gores film har Stockholm arbetat aktivt med miljöfrågor i 40 år. Det är en av förklaringarna till att Stockholm ligger så långt framme, att vi toppar rankinglistor och att vi kallas the greenest city in the world.

Den aktiva miljöpolitiken har också ett starkt stöd hos stockholmarna. Det visar både det förra kommunvalet och den medborgarenkät som miljöförvaltningen utförde om stockholmarnas miljövanor förra året.

Sedan Alliansen tog över har miljöprofilen utvecklats. Den har blivit en del av stadens varumärke. Vissa tycker att det är fullt att tala om varumärken i det här sammanhanget, men det är precis tvärtom. Genom att vara tydliga i våra miljökrav och miljöåtaganden gör vi Stockholm till en intressant stad som folk vill besöka, bo i, arbeta i och starta företag i.

Alla som jag träffar utomlands som arbetar med miljö känner till och har till och med ofta besökt Hammarby Sjöstad. Nu går vi vidare med projektet Hållbara Järva och den nya miljöstadsdelen Norra Djurgårdsstaden. I Järva går staden i bräschen för nya metoder och ny teknik för att halvera energiförbrukningen i miljöprogramshus. I Norra Djurgårdsstaden bygger vi tillsammans med byggföretag, energiföretag, KTH och en lång rad företag framtidens stadsdel med ny teknik som smart elnät och ambitionen att inom några år bli en klimatpositiv stadsdel.

Det här gör vi inte bara för att stilla det egna samvetet. I Alliansens syn på miljöpolitiken går miljö och tillväxt hand i hand. Vår miljöprofil och våra åtaganden på miljöområdet leder till ett stort intresse för svenska och Stockholmsbaserade företag. Stockholm Business Region arbetar bland annat med Klimatpakten och ett kommande cleantech kluster i Högdalen. Genom att se miljön som en del av stadens varumärke kan vi få tillväxt och fler jobb till Stockholm.

Miljöprogrammet innehåller många punkter. Jag ska nämna några av dem. Vi ställer Sveriges tuffaste krav på energiförbrukning i nyproducerade fastigheter. Vi ställer mycket hårda krav på energieffektivisering i stadens fastigheter, inklusive allmännyttan, vid ombyggnation. Vi ska öka cyklandet radikalt. Vi ska minska stadens klimatutsläpp till 3,0 ton CO₂-ekvivalenter per stockholmare och år. Vi stärker skyddet för mark och vatten. Vi ska minska buller och radonhalter. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ges också i kväll i uppdrag att ta fram en kemikalieplan som redovisar vilka farliga kemikalier som ska fasas ut. Den blir ett underlag för stadens upphandlingar i framtiden.

Ordförande, fullmäktige! Ordet ansvar har blivit lite urvattnat i den politiska debatten på senare tid. Jag ska ändå uppehålla mig vid just ansvar eftersom det

hänger intimt ihop med att få förtroendet att leda verksamheter politiskt. Ansvar för mig är att stadens verksamheter ska drivas med så höga miljökrav att det driver på utvecklingen samtidigt som det är rationellt och praktiskt genomförbart. Det innebär att bakom varje del i miljöprogrammet ligger ett långt och gediget arbete, och förslagen är också förankrade i vedertagen forskning. Tjänstemannastyrgruppen har arbetat länge och väl under ledning av stadsledningskontoret med aktiv medverkan från flera förvaltningar. Därefter har vi remitterat ut förslaget mycket brett. Vi har lyssnat med stockholmarna och med experter, bland annat när Third Nobel Laureate-seminariet hölls i Stockholm i maj förra året och stadens workshop med internationella forskare behandlade frågeställningar till just miljöprogrammet.

Men arbetet slutar inte nu. Det är nu det börjar. Precis som när det gäller det förra programmet kommer även det här programmet att bli ett starkt styrdokument som verkar via stadens integrerade ledningssystem. Det innebär att vissa nämnder och förvaltningar utpekas för uppföljning inom vissa områden. Det innebär också att alla stadens nämnder och styrelser ska arbeta enligt programmet i sina verksamhetsplaner. De ska också klargöra sin egen miljöpåverkan och beskriva åtgärder för att minska densamma i en miljöhandlingsplan. Sedan, fullmäktige, kommer uppföljningen av programmet upp som en egen punkt här i kommunfullmäktige en gång om året för debatt och beslut. Det är ansvar. Det är seriöst.

Vi är många som har jobbat hårt med det här programmet. Jag är stolt över att lämna över det till kommunfullmäktige för beslut. Jag vill avsluta med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 76

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! När man springer ett maratonlopp kan man ha flera strategier. En strategi är att välja en takt och ett tempo som gör att man orkar springa hela vägen. En annan strategi är att man delar upp maratonloppet i 420 hundrameterslopp och sprintar så många gånger det bara går. Den första strategin brukar de som deltar i loppet välja. Den andra strategin som går ut på att springa fortare och fortare brukar åskådarna som vrålar sig hesa på läktaren föredra.

Ska man ha ett miljöprogram ska det vara hållbart. Ska man ha ett miljöprogram ska det inte bara vara hållbart, utan det ska också vara uthålligt. Det miljöprogram som ni har på bordet i dag är just sådant. Det är både hållbart och uthålligt.

I den näst senaste medborgarenkäten uppgav 82 procent av stockholmarna att de vill se en aktiv miljöpolitik. Den siffran har det senaste året stigit till 90 procent. Ett stöd är en förutsättning för att vi ska kunna driva en ambitiös miljöpolitik. Det är framför allt nödvändigt för att vi ska kunna nå våra högt ställda mål. Utan stockholmarna kommer man att misslyckas.

Stockholm har ett långt miljöarbete bakom sig. Det handlar inte längre om en enskild facknämnd som enskilt sysslar med miljöfrågorna, utan under de senaste fem-åtta åren har vi tvingat ut alla miljöfrågor till alla nämnder och bolagsstyrelser. Därmed

har de blivit ett självklart och integrerat inslag i så gott som samtliga delar av stadens verksamheter. Det är kanske det som utmärker Stockholm jämfört med andra kommuner i landet.

Stockholm har en rad målsättningar på miljöområdet och inte minst på klimatområdet. Exempelvis ska staden, som miljöborgarrådet sade, vara en fossilbränslefri stad år 2050. Utsläppen av växthusgaser ska minska till 3,0 ton koldioxid per stockholmare år 2015. Det är tuffa mål. Några tycker att de är alldeles för tuffa, och andra tycker att de inte är tillräckligt tuffa. Vi anser att det är tuffa mål, men, och det är viktigt, vi tror att de här målen är realistiska. Att vara långsiktig har också visat sig vara framgångsrikt. Under 2010 var Stockholm EU:s första miljöhuvudstad. Så ska vi fortsätta.

I dag har vi ett uthålligt och hållbart miljöprogram på bordet som jag yrkar bifall till.

Anförande nr 77

Stellan Hamrin (V): Fru ordförande! Det internationella klimatarbetet har gått i stå, främst på grund av USA:s ovilja och oförmåga att minska sina utsläpp. Det här kommer i längden att drabba USA värst eftersom deras industri kommer att akterseglas. Det är därför viktigt att vi i Sverige, både enskilda och företag, går en annan väg och tar vårt ansvar som en del av det industrilandskomplex som orsakat alla de klimatproblem vi har i dag. Den här skulden och behovet av internationell solidaritet med övriga världen innebär att vi måste bli klimatneutrala till år 2030, inte 2050 som högeralliansen vill.

I det här arbetet spelar också Stockholm som huvudstad en viktig roll. Vi måste stå för vår del nationellt och antagligen lite till eftersom stora städer nog har det lite lättare än många andra områden. Det vi kan göra är att effektivisera all energianvändning, renovera befintlig bebyggelse, bygga klimatneutralt vid nybyggen, minska den privata bilismen, bygga ut kollektivtrafiken samt gång och cykelstråk, gå över till fossilfria bränslen och bygga ut bergvärme, vindkraft och solcellselektricitet.

Men klimatövergången kommer att kosta pengar och riskerar att gå ut över vår fysiska miljö i staden. Därför måste vi samtidigt garantera skyddet av befintliga grönområden och se till att de sköts bättre. Vi måste, som en av de sista största städerna i landet, restaurera alla våra vatten. Vi måste bygga ut våra cykelvägar och gångstråk så att de fungerar både sommar och vinter.

Vi har noga granskat det nya miljöprogrammet. Vi tycker att det är fel att man inte tydligare följer de nationella miljö kvalitetsmålen struktur, att man inte har kvantitativa delmål och att man inte har 2030 som slutmål för klimatarbetet. Men jag vill också gärna säga att programmet är ett stort steg framåt jämfört med den traditionella politiken. Vi tycker att programmet för den nu aktuella perioden kan utgöra en struktur för det fortsatta arbetet.

Vi har därför, utgående från det här programmet, ökat ambitionsnivån generellt sett. Vi har ökat hastigheten i arbetet med klimat och vatten och gjort en del korrigeringar, preciseringar och förbättringar. De här finns i detaljerad form i det material som är utskickat och i vårt miljöprogram. Vi hoppas att de viktiga

skärpningar som vi har gjort kan bli ett tips på vägen också för Alliansens arbete så att vi på det sättet tillsammans kan utveckla stadens miljöarbete.

Den dagen då ni tvingas överge förbifarten och vi ser till att vi får en ny genomgång av Slussenprojektet och använder alla de pengarna på ett mycket bättre sätt tror jag att vi kan nå våra mål snabbare. Då kan vi göra det tillsammans.

Vi inför kvantitativa delmål för resande, giftförekomst, byggande och avfallshantering. Det saknas nu. Vi kräver att alla stadens vatten restaureras, och vi kräver juridiskt skydd för alla återstående större grönområden. Vi kräver åtgärder mot sjuka hus och elektromagnetisk strålning. Vi kräver en förbättrad skötsel av mark och vatten. Med det här menar vi att man kan bryta dagens koppling mellan tillväxt och miljöförstöring så att en ökad tillväxt också ger en bättre miljö, vilket inte är fallet i dag.

Anförande nr 78

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Först vill jag tacka för att du har en mycket konstruktiv ton både i reservationen och i ditt anförande här och är beredd att arbeta utifrån det här miljöprogrammet, Stellan. Det tycker jag är mycket trevligt att höra.

Jag lyssnade också mycket uppmärksamt på din inledning där du säger att stora länder, nationer, inte tar sitt ansvar riktigt. Jag skriver under på det också. Jag tycker också att de toppmöten som äger rum runt om i världen är en källa till besvikelse. I det avseendet börjar FN och andra mer och mer hoppas på städerna. Därför är det viktigt att vi tar vårt ansvar som stad. Det gör man faktiskt även i vissa städer i USA.

Man skulle kunna gå in på detaljerna också, men ni vill ha en fossilbränslefri stad år 2030. Vi har pratat om det tidigare, och jag har fortfarande inte sett hur det ska gå till. Det tycker jag är ganska väsentligt. Som jag sade i mitt inledningsanförande ligger det en lång analys och mycket arbete bakom miljöprogrammet. Jag tycker att ni också ska berätta hur ni ska nå ett fossilbränslefritt Stockholm 2030, och det har ni inte gjort.

Anförande nr 79

S t e l l a n H a m r i n (V): Du kommer ihåg att du har ställt den här frågan förut. Jag måste nog tyvärr ge samma svar nu som då, för jag har inte med mig de siffrorna. De finns i vår budgetreservation. Det handlar om att vi har program för hur vi kommer ned till 2,0 ton koldioxid per stockholmare, vilket vi tycker är en rimlig ambitionsnivå. Dit vill vi komma någon gång 2020 eller vad det kan bli. Den tiden har vi täckt in. Sedan får vi använda den tid som är kvar till 2020 för att utarbeta en strategi som gör att vi verkligen når vårt mål också 2030. Det är ett stort mål. Det kommer inte att vara lätt att uppfylla. Det är viktigt att man tänker igenom det ordentligt, men den första etappen har vi klarat av. Du ska få siffrorna sedan. Jag ber om ursäkt för att jag glömde ta med dem.

Anförande nr 80

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Det blir lite så att när Stadshusalliansen säger tre då säger oppositionen två, och när Alliansen säger två kommer oppositionen att säga ett. Det blir lite som den här leken där man säger: Jag kan alltid säga en siffra som är hundratusenmiljoner gånger mer än vad du säger. Det är en lek som man leker när man är barn. Därför har jag tittat på ett antal kommuner där S, V och MP styr. Hur ser det ut där när Vänsterpartiet måste ta ansvar för sin egen politik och inte bara kan sitta på läktaren och säga att vi kan säga hundratusenmiljoner gånger bättre än vad ni kan säga?

Man kan till exempel titta på Malmö. Vi släpper ut lika mycket som de gör, 2,5 miljoner ton per stad, men de har 300 000 invånare. Det innebär att de släpper ut dubbelt så mycket som stockholmarna släpper ut. De släpper ut 8 ton per invånare, och vi släpper ut 3,8. Vi har satt ett mål på 3. De har ett mål på 4,9. Och här står du och säger: Ni borde skämmas. Ni borde sänka er till 2.

Du borde ringa till dina partikamrater Hanna Thomé och Martina Nilsson i Malmö och tala om för dem varför de inte ska ligga på 4,9 utan ta sig ned till 2 och kanske under det.

Anförande nr 81

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag kan bara återkomma till att detta är ett stort och tufft jobb. Att vi skiljer oss åt beror inte på att vi härmar er och drar ifrån ett hela tiden, utan det beror på att vi har målet att uppnå detta 2030 och inte 2050. Det får naturligtvis konsekvenser hela vägen. Det skiljer sig över landet. Jag kan hänvisa till något som jag tycker är väldigt roligt, och det är att vi på vår kongress för bara några veckor sedan fattade beslut om både en ny miljöpolitik och ett helt nytt ekonomiskt program baserat på att uppnå det här klimatmålet att vara klimatneutrala år 2030. Det är ett program för både trafik och byggande som vi kommer att ta fram under de kommande två–fyra åren. På det sättet kommer vi att samordna vår verksamhet.

Vi är inte där än, och det är inget parti. Men det är vår ambition och vår bestämda uppfattning att vi kommer att uppnå detta 2030. Om två år har vi ett program för hur vi ska arbeta tillsammans i hela Vänsterpartiet. Jag tror att vi faktiskt är först i landet med det, precis som jag tror att man i Stockholm också är väldigt tidigt ute när det gäller att precisera de här målen, vilket jag är glad åt att vi är.

Anförande nr 82

K a t a r i n a L u h r (MP): Fru ordförande! Miljöpartiet vill, vilket vi ofta upprepar, ha ett modernt, miljövänligt och mänskligt Stockholm. Det har ni säkert hört förut. Därför är de extra kul att just i dag få chansen att debattera ett nytt förslag till miljöprogram i Stockholm. Miljöprogrammet kommer att sätta standarden för hur och hur snabbt staden kommer att hantera miljöarbetet fram till 2015. På den tiden skulle man behöva hinna med en hel del. Med ett framåtsyftande och starkt miljöprogram kan vi även sätta ned foten och visa hur ett progressivt miljöarbete kan bedrivas i en storstad. Det är väldigt viktigt eftersom vi i Stockholm har en hel bukett viktiga miljöfrågor att arbeta med.

Nästan 10 procent av Sveriges befolkning bor i Stockholmsregionen, och därför är det viktigt för hela Sveriges miljö- och klimatarbete vad vi gör här. Men miljöfrågorna är självfallet även mycket viktiga för stockholmarna. Stockholm står inför stora utmaningar som måste hanteras nu och med kraft. Vi har våra utsläpp av klimatgaser som måste minska nu för att vi ska kunna bli klimatneutrala snart. Vi har frågan om ren luft och rent vatten där vi har en ganska bra bit kvar för att nå EU:s lagstadgade miljö kvalitetsnormer och ännu längre kvar innan vi har frisk luft och rent vatten i Stockholm. Vi måste diskutera buller, exponering för skadliga kemikalier och hur vi ska bevara våra naturområden. Utöver detta har vi en miljöskuld, eftersom industrier i Stockholm har släppt ut giftiga ämnen i mark och vatten under århundraden, som vi nu måste hantera. Miljöpartiet kan inte se någon anledning till att vänta med detta arbete.

Trots stora utmaningar har Stockholm väldigt goda förutsättning för ett starkt miljöarbete. Vi bor tätt och ofta på en mindre yta, vilket gör att vi kan ha lägre uppvärmningskostnader och att avfallshanteringen kan underlättas när man kan hämta både farligt avfall och matavfall hos många utan att köra långa sträckor. Vi har service och grönområden som många har lätt att nå utan egen bil. Vi har också en väl utbyggd kollektivtrafik som underlättar när man vill transportera sig. Vi har ett invånarantal som gör att det blir enklare och lönsammare med större gemensamma lösningar som många kan använda sig av.

Vi tycker därför att miljöprogrammet har haft stora förutsättningar att bli mycket bättre än vad det är i dag. Det bör vara mycket mer progressivt och mycket skarpare. Som vi har skrivit i vår reservation tycker vi att miljöprogrammet har för låg ambitionsnivå, för få reella mål och där det finns reella mål är de för lågt satta. Ett flertal av målen skulle ha uppnåtts redan 2010, till exempel målen om ekologisk mat, matavfallsinsamling och luftkvalitetsnormer. Vi är även oroade över uppföljningen av programmet. Med alla de indikatorer som innebär att saker ska öka eller minska utan andra numerära mål kan det bli svårt att ställa några större krav på ansvarig utövarer även om man följer upp det här varje år i fullmäktige. Kan man över huvud taget säga något om mål som *bör* uppnås?

När man ser de uppställda målen i miljöprogrammet känns det lite grann som om Alliansen har tittat på var vi kommer att befinna oss om fyra år och sedan valt dessa siffror som mål i stället för att bestämma sig för vilka mål som Stockholm behöver uppnå och sedan planera för hur man ska nå dit. I dessa tider vill alla städer ha ett miljöprogram. Miljöpartiet hade hoppats på ett mer framåtsträvande program som hade kunnat användas som ett gott exempel på miljöhuvudstaden Stockholms progressiva miljöarbete. Så långt tycker vi tyvärr inte att miljöprogrammet når.

Jag yrkar därför bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 83

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Tack för ett bra inlägg! Jag är lite nyfiken på detta att vi kan bli så mycket bättre i Stockholm och så vidare. Jag tycker också att vi hela tiden ska ha den ambitionen. Men samtidigt undrar jag hur det är när Miljöpartiet verkligen tar ansvar i andra kommuner, till exempel Göteborg. Där är

Kia Andreasson miljöborgarråd. Där har man ett utsläpp av koldioxid som ligger en bra bit över 6 ton per invånare. Man ställer inte ens upp ett mål om att sänka det här, utan alla kurvor pekar på att utsläppen av koldioxid kommer att öka i Göteborg. Man blir lite nyfiken. Du är i och för sig inte våldsam på något sätt och hojtar och skriker utan ändå hyggligt artig, men man undrar vad du säger till Kia Andreasson när du kommer ned till Göteborg och träffar dina egna partikamrater som har ansvar för att släppa ut mer än dubbelt så mycket som vi gör här i Stockholm. Jag undrar. Jag är lite nyfiken.

Anförande nr 84

K a t a r i n a L u h r (MP): Jag kan inte ställa Kia Andreasson till svars för deras miljöprogram när jag tycker att vi har helt andra förutsättningar i Stockholm. Både Göteborg och Malmö är industristäder på ett helt annat sätt än vad vi är. Vi måste utgå från våra förutsättningar här. Då måste vi jobba mot de mål som vi ska sträva mot. Vi kan inte jobba mot Göteborgs mål här, och det är det jag är här för att debattera i dag.

Anförande nr 85

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag vill också tacka för ett bra inlägg där du fokuserade mycket på vad du vill göra. Det tycker jag är jättebra. Men det saknas en hel del i det Miljöpartiet vill göra för att ni ska nå de mål som ni själva sätter upp. Till skillnad från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet som har reviderat sina mål när det gäller koldioxidutsläpp fram till 2015 från och med i dag, vilket är ganska häpnadsväckande, står ni ändå fast vid era 2,0 ton per invånare till slutet av 2015. Jag har flera gånger begärt en handlingsplan av er över hur det ska gå till och inte fått någon. Jag bad faktiskt miljöförvaltningen titta på vad som skulle krävas för att nå ned till 2,0 ton fram till 2015.

Förutom att slutsatsen är att det är helt orealistiskt har vi också fått lite förslag på hur det skulle kunna gå till. Det skulle bland annat kunna ske genom att man minskar trafikarbetet med 40 procent på tre år i Stockholm eller genom att avveckla hela kraftvärmeverket i Värtan till 2015. Jag skulle vilja veta hur du tänker sälja in det till stockholmarna, för det kommer att bli ganska kallt, och det kommer att bli svårt att ta sig till jobbet.

Anförande nr 86

K a t a r i n a L u h r (MP): Jag tycker att det är så roligt att du frågar det här. Förra gången vi debatterade det här trodde vi att Stockholm släppte ut 3,4 ton koldioxid per person, men nu har det gått upp till 3,8. Förra gången vi debatterade det här sade du att det är helt omöjligt att nå ett mål som är lägre än 3 ton. Nu har vi gått upp till 3,8, och du säger fortfarande att 3 ton är ett rimligt mål. Jag tycker att det är så mystiskt att det här orealistiska målet plötsligt har flyttat sig så att man lätt kan komma ned ett halvt ton till. Det räcker med att fasa ut. 75 procent av de energisatsningar som ni gör är att fasa ut kolet i Värtaverket till hälften. Man kan ju tycka att man kan ta lite större krafttag där.

Vi tycker att man måste nå målet på 2 ton. Därför sätter vi upp det målet. Vi producerar egen el. Det finns ingenting i miljöprogrammet om det. Vi fasar ut kolet med en större hastighet. Vi har många planer. Vi har diskuterat det här många gånger, men jag tycker fortfarande att det är mycket intressant att din helt orealistiska målsättning på att sänka ytterligare ett halvt ton bara försvann som ett moln.

Anförande nr 87

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande! Det är roligt att diskutera miljöpolitik i Stockholm, särskilt som vi redan har gjort mycket på miljöområdet. Det är inte för inte som forskare varje år besöker Stockholm för att studera vad vi har gjort på miljöområdet. Jag tycker att det är värt att komma ihåg att människor som bor i städer ofta har bättre förutsättningar att leva miljövänligt jämfört med människor som bor på platser där avstånden mellan hemmet, jobbet och affären är större. Här är det upp till oss att fortsätta möta det stora intresse som finns för att bo i Stockholm genom bland annat nya, miljövänliga bostäder.

Jag tror tyvärr att det ibland är lätt att i en sådan här debatt häva ur sig siffror och mål som sedan inte uppfylls. Utmaningen på miljöområdet kan inte enbart vara att sätta upp ambitiösa mål. Utmaningen måste vara att sätta upp ambitiösa och realistiska mål och att ta ansvar för att de uppfylls. Jag tror att det är en av anledningarna till att Stockholm blev utnämnd till miljöhuvudstad av EU så sent som 2010.

I det här miljöprogrammet vill jag särskilt lyfta fram de satsningar som görs på ett av de här sex övergripande områdena. Det rör miljöeffektiva transporter. Här är miljöns bästa vän först och främst ny teknik. I dag rullar bilar som släpper ut noll eller nära noll i farliga utsläpp. Det var otänkbart för många människor så sent som för några årtionden sedan. Det är viktigt att komma ihåg att en politik som uppmuntrar företagande och forskning också är bra miljöpolitik. Staden ska vara ett föredöme i användandet av ny teknik. Som miljöprogrammet slår fast ska bland annat stadens bilar vara miljöbilsklassade. De ska köras på miljöbränslen. Andelen miljöfordon ska öka i upphandlade transporttjänster. Nämnder och styrelser ska anta en resepolicy för miljövänliga resor. Att vara ett föredöme är den ena sidan av myntet. Den andra är rimligen att fortsätta att skapa goda förutsättningar för att alla andra stockholmare kan använda miljövänliga transporter. Det kan till exempel handla om att det ska vara enkelt att ha en elbil. Utbyggnaden av laddstolpar behöver fortsätta. Ett annat mycket viktigt exempel är att vi investerar 1 miljard kommande år i nya cykelvägar just för att det ska vara enkelt att ta sig från A till B runt om i staden med cykel.

Vi säger att koldioxidutsläppen från trafiken behöver minska med 15 procent fram till år 2015 jämfört med 2011. Det är möjligt att uppnå. Vi kommer att klara det genom att staden är ett föredöme och genom att miljövänliga transporter görs enklare för alla stockholmare.

Anförande nr 88

S t e l l a n H a m r i n (V): Du motiverar ert program som är lite långsammare än vårt med att man inte bara ska ha ambitiösa utan också realistiska mål. Det är väl lite

där problemet ligger, om jag får uttrycka mig så. Vi vill nog alla ha ambitiösa mål, men detta med realismen är ingenting som man förhandlar med. I det här fallet är det inte så att man kan väga det här att det blir för dyrt eller går för fort, och så gör man något annat i stället ett tag. Det är jorden själv som sätter den här gränsen, och den är svår att förhandla med. Ska vi ge ett rimligt utrymme till de u-länder vars miljö och klimat vi har förstört måste vi vara klimatneutrala mycket fortare än de. Vi måste alla vara klimatneutrala senast år 2050. Därför måste vi gå i täten och vara klimatneutrala fortare. Det är den huvudsakliga anledningen till skillnaden i vårt program i det fallet.

När det gäller ny teknik vill jag bara säga att med den generationstid vi har på bilflottan kommer vi inte att ha nollutsläpp från bilar ens 2030, oavsett utvecklingen av tekniken.

Anförande nr 89

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Du viftar bort hur viktigt det är att uppnå mål, men det är ju mycket av problemet i era förslag. Fokus måste ligga på att uppnå målen. Jag tycker också att det blir lite ihåligt när Vänsterpartiet hävdar att de satta målen är otroligt låga. Många av de här målen är världsledande. Att staden ska vara fossilbränslefri år 2050 och att vi ska ned till 3 ton utsläppt koldioxid per invånare är världsledande mål. Det rimmar lite illa med uppfattningen att de skulle vara otroligt lågt satta.

Anförande nr 90

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Jag skulle vilja ta upp en sak som flera har varit inne på, även du, Jonas Nilsson. Det verkar som om de goda miljöresultat som vi ser i Stockholm i dag på något sätt är ett resultat av att det har varit borgerligt styre i ett par år. Sanningen är att det är ett resultat av decennielånga investeringar i fjärrvärme, tunnelbaneutbyggnad, vattenrening och avfallshantering. Det handlar alltså om decennielånga investeringar.

Problemet med det här miljöprogrammet är inte att det är relativt många fina ord, för det är det. Det är lite för ambitionslöst, men det är rätt många fina ord. Problemet är att det gäller att gå till handling. Där lämnar de borgerliga styrena från nationell nivå via landsting till kommunen mycket i övrigt att önska. Vi behöver se en tunnelbaneutbyggnad och åtgärder på en lång rad områden.

Anförande nr 91

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Det blir återigen lite ihåligt. I socialdemokratiskt styrda Göteborg och Malmö har ni vad jag vet inte den typen av uppföljningar som vi har här. De här målen är knutna till budgetuppföljning och kvalitetsuppföljning. Det är helt grundläggande. Den integreringen var något som EU-kommissionen uttryckligen tog fasta på när de utnämnde Stockholm till miljöhuvudstad år 2010. Det är självklart att de här målen ska vara tydliga och kunna uppnås av alla nämnder.

Det är viktigt att vi har mycket kollektivtrafik i Stockholm. Om det sedan handlar om tunnelbana, tvärbana eller spårvagnar måste rimligen bedömas utifrån behovet på respektive sträcka.

Anförande nr 92

M a t s L i n d q v i s t (MP): Fru ordförande! Jag skulle vilja ställa en fråga om upphandlingar. Jag tycker att det är bra att ni förespråkar ett bra företagsklimat, men många av de företagare som jag kommer i kontakt med genom mitt yrke klagar på Stockholms stad och säger att staden ställer höga miljökrav, men när man väl ska ha handla väljer man alltid någon som är billigare än den som bäst når upp till miljökraven. Hur vill du komma till rätta med det?

Anförande nr 93

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Vad jag vet ställer vi miljökrav även i upphandlingar. Våra miljöambitioner gäller både för stadens egen verksamhet och för de upphandlingar som vi gör. Vad jag vet ställs redan de här miljökraven i stadens upphandlingar.

Anförande nr 94

S e b a s t i a n C a r l s s o n (M): Ordförande, ledamöter! Att Stockholms stad ständigt arbetar med att utveckla och förbättra miljöarbetet är centralt för att vi ska kunna lösa de utmaningar vi ser på miljöområdet. Alltför många fordon smutsar ned alltför mycket. För mycket avfall produceras, och för lite tas om hand. Trots exempel under årtionden av hur kemikalier förstör för människor används de alltför hög utsträckning än i dag. Detta är utmaningar som vi måste möta.

Samtidigt ska sägas att vi har mycket att vara stolta över i Stockholm. Låt oss för en kort sekund fundera över hur det är under sommarmånaderna när det inte är minusgrader och snöslask ute. Då kan vi se barnfamiljer, pensionärer och kompisgäng bada i Mälaren. Vi ser ett rikt båtliv. Detta betraktas som en enorm lyx i många huvudstäder. På några minuter når stockholmarna grönområden där de kan promenera och löpträna sent på kvällen eller tidigt på morgonen och samtidigt känna sig trygga. Även detta ses i många städer som en enorm lyx. Även om biltrafiken släpper ut för mycket avgaser och trots att vi har en för tung bilflotta är det fortfarande så att luften är lättare att andas här än i många andra huvudstäder. Hammarby Sjöstad visas upp för hela världen som ett framgångsexempel. År 2010 var Stockholm miljöhuvudstad.

Jag tar upp detta för att påminna alla om att Stockholm är en bra stad att leva i. Men jag säger det också för att visa på vad det är som vi måste bevara, ta hand om och utveckla.

Som jag sade inledningsvis finns det en hel del utmaningar på miljöområdet. Det miljöprogram vi i dag diskuterar är ett viktigt steg för att möta dessa. Det är ett steg på vägen för att nå stadens vision om 2030. I miljöprogrammet står det: Stockholm ska vara ett föredöme för ett hållbart stadsbyggande och spela en betydelsefull roll som kunskaps- och inspirationskälla för internationellt samarbete och export av

miljöteknik. Stockholm ska utvecklas till en stad där byggande och infrastruktur baseras på hållbara energilösningar, slutna kretslopp, smart miljödesign och anpassning till klimatförändringar.

Detta är inte minst viktigt när Stockholm växer. Varje dag flyttar människor till staden. Fler människor vill vara en del av Stockholm. Med stor inflyttning följer många fördelar, och det får många positiva effekter. Det är bra för arbetsmarknaden, kulturutbudet och ekonomin. För att möta behovet av nya bostäder har vi markanvisat 3 539 bostäder förra året. Men samtidigt som det skapas förutsättningar för fler att bo och verka i staden måste de kvaliteter som utgör en attraktiv livsmiljö bevaras. Den gröna och blå strukturen ska även i framtiden vara en central del av Stockholm. Därför är de mål som satts upp i miljöprogrammet viktiga. Vi ska minska vår klimatpåverkan, och vi ska säkerställa att grön- och vattenområden även i framtiden är något vi kan vara stolta över.

Det här miljöprogrammet är väl underbyggt. Det skärper stadens miljöarbete, och det sätter upp realistiska mål. Det är så Alliansen tar ansvar för Stockholm.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 95

M a t s L i n d q v i s t (MP): Du nämner Hammarby Sjöstad. Jag undrar om det inte börjar bli lite gammalt att hänvisa till det nu. Efter vad jag har hört från olika delegationer som är intresserade av Stockholm verkar det inte vara Hammarby Sjöstad som de är så intresserade av i dag. De kanske är intresserade av Djurgårdsstaden eller något sådant. Det här med miljö och byggteknik är en färskvara. Man vill vara längst fram hela tiden. Nu börjar ju Hammarby Sjöstad få något decennium eller två på nacken.

Anförande nr 96

S e b a s t i a n C a r l s s o n (M): Som Mats Lindqvist väl känner till var det inte så länge sedan vi markanvisade bostäder i Hammarby Sjöstad. Det var under den förra mandatperioden, och de står inte klara än. Det kommer nog att finnas anledning att titta vidare på det området. Men det är också så att vi utvecklar nya stadsdelar och nya områden som vi också kommer att kunna visa upp. Det är primärt Hammarby Sjöstad som vi har visat upp hittills, men det kommer att finnas mer.

Anförande nr 97

S t e l l a n H a m r i n (V): I din inledning nämnde du två faktorer som jag tycker belyser skillnad mellan våra program ganska väl. Du sade att man kan bada i Mälaren och att det är väldigt fint och friskt vatten. Det är alldeles riktigt att det är det. Det har vi väl alla gemensamt sett till att det har blivit. Det är det i skärgården också, men det är de områden där folk med pengar bor. Det är de områden som det är lite svårt att ta sig till om man bor i förorten och har ont om pengar. Hur är det i Ältasjön, i Lillsjön och i Långsjön? De sjöarna badar men inte i. De ligger i förorterna, och dem har ni inte prioriterat. Ni tycks inte heller några planer på att

göra det eftersom de inte omfattas av vattendirektivet. Det tycker vi att de borde göra, och vi vill att man ska se till att de också blir restaurerade.

Du pratade om att vandra i grönområden. Det finns sju stora grönområden som inte är skyddade i dag. Ni vill skydda två av dem. Vad tänker ni göra åt de andra fem? Ska det byggas hus, kontor och bostäder där, eller ska man få fortsätta att vandra i dem?

Anförande nr 98

S e b a s t i a n C a r l s s o n (M): Det är så här vi lär känna Vänsterpartiet. Man kan lova allt till alla, och man kan enkelt förklara att allting går att åtgärda. Det kostar inga pengar, och det tar ingen tid. I er reservation står det ingenting om finansiering av era förslag. Det står ingenting om hur ni ska finansiera duschrummen för det ökade antal personal som ni vill ha. Det är så vi har lärt känna er under de år som vi har sett er här i fullmäktige, och det är så vi kommer att fortsätta att ser er under den här kvällens debatt. Jag tycker att det tråkigt. Jag tror att när man hävdar saker och vill utveckla saker ska man också presentera hur man vill göra det och hur det ska betalas.

Anförande nr 99

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Det är ett viktigt dokument som vi debatterar. Det spelar roll. Det spelar inte bara roll under de närmaste tre åren som det omfattar, utan det spelar roll en bra bit framöver på samma sätt som vi i dag lever på de åtgärder som tidigare har vidtagits. Jag nämnde de stora investeringar som vi har gjort för att få bort koldioxid och fossilbränsleberoende genom fjärrvärmesatsningar, oljepannekonverteringar, tunnelbaneutbyggnad och vattenrening. Dessa åtgärder har genomförts genom ett många gånger oglamoröst men tungt arbete, många gånger under socialdemokratiska regimer.

Men vi kan inte vila på lagrarna, utan vi måste gå vidare. Globalt ökar trycket på miljön och miljöresurserna. Vi ser en urbanisering. Det är just här som Stockholm kan spela en roll genom att visa att vi ligger före. Vi kan visa att det går att växa snabbt och samtidigt värna miljön. Här har vi ett nytt miljöprogram för 2012–2015. Är det här programmet bra nog? Nej, det är det inte. Det är inget dåligt program, men det är inte ett program som får oss att spänna våra muskler för att ta nästa språng. Programmet saknar till stor del kvantitativa mål, som tidigare har sagts. Det står mycket om att goda saker ska öka och dåliga minska. Antalet elbilar ska till exempel öka, det vill säga får vi en elbil till kan vi bocka av det målet som uppfyllt i vårt granskningssystem. Så kan man gå från punkt till punkt.

Vi skulle vilja se högre ambitioner och framför allt kvantifieringar så att vi hade kunnat stämma av och mäta. Vi har lagt fram ett par förslag som jag yrkar bifall till. De skulle ha skärpt programmet ytterligare. Det handlar bland annat om att upphandlingsregler ska skärpas och bli likvärdiga för all verksamhet oavsett om den är privat eller offentlig. Vi vill se högre och ambitiösare mål för kollektivtrafiken, vilket bland annat skulle resultera i en tunnelbaneutbyggnad så småningom. På kemikaliesidan vill vi se offensivare åtgärder på byggnadssidan. Vi vill ha offensiva skrivningar och mål när det gäller vattenkvalitet. På radonsidan vill vi se tuffare åtgärder.

Anförande nr 100

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Du pratar om kvantifieringar. I inledningen står det hur miljöprogrammet ska implementeras. Där står det bland annat att det ska implementeras i verksamhetsplanerna i varje nämnd. Där kommer sådant att konkretiseras. Varje nämnd och styrelse ska dessutom skriva en miljöhandlingsplan. Du kritiserade detta med kemikalierna, och där har vi en speciell attsats som pekar på att vi ska låta miljöförvaltningen ta fram en kemikalieplan. Det är något som är väldigt radikalt. Det tror jag blir ett bra underlag till upphandling.

Det ligger ett nytt papper på bordet från er. Åtta av tolv förslag på det är nya. Ni har reviderat målet 2,0 och skrivit upp det till 2,8. Det tycker jag är betydligt mer realistiskt än 2,0 som ni har fört fram i ett par års tid. Jag undrar lite grann hur ni tänkte där. Ni har däremot inte reviderat målet om ett fossilfritt Stockholm 2030 där vi säger 2050. Om något år eller så kommer färdplanen, som miljöförvaltningen just nu skriver, om hur Stockholm ska nå detta 2050 att ligga framme på bordet så att vi kan diskutera den. Jag utmanar dig att fram till dess skriva en färdplan för 2030 med en konsekvensanalys. Jag undrar hur ni ska nå det målet. Ska ni göra som Köpenhamn och storköpa skog i Afrika?

Anförande nr 101

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Det är viktigt att programmet genomförs, trots sina brister och begränsningar. När det gäller det sista du tog upp säger den borgerliga regeringen att fordonsparken i Sverige ska vara fossiloberoende 2030 och att användningen av fossila bränslen för uppvärmning ska fasas ut på tio år. Du lyckas vara mindre ambitiös än en väldigt oambitiös borgerlig regering. Nu ska jag skylla allt på Lena Ek, för hon har inte suttit så länge, men centerstyret har inte varit så där överdrivet. Du lyckas underträffa de svaga mål som finns i övrigt på den borgerliga sidan.

Anförande nr 102

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Miljöpolitik handlar om väldigt mycket, och för dem som sitter i Stockholms fullmäktige handlar det inte enbart om de rena miljöaspekterna, om siffrorna och procentsatserna, utan det handlar om hur det här smälter samman till en helhet och resulterar i livskvalitet för Stockholms stads medborgare. Jag kan delvis hålla med om en del av den kritik som oppositionen har fört fram. Jag vet att Per Ankersjö redan flera gånger har sagt att kemikaliefrågan är någonting som vi behöver se över och bli mer detaljerade om. Det har vi lovat nu. Jag tycker att det är en alldeles utmärkt start att titta på det. Rapporten *Stockholms väg mot en giftfri miljö* finns redan, men det behövs fler detaljer. Inte minst behöver de stora strategierna ses över så att kan använda oss av dem för att bli mer effektiva i Stockholm och i landstinget runt omkring oss.

Bullerfrågorna förtjänar också en hel del uppmärksamhet, som oppositionen har varit inne på. Det är kanske inte rimligt att ha ett program som löper över flera år när vi har väldigt många stora byggnadsprojekt. Det händer väldigt mycket på det här området.

Vad jag däremot har svårare att sympatisera med i oppositionens kritik är att man helt missar målet. Man väljer att kritisera cykelsatsningen jättemycket trots att den är stor och bred. Man tittar på de olika cykelstråken, på snöröjningen och hyrcyklarna. Man kritiserar kollektivtrafiken. Där finns visserligen väldigt mycket kvar att göra, men man gör det som om det inte har gjorts några insatser, som om det inte finns komplexa situationer som vi måste titta på.

När man lyssnar på beskrivningen av er politik och när man läser det ni skriver får man en känsla av att ni helst skulle vilja ha en relativt bilfri stad. Som politiker är det förstås mycket bekvämt att luta sig tillbaka och säga: Låt oss göra de svårare för bilisterna! Men som medborgare ser livet lite svårare ut. Stockholmarnas rörelsemönster är mycket komplexa. Man hämtar på dagis, man handlar, man hälsar på gamla mamma i villan någonstans, man gör arbetsresor och man sportar. Kollektivtrafikens resurser kan utnyttjas till mycket av det här men inte till allt. Vi måste öka dess attraktivitet, minska gatuparkeringen och öka framkomligheten, men det är inte allt.

Vad som är mest anmärkningsvärt i den här debatten i dag är att vi har skilda ambitioner när det gäller mål och procentsatser, men vi har egentligen inte skilda vägar att ta oss dit. Det måste vara första gången i historien som oppositionen inte vill gå helt andra vägar utan i stället bestämt sig för att toppa lite högre när det gäller målsättningarna. Det är målsättningar där de allra flesta döms ut som helt orealistiska. Det här gäller till exempel energieffektiviseringar som skulle resultera i att inga nybyggnationer kan göras. Allt detta skulle förstås bli mycket trevligare om vi kunde landa i att den gemensamma väg som vi har slagit in på kan ta oss fram till någonting ganska häftigt och om man kunde vara lite ödmjuk inför att de oerhörda krav som ni ställer är helt orealistiska att nå.

För Folkpartiet är det tydligt att ett parti som till exempel Miljöpartiet alltid kommer att driva högre krav än vi eftersom vi i Folkpartiet inte har miljön som den enda frågan utan balanserar den mot livskvaliteten. Som tur är för oss i Folkpartiet är det dock så att livskvalitet också innebär att ställa mycket höga miljökrav, och det går hand i hand för stockholmarna.

Anförande nr 103

M i k a e l M a g n u s s o n (S): En sak förstod jag inte. Du sade att vi kritiserar cykelsatsningen. Vi kritiserar inte att ni har stora ambitioner när det gäller att bygga ut cykelleder. Vi kritiserar att ni säger att ni satsar 1 miljard, men den som sätter sig ned och bläddrar i budgeten ser ingenting. Ni pratar om bättre vinterrenhållning när det gäller cykelstråken, men ni anslår inte mer resurser till det i budgeten. Ska vi bygga en bättre miljöstad sker det inte genom ord eller genom att vila på gamla lagrar. Det sker genom handling och verkstad. Det är bara så vi kan gå framåt.

Anförande nr 104

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Även här är det fascinerande och glädjande, och det skulle behöva erkännas, att vi har en gemensam ambition. Sedan kanske ni försöker lägga kravet lite högre på vissa områden, och vi säger att det inte är helt realistiskt. Så är det inte när det gäller cykelsatsningen. Även om den inte

syns i budgeten har vi varit mycket tydliga med löftet om cykelmiljarden. Du behöver inte oroa dig, och det har sagts i denna fullmäktigesal ganska många gånger vid det här laget.

Anförande nr 105

K a t a r i n a L u h r (MP): Hej Frida! Du säger att vi är ett enfrågeparti. Ja, lite grann. Vi tycker att ni kanske är ett trefrågeparti. Det är skola, euro och kärnkraft. Kan det vara så? Vi har diskuterat det här med bilar lite också. Det finns ett åtgärdsprogram för att klara miljö kvalitetsnormerna för luft i Stockholm. Det här åtgärdsprogrammet är ett gammalt program som togs fram för länge sedan. Det har inte följts. Där tycker man att man ska styra den tunga trafiken från de mest förorenade gatorna. Man ska ha andra miljö kvalitetskrav på den tunga trafik som går där, och man kan ta bort tung trafik från vissa gator. Det är något som vi har drivit. Jag undrar: Varför tycker inte ni att detta är någonting att driva?

Anförande nr 106

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): I grund och botten tycker jag att du har helt rätt. Det är synd att det här åtgärdsprogrammet inte har följts bättre än vad som har gjorts. Jag delar din oro när det gäller den tunga lastbilstrafiken. Men jag tycker också att det är viktigt att man tittar på hur hela trafiksituationen ser ut i innerstaden. Era mål när det gäller ett fossilfritt Stockholm innebär väldigt höga krav. Jag har kastat ut den här idén och diskuterat den med olika människor. Då säger man bland annat att vi kanske skulle sluta med en gång. Om vi förbjuder fossilbränsle i bilarna i dag skulle vi kunna uppnå det, men det gäller bara personbilarna. Det är nästan helt omöjligt när det gäller lastbilarna.

Vi skulle prata om flytande biogas, och det har vi två tankställen för i hela Sverige. Det resonemang som du utgår från i dag innebär att vi skulle vara tvungna ta bort den möjlighet som vi har i dag att använda tung lastbilstrafik över huvud taget. Jag håller med dig om att det skulle vara önskvärt, men jag tror inte att det är möjligt.

Anförande nr 107

S t e l l a n H a m r i n (V): Ett område där vi skiljer oss är alldeles uppenbart trafikpolitiken. Du säger att vi måste bevara privatbilismen i innerstaden, och vi tycker att man inte ska göra det. Vi vill ha bort så mycket som över huvud taget är möjligt. Sedan finns det naturligtvis enstaka fall där man måste ha en bil, men det får inte vara annat än undantag. Det är väl också riktigt att vi delvis går samma väg även om vi går olika fort, men det finns en väg som vi absolut inte går, och det är förbifarten som är ganska central i Stockholms trafikpolitik. Vi menar att den är fullständigt fel. Den leder till ökad trafik och ökade utsläpp, och den stjäl inte minst 30 miljarder kronor från andra mycket bättre ändamål inom kollektivtrafiken som man kunde ha använt dem till. Den kommer dessutom att kosta 65 miljarder när räntorna är betalda. Det är inga småsummor.

Sedan vill jag återkomma till det du säger om att vi måste balansera kraven mot andra intressen. Vi måste uppnå klimatmålet globalt 2050. Det finns ingen väg ut ur

det. Det ställer mycket stora krav som vi måste uppfylla, och vi måste göra det innan dess.

Anförande nr 108

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag tänker inte göra det här till ännu en förbifartdiskussion, så jag hoppar över det om du ursäktar. Jag håller med dig om att det är mycket viktigt att vi uppnår målen, men jag menar att vi också måste se till att vi får med oss medborgarna. De satsningar som krävs för att komma ned på de nivåer som ni försöker göra på mycket kort tid resulterar i att man får ställa väldigt höga krav på medborgare i dag som faktiskt tycker att miljöpolitik och miljöarbetet är mycket viktigt. Både du och jag skulle tycka att det var önskvärt med en bilfri innerstad. Jag har inte heller någon bil.

Jag tycker att kollektivtrafiken är jätte viktig. Men jag tycker att det är viktigare att vi använder oss av de medel vi har för att göra det mer attraktivt, göra gatorna mer framkomliga och göra Slussen lite bredare i stället för smalare så att kollektivtrafiken kan röra på sig. Förbud och att livet blir mer komplicerat för stockholmare gör inte att de kommer att vara mer positiva till stora klimatsatsningar.

Anförande nr 109

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Fru ordförande! Miljöfrågorna är några av våra viktigaste framtidsfrågor. Jag är mycket stolt över att bo i Stockholm som under många år har arbetat med miljöfrågorna på ett bra sätt. Att bo städer är också mer miljövänligt än att inte bo tätt. Det är någonting som Al Gore, som vann Nobelpriset för sitt engagemang för miljöfrågorna, ofta lyfter fram. Han berömde också Stockholm när han var på besök här. Vi ligger långt fram med vårt miljöarbete.

Stockholm är en av världens främsta städer när det gäller miljöarbete. Stockholm utsågs också till Europas första miljöhuvudstad 2010. Det tycker jag att vi som bor i Stockholm ska vara stolta över. Ibland låter det på oppositionen som om ingenting görs och att Stockholm absolut inte, och definitivt inte under Alliansens styre, har gjort någonting när det gäller miljön. Men jag är stolt över att många majoriteter, även ni när ni styrde Stockholm, har gjort mycket för miljön här i Stockholm.

Jag bor i ett av de områden, Hammarby Sjöstad, som har en tydlig miljöprofil. Miljöpartiet verkar tro att Hammarby Sjöstad var färdigbyggt för länge sedan. Jag som bor i Sjöstaden kan berätta att det fortfarande byggs många nya områden. Det kommer att bli många nya bostäder i Hammarby Sjöstad. Jag kan också berätta att när jag ute går med min hund ser jag hela tiden utländska besök som tittar på miljötekniken och inspireras av det arbete som vi har gjort i Hammarby Sjöstad och i Stockholm. Jag ser fram emot fler områden som kan bli ännu bättre och som kan använda ännu mer modern teknik, till exempel Norra Djurgårdsstaden.

Det är också så att Stockholm växer. Det är bra för hela Sveriges miljöpolitik. I dag ska vi anta Stockholms åttonde miljöprogram. Det är ett program med tydliga, höga och tuffa miljökrav som också är realistiska. Det tycker jag är viktigt att poängtera. Jag är stolt över att Stockholm 2050 ska vara en fossilbränslefri stad, och vi är på god väg genom att begränsa utsläppen av växthusgaser till 3 ton per person.

Ett område som jag tycker är särskilt viktigt är att satsa på cykelåkandet. Det är det absolut mest hållbara transportsättet att ta sig fram på. Att gå är naturligtvis även ett bra sätt. En person som har till exempel fem kilometer till jobbet och som cyklar i stället för att köra bil till jobbet minskar utsläppen av koldioxid med omkring 500 kilo per år genom att i stället välja cykeln. Vi som cyklar till jobbet vet också att det börjar bli trångt på cykelbanorna. Det är många stockholmare som väljer att cykla. Därför är det bra att vi nu satsar 1 miljard på fler och bättre cykelvägar.

Avslutningsvis vill jag säga att miljöprogrammet är ett viktigt steg för att möta framtidens miljöutmaningar. Det är viktigt steg för att uppnå stadens vision om 2030. Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 110

M a t s L i n d q v i s t (MP): Jag tänkte fråga om Hammarby Sjöstad. Självfallet vet vi att det inte är färdigbyggt där, men vore det inte bra om man även i dag upprätthöll de byggkrav som gällde när man grundade Hammarby Sjöstad? I dag vill man ju ha dispenser från det ena, det andra, det tredje och det fjärde i miljömålet för att bygga i Hammarby Sjöstad.

Anförande nr 111

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Vi har tuffa miljökrav, och dem ska man naturligtvis uppfylla. Jag är stolt över det arbete som har skett i Hammarby Sjöstad. Vi tar emot gäster från hela världen där. Det kommer politiker och företagsledare och tittar på hur det gick till när vi byggde Hammarby Sjöstad när vi nu fortsätter att bygga den.

Sedan hoppas jag att vi kan bli ännu mer ambitiösa när vi nu bygger nya områden, till exempel Norra Djurgårdsstaden. Vi har redan bättre miljökrav, och vi ska ha ännu bättre framöver.

Anförande nr 112

E w a L a r s s o n (MP): Ordförande! Vad vi undrar i Miljöpartiet är varför vi behöver fortsätta att ha enskilda projekt att vara stolta över. Varför kan inte alla byggprojekt vara spjutspetsar? Vi tycker att det är dags att gå vidare från enskilda öar till att vara mer generella, i all enkelhet. Tekniken finns ju, och vi kan ställa krav.

Kära vänner! Det är kul att det är så många moderater i talarstolen. Vi ser mycket positivt på det i Miljöpartiet. Det har tagit tid innan ni kom på banan, men nu är ni där för fullt. Det går för fullt i hela världen. Här förbereds utveckling av den gamla handlingsplanen, Agenda 21, nu kallad Rio+20. Nu ska världens länder träffas i sommar i Brasilien för att visa varandra alla goda exempel på grön ekonomi i verkligheten. Det är vi lokalt som har att genomföra detta.

Regeringen kommer i april att bjuda in till Stockholm+40. Det var 1972 som Sverige och Stockholm tog ledningen i miljöomställningen. Det tar tid, men det går framåt. Vi vill att det ska gå fortare. Dagens miljöprogram borde präglas mer av det här. I stället får vi mycket ord. Vi vill alltså att det ska gå fortare, men det är ju vår roll.

Moderaterna har konstaterat detta i talarstolen. Men det handlar om helheten. De krav som Sverige planerar tillsammans med EU nu inför Rio+20 har att göra med orden jämställdhet, energi och vatten. Genomförandena ska vara hållbara och vi ska arbeta holistiskt, det vill säga tvärs över alla facknämndsgränser. Inom EU stoltserar vi i Sverige just på jämställdhetsområdet. Nu undrar jag på vilket sätt Stockholm blir mer jämställt 2015 när denna miljöplan ska vara genomförd.

I stadsdelarna arbetar vi redan facköverskridande inom de områden som vi har fått lov att arbeta med. I Söderort anser vi att vi behöver drygt 50 000 nya jobb för att slippa sitta på Essingeleden och korka igen den när vi åker till Norrort för att jobba. Vi behöver också få nya jobb för att slippa fas 3 och hamna i sociala svårigheter. Men för att få dessa företag att etablera sig småskaligt och facknischat, till exempel genom ett miljötekniskt centrum i Högdalen, behöver vi kollektivtrafik som sammanbinder oss som bor söder om Söder. Vi vill att vi knyter ihop tunnelbanan i Söderort – alla tre slutändarna – så att vi kan åka på tvärs. Vi vill också cykla på tvärs. Vi tror att detta lockar näringslivet mer, och vi tror att fler människor då också kan välja att ställa bilen och inte korka igen ytterstaden. Gatorna korkas nu igen av bilarna. Ytterstaden är inte byggd för biltrafik på det sättet.

Anförande nr 113

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Det var en alldeles utmärkt reflexion: Varför ska vi över huvud taget ha miljöspjutspetsprojekt? Alla nya bostadsområden och stadsdelar borde ju vara miljöprofilerade. Det är en helt riktig observation. Det är någonting som också jag funderar ofta på. Alla nya bostadsområden som byggs på Stockholms mark är väldigt miljöprofilerade. Men det som händer när vi har dessa miljöprofilområden är att vi höjer ambitionsnivån ytterligare.

Med Norra Djurgårdsstaden kommer vi till exempel att utveckla smarta elnät. Det tror jag kommer att bli den stora grejen där. Sedan handlar det naturligtvis om att vi ytterligare sänker energiförbrukningen i Hammarby Sjöstad. Vi kommer att ha nya metoder för insamling av matavfall och så vidare.

Jag lyfte upp Hållbara Järva i mitt inledningsanförande eftersom också det är otroligt intressant. Den stora utmaningen i framtiden kommer att vara att våra miljöprogramsområden och bostäderna där ska förbruka en betydligt mindre mängd energi än vad de gör i dag. Det projektet är banbrytande på detta sätt.

Anförande nr 114

E w a L a r s s o n (MP): Vi behöver koncentrerade spjutspetsar för att kunna få det här på alla områden. Vi har haft Hammarby, och vi planerar för Norra Djurgården. Men jag menar att vi är mogna för att ställa ännu högre krav, och jag tror att vi kan konkurrera med arkitektbyråer. Vi kan få en småskalig byggnation och mindre firmor som kommer in. Detta kan också ge fler arbetstillfällen till dem som bor i Stockholmsregionen i stället för att vi upphandlar arbetskraft i tredje hand som kanske inte vet och kan så mycket om den spjutspetssteknik som vi vill att man ska konkurrera med.

Anförande nr 115

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Är inte just bostadsfrågorna något av det allra mest spännande? Det händer ju så otroligt mycket där hela tiden. Det är kul!

Om man tittar på energieffektiviseringen, framför allt när det handlar om nybyggnationer, säger vi att vi ska sänka till 55 och ni säger att ni ska sänka till 45 – och så slåss vi lite grann om det. Det är en målsättning som jag är bekymrad över i ert förslag. Om man tittar på hur det ser ut i dag kan man konstatera att remissinstanserna redan protesterar med den sänkning som vi vill göra. Det kan man väl leva med, för det är deras jobb – åtminstone för vissa av dem.

Men framför allt kan man se när man tittar på teknikutvecklingen att de första 10–20 procent man sänker med kan gå relativt lätt. Det kanske inte ens är så dyrt, och det kanske är enkla saker. Men med de sista procenten efter det – upp till 30 – börjar det bli riktigt dyrt. Ibland handlar det om teknik som inte ens finns i dag i vissa lägen. Det finns en risk för att vi i dag hamnar i så dyra lägen när vi bygger nytt att det inte blir några nyproduktioner. Hur ser ni på det?

Anförande nr 116

E w a L a r s s o n (MP): Från Miljöpartiets sida ser vi att det kan bli dyrt om vi inte använder det som finns redan nu. Om vi tittar på remissinstanserna på energisidan ser vi att Veidekke är den enda, som jag kommer ihåg det, som var riktigt kritisk. Däremot är Humlegårdens fastighetsägare kritiska för att vi inte satsar ännu mer. Jag var positiv till att så många av remissinstanserna verkligen var så positiva.

Låt oss titta på de södra förorterna och jämföra dem med Freiburg, med 300 000 invånare. I denna stad bygger man kollektivtrafiken först, och där är alla sju partier eniga om att så ska man göra. Kollektivtrafiken tar man först, och sedan kommer energisnåla hus med noll- och plushus. Men där krävs också att regeringen fattar beslut så att vi kan få leverera tillbaka energi och ha den till godo när det sedan går åt mer energi. Det krävs lite på ledningssidan, och det krävs regeringsbeslut.

Anförande nr 117

B i r g i t t a H o l m (M): Miljöpartiet hälsar Moderaterna välkomna i debatten. Vi behöver inte alltid prata, utan vi gör. Redan på Gösta Bohmans tid pratade vi som sagt miljöpolitik. Här kommer ett medskick till Miljöpartiet: Mycket väsen för lite ull, sade gumman när hon klippte grisen!

Anförande nr 118

E w a L a r s s o n (MP): Jag har ett minne av Sten Nordin och Beatrice Ask som gick och delade ut flygblad tillsammans med Motormännens riksorganisation mot den hemska trängselskatten. I min värld är inte det så väldigt länge sedan. För mig är detta ett nymorgnat uppvaknande hos Moderaterna. Jag tror att de nu har insett, precis som Miljöpartiet har gjort under hela tiden, att detta kan ge bra bostäder. Det kan ge mycket jobb, och det kan ge en injektion till näringslivet som gör att fler får jobb och att vi kan utveckla vårt älskade Stockholm ännu mer än vad vi gör i dag.

Anförande nr 119

M a t s L i n d q v i s t (MP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Jag skulle vilja ta upp de gröna delarna i miljöprogrammet. Det står en passus här om att grön- och vattenområden som saknar funktion för stadens gröna kvaliteter inte behöver ersättas. Jag säger inte att det inte kan vara så, men jag undrar var och av vem det avgörs vad som saknar funktion. Det skulle vara intressant att få ett svar på det. Runt om i hela Stockholm har vi olika människor som samlas för att bevara och värna sina lokala grönområden. Vi kan nämna till exempel Farsta strandskog, Bagarmossen-skogen, Solbergaskogen och ett antal andra skogar. Att folk engagerar sig i sin närnatur visar att dessa områden har ett värde på något sätt. Allt annat vore konstigt.

Jag tror att det finns ett värde i att det finns olika slags natur, och inte bara iordningsställda parker, fickparker eller sådant. Det måste även finnas andra former av natur eftersom vi människor är olika. Vi har olika behov av att få uppleva olika naturformer. Det finns många olika program för hur man kan bygga, skapa och värna olika former av naturområden i och i närheten av städer. Central Park i New York är ett utmärkt första exempel på hur man tänkte i de här banorna. Sedan är det en annan sak att New York har växt så mycket att det har vuxit runt hela Central Park och vidare ut över hela omgivningen. Men det är värt att titta närmare på tankarna hos den som skapade området!

Barn har behov av att få komma ut i en lite vildare natur och få uppleva olika nya miljöer som är lite överraskande. Jag tror att de barn som till exempel har tillgång till en damm med grodyngel tycker att det är roligare än de barn som bara har tillgång till en standardiserad EU-klassificerad rutschbana att utvecklas på.

Detta är en viktig del av det som är Stockholm, i alla fall för mig och för andra människor som tycker att det är intressant och trevligt med natur nära inpå husknuten. Det är också det som gör att många människor tycker att det är trevligt och intressant att bo i Stockholms förstäder. Man kanske har gatan på ena sidan, och bakom köksfönstret kanske det finns träd med fåglar. Det kan också finnas rådjur, till exempel.

Reservation för Miljöpartiets förslag!

Anförande nr 120

B i r g i t t a H o l m (M): Ordförande, fullmäktige! Vi moderater i synnerhet och våra alliansvänner i allmänhet får emellanåt höra att vi inte har någon miljöpolitik. Det beror oftast på att vi gillar bilar och motorvägar och på att vi älskar att människor vallfärdar till Stockholm.

Frihetsälskande miljövännen, brukar man tala om. Miljöpolitik handlar inte i huvudsak om förbud. Bilar är inte miljöfarliga i sig, utan det är det bränsle som de går på som kan vara miljöfarligt. Och handen på hjärtat – tillväxt är en förutsättning för att kunna värna miljön! Det är endast genom tillväxt som vi har råd att fortsätta satsa på ny miljövänlig teknik och nya energikällor.

Stockholm blev, som flera har sagt i debatten, utsedd till Europas miljöhuvudstad. Det var tack vare många krafter i Stockholmspolitiken. Vi har nya spårvagnslinjer, vi

har rena gator och torg och mer kollektivtrafik. Och det är bara en del av vad som har gjorts under de senaste fyra åren. Vattentransporterna ökar, vi har tvärbana och allting annat. Det ska vi vara stolta över, men vi kan göra mycket mer.

Vi har gjort stora satsningar på kollektivtrafiken. Under Ulla Hamiltons ledning startade Klimatpakten – ett samarbete mellan Stockholms stad och företag verksamma i Stockholmsregionen. Syftet var att staden och näringslivet skulle kraftsamla kring klimatpåverkan för oss som lever och verkar i staden.

Våra motståndare anser ibland att vi har låga ambitioner. Sedan kör de någon retorik om att man ska lägga ned Bromma flygfält, förbjuda bilar, köra transporter på tunnelbanan nattetid och säga till människor att de ska flytta. Under förra mandatperioden ville man hellre ha holkprogram än bostäder i Stockholm. Vi andra, som verkligen vill förändra och förbättra miljön, har sett till att mängden farligt avfall i soppsåarna har minskat sedan den förra mätningen 2008 – för att nämna någon liten sak från en moderat. Vi kraftsamlar. Vi har uppsamlingsturer. Turlistan för dessa tittar vi på hemma för att kunna lämna in våra gamla burkar.

Vi som gillar frihet och miljö och dess möjligheter har sett till att Stockholm har blivit Europas första miljöhuvudstad. Vi är oerhört stolta över att få ta del av utmärkelsen. Jag kommer ihåg när den stod här framme och en del tittade snett på den. Miljöpolitik handlar om större ting än att försöka vara den som lovar mest eller den som har det bästa partinamnet. Snart ska vi fatta beslut om Stockholms miljöprogram för 2012–2015. Det finns inga politiska motståndare som helt avslår vårt program. Det är bra, för vi kan göra mycket tillsammans. Men det måste vara realistiskt. Vi står där ibland mot varandra.

Med dessa ord vill jag bifalla Alliansens miljöprogram, som hyllar möjligheter, förutsättningar och tillväxt med fokus på miljö.

Anförande nr 121

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag tänkte återkomma till det du sade först och sist, nämligen att vi måste ha ökad tillväxt för att få en bättre miljö. Det är precis så det inte är. Det finns en rad av undersökningar som är hur lång som helst och som visar att ökad materiell tillväxt har gett oss en sämre miljö. Det är att bryta detta samband som är det stora problemet. Det är ingenting som görs av sig självt, utan det är verkligen något som man måste arbeta med.

Vi i Vänsterpartiet tror att ökad tillväxt i den form vi i dag ser den, i form av ökad materiell tillväxt, inte är möjlig i samhället om vi ska förbättra miljön. Vi måste hitta andra dimensioner att växa i än den materiella dimensionen. Annars kommer klimatet att gå åt skogen.

Du sade att det bara är bilarnas bränsle som är problem. Det är absolut inte sant. Partikelproblemet, både med Södertunneln och med den hemska Förbifarten, är fortfarande helt olöst. Man har höga partikelhalter i de beräknade luftvolymerna, och man har ingen aning om vad man ska göra åt det. Bilar tar stor plats, och bilar skapar en massa olyckor.

Anförande nr 122

Birgitta Holm (M): Tänk, Stellan – jag visste att du skulle säga precis det där!

Anförande nr 123

Mats Lindqvist (MP): Då tänkte jag ge dig en boll som jag vet att du vet mycket om – sjön Magelungen. Vad vill du göra för att rädda sjön Magelungen från igenväxning? Nu har ni ju ett nytt miljöprogram där det finns en del fördelar. Men vad ska konkret göras av er? Det är min fråga.

Anförande nr 124

Birgitta Holm (M): Tack för frågan, Mats! Vi har suttit i Farsta stadsdelsnämnd och haft uppe denna fråga för genomgång under många år. Jag måste ge dig en eloge, Mats: Du har stor kunskap och är en bra person även om du tillhör Miljöpartiet. Du har mycket klokskap, även om vi har varit hårda i debatterna.

Du vet säkert mycket mer än vad jag vet om sjön Magelungen. Det har förts en diskussion med Huddinge kommun och Stockholms stad. Jag kan ärligt säga till dig att jag i nuläget, här och nu, inte vet var den landar. Men vi vet att det finns både för- och nackdelar. Vad jag förstår arbetar man förutsättningslöst i dagsläget med detta. Vi får återkomma.

Anförande nr 125

Mikael Magnusson (S): Jag tycker att debatten har präglats mycket av ödmjukhet. Vi på oppositionssidan ger i mångt och mycket erkännande av hur långt den borgerliga sidan har kommit när det gäller miljöprogrammet, även om vi gärna skulle ha velat se högre ambitioner och tydligare och mer preciserade mål.

Men ödmjukhet är inte vad som präglar Birgitta Holms inlägg. Att säga att det skulle vara Moderaternas förtjänst att Stockholm blev miljöhuvudstad är väl ändå för mycket! Det är en lång historia av stora investeringar som har lett fram till att vi har låga koldioxidutsläpp. Jag ska försvara Per Ankersjö. Det är snarare hans förtjänst att man har kunnat jaga på er så att ni har närmat er miljöansändighetens mittpunkt. Så ta inte åt er äran! Det är för mycket, till och med för mig.

Anförande nr 126

Birgitta Holm (M): Mikael! Vad jag sade i mitt inledningsanförande var detta: ”Vi som gillar frihet, miljö och dess möjligheter har sett till att Stockholm har blivit Europas första miljöhuvudstad. Vi är oerhört stolta över att få ta del av den utmärkelsen”. Om du anser att Socialdemokraterna inte finns med i den meningen är det upp till dig.

Anförande nr 127

Björn Ljung (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag är som bekant en sådan där naturmänniska som älskar skogarna, sjöarna och vattendragen

som många av er har pratat om. Just nu ränner jag runt i en 10–25 mils radie runt Stockholm för att hitta snö och kunna åka skidor. Jag lovar er att det är svårt att göra det utan att ha en bil. Det är nästintill omöjligt om man ska åka mellan golfbanorna. De ligger oftast i utkanten av samhällen och kommuner. Jag kan säga att det är väldigt svårt.

Jag är bekymrad över hur man definierar det hela när det gäller miljöbilar och när man talar om miljökvalitetsnormer. Det har blivit så inriktat på koldioxidutsläpp. Man tycker nästan att det bästa som finns är dieslbilar som drar väldigt lite diesel. Och det är ju bra ur ett perspektiv. Men de har betydligt större kväveutsläpp, och de har betydligt större bekymmer med partikelutsläppen – de som är mindre än PM10. Det är de som ska vara besvärligast för luftrör och hjärtkärlsjukdomar och så vidare.

Jag blir bekymrad, för jag tycker att debatten är för ensidig i Sverige. Jag tycker att vi i Stockholm gott och väl kan fundera mer över de här frågorna. Det knyter också an till hur vi ska göra med de tunga transporterna och om vi ska fler miljözoner och annat i Stockholm.

Dubbdäck och avgift för dubbdäck har också diskuterats mycket. Ska vi ha fler dubbdäcksfria gator? Jag har erfarenhet från ungefär fyra vintrar med friktionsdäck. Jag var svuren motståndare till det i talarstolen för ett antal år sedan. Jag sade: Aldrig – det är livsfarligt! Men nu har jag kört både i fjällen och här i Stockholm med friktionsdäck, och jag står fortfarande livs levande här. Jag vet inte hur det går den här vintern, men jag hoppas att det ska gå bra nu också.

En annan sak där man gör det lite lätt för sig i debatten gäller hur man jämför Sverige och kontinenten när det handlar om energieffektivitet i byggandet. Jag ser att Ewa Larsson kommer här nu – bra! Man säger att man till exempel i Schweiz och Österrike bygger noll- eller plushus. Men det är ingen som riktigt har kollat detta. Räknar vi på samma sätt? Sannolikt gör vi inte det, för så himla dåliga är vi varken på ritande, konstruktion eller för den delen produktion av hus i Sverige. Därför bör man ta siffrorna för att definiera passivhus med en stor nypa salt.

Bifall till det liggande miljöprogramsförslaget!

Anförande nr 128

M a t s L i n d q v i s t (MP): Hej! Vad roligt att du vill diskutera bilar! Det tycker jag också är roligt att diskutera. Jag håller med dig om definitionerna på miljöbilar; de behöver absolut utvecklas. De är ganska röriga och krångliga just nu, så där finns mycket att göra. Jag håller också med dig om att man inte bara bör se till koldioxidaspekterna. Det finns en massa andra aspekter på detta. Men just nu är det alltså rörigt att hålla reda på det. Gasbilarnas andel av försäljningen i Stockholm minskar nu – kanske inte på grund av normerna men på grund av tillgången till bränsle.

En annan sak jag vill säga om bilar gäller när man till exempel vill åka skidor. Det finns alternativ till att ha en egen bil: Man skulle kunna vara med i en bilpool. Jag har bland annat använt bilpoolsbilar flera gånger när jag ska åka någonstans på skidsemester till något ställe där det inte finns tåg. Om det finns tåg har jag givetvis tagit skidorna med på tåget, till exempel upp till Storlien, Riksgränsen eller sådana

ställen. Det finns alternativ, och de kan utvecklas exempelvis med en bättre tågpolitik.

Anförande nr 129

B j ö r n L j u n g (FP): Det är inte riktigt sådana där sträckor som jag kan åka när jag på vardagkvällarna ska ränna runt ute på golfbanorna. Då är det bilen som gäller. Det går inte med något annat när man ska upp till Österbybruk för att åka på Stordammen och den åttakilometersslinga som finns där just nu.

Jag har seriöst tittat på bilpooler. Det är så in i baljan dyrt om man ska ha bil ungefär ett par gånger i veckan att det inte går. Därför skaffade jag en Toyota Auris med hybriddrift, som väl är det nästan bästa man kan ha i miljöbilsväg. Det var okej. Sedan försvann förmånerna när det gäller beräkning av förmånsvärden och så vidare. Då minskade försäljningen direkt. Jag tycker att regeringen gör fel i de här frågorna. Man skickar ut fel signaler när man beräknar och definierar miljöbilar som man gör.

Anförande nr 130

S t e l l a n H a m r i n (V): När det gäller byggande har du till liten del rätt, skulle jag vilja säga. Det finns en tendens att kalla energisnåla hus för passivhus, och det tycker inte jag är särskilt klokt. Det är bara förvirrande. Men på många håll på kontinenten bygger man verkligen passivhus i ordets egentliga mening och plushus. Det gör man på åtskilliga ställen. Jag tror dessutom att vi har ett sådant ganska nära oss här vid T-centralen. Det finns alltså också i Sverige. Det är fullt möjligt att bygga sådana.

Anledningen till att en del länder ligger före oss är att de har mycket starkare krav från sina regeringar. De kräver att man ska ha hus med en viss högsta energiförbrukning. Så skulle vi kunna ha det här också.

Jag förstår inte varför du ska ut och åka skidor på golfbanor när man kan åka i Nackareservatet och använda kollektivtrafiken både för att ta sig dit och hem, om man inte råkar bo i närheten. Det är mycket bättre än att åka skidor på golfbanorna – om vi nu hade lite mer snö än vad vi har. Men det är ju ett annat problem.

Anförande nr 131

B j ö r n L j u n g (FP): Jag är uppvuxen vid Nackareservatet och lärde mig åka skidor där. Då fanns det snö, och det har funnits snö nu under några vintrar nu också. Man har till och med kunnat åka runt här på Riddarfjärden.

När det gäller husproduktionen ger jag dig inte rätt, Stellan. Vi har varit nere och tittat på detta både i Schweiz och i Österrike, och vi kan konstatera att vi måste räkna på olika sätt. Eller också har de ett antal teoretiska modeller som inte är utvärderade i praktiken. Det vi gör i Stockholmhem nu är att bygga ett så kallat passivhus i Hökarängen. Det blir ett plushus, för vi kommer att ha bergvärme där som överproducerar energi i förhållande till vad huset självt behöver.

Som ni vet finns det kritik som riktas mot detta. Vi kommer alltså under de 55 kilowattimmar per kvadratmeter och år som är någon sorts norm. Men vi får kritik därför att elanvändningen ökar. Någonstans finns det fjärrvärmeintressenter som tycker att det är bättre att vi ökar på fjärrvärmen och släpper ut den genom väggarna. Det där med värmepumpar ökar elförbrukningen. Men vi har bra el – vi har el från vattenkraft och kärnkraft i Sverige. Jag tror att fjärrvärmeintressenterna talar lite i eget intresse.

Anförande nr 132

R a n a C a r l s t e d t (S): Ordförande, fullmäktige och vår enda åhörare! Stockholms stad köper varje år varor och tjänster för ungefär 11 miljarder kronor. Vi får därför samtidigt stor makt och stort ansvar som konsument. Vi har makten att påverka hur stor klimatpåverkan alla stadens verksamheter och entreprenader har. Vi har makten att undvika gifter och skadliga ämnen i maten till äldreboenden och förskolor. Vi har makten att välja giftfria byggnadsmaterial, färger och textilier som ger bästa möjliga miljö inomhus eller ger ökad energieffektivitet och minimal förbrukning. Detta är någonting som vi har pratat om många gånger. Hittills har den borgerliga majoriteten valt att inte använda sig av denna makt på ett strukturerat och systematiskt sätt. Det tycker jag är ett enormt slöseri.

Man har valt att inte inkludera miljö- och klimatkrav för all skattefinansierad verksamhet. Då försitter vi chansen att ställa samma krav på våra leverantörer och entreprenörer som vi gör på vår egen verksamhet. Där kan vi lära lite grann av våra medborgare här i staden. De köper åtminstone någon liten andel ekologiska livsmedel, de försöker källsortera avfall, de tänker på miljön när de väljer att ta bussen och inte bilen och de gör medvetna val när det gäller varifrån elen de köper kommer och hur mycket el de använder.

Om våra medborgare ställer dessa krav på sig själva kan vi som upphandlare och kommun ställa mycket högre krav på våra entreprenörer. Det är enkla åtgärder som kommer att ge goda resultat om staden som konsument väljer att ställa dessa krav när vi köper varor eller tjänster. Konsumentmakt är jättebra. Vi pratar ofta om det. Men det är inte enbart förbehållet privatpersoner. Med en upphandlingspolicy som innehåller tydliga miljö- och klimatkrav kan vi använda oss av den och minska stadens inverkan på miljön. På så sätt kan vi bidra till att skapa sunda, giftfria miljöer inomhus och utomhus för våra medborgare.

Därmed yrkar jag bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Anförande nr 133

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Det där är inte helt sant, Rana. Jag har suttit i Stockholm Parkerings styrelse, och nu sitter jag i Familjebostäders styrelse. Det är uttalat att vi vad vi än gör tvingar vi faktiskt våra underleverantörer att leverera det absolut bästa de har. Det handlar inte bara om det Familjebostäder gör i form av nya hus och så vidare. Det är inte bara det vi bygger som ska vara miljövänligt och det bästa. Vi inser också att det vi gör även blir ett golv för alla andra. Om vi visar upp att vi kan göra både det ena och det andra och ta ned detta till 55 kilowattimmar per person och år visar vi också alla övriga, som inte har kommunen som

ägare, att det går att göra och att de också måste göra det för att exempelvis få tilldelning av mark.

Jag skulle vilja säga att vi jobbar stenhårt med det här, och det genomsyrar varenda en som jobbar i hela kommunen. Det är min erfarenhet – helt klart.

Anförande nr 134

R a n a C a r l s t e d t (S): Det börjar bli alltmer bekant här att upphandling lite grann handlar om att som man bäddar får man ligga. Som Carema bäddar får våra äldre ligga. De krav som vi ställer på våra egna verksamheter ska självfallet även gälla dem vi upphandlar. Jag tycker inte att det är svårare än så.

Anförande nr 135

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Hej! Först vill jag säga: Vad roligt att debatten blir så lång! Det är jätteroligt att vi pratar miljöpolitik så här länge i Stockholms stads kommunfullmäktige.

Till dig, Rana, skulle jag vilja säga att hela programmet, hela syftet med debatten och hela miljöarbetet som är reglerat i programmet, är det sätt på vilket vi använder vår konsumentmakt som stad. Detta är otroligt starkt och tongivande för de branscher som håller på med de verksamheter som vi skriver om i programmet. Jag har två exempel på detta. Vi har ett delmål där vi ska köpa upp transporter miljövänligt. Vi har en att-sats om att vi ska ta fram en kemikalieplan som syftar till att se vilka kemikalier vi ska fasa ut. Denna ska vi använda vid upphandlingar.

Det du säger är alltså inte riktigt rätt. Du kan kritisera upphandlingen, lagen om offentlig upphandling och sådana saker. Men själva miljöprogrammet är hur Stockholms stad använder sin makt som en stor aktör och som konsument. Det får en stor påverkan på bland annat byggindustrin och transportindustrin.

Anförande nr 136

R a n a C a r l s t e d t (S): Det låter jättebra. Och vi har återigen sagt att vi vill mer. Vi vill att vi ska ha samma krav på alla verksamheter oavsett vem det är som utför dem.

Anförande nr 137

E w a S a m u e l s s o n (KD): Ordförande! Vi har hört här i kväll att miljöfrågorna ligger högt på dagordningen. Det är roligt. Många är intresserade på fullt allvar av miljöfrågor nu för tiden. Det råder också i mångt och mycket konsensus. Det är egentligen bara det här med hur och hur snabbt som diskuteras när det gäller hur man ska nå de mål som vi har satt upp.

Med det program som vi i dag ska anta tydliggörs ansvaret för att nå målen. Det är tydligt vilka nämnder som ska ha uppföljningsansvar och bolag. Vi ska peka ut det. De ska också i sitt arbete ge förslag på delmål och hur de ska kunna uppnå det hela på så kort tid som möjligt.

Stockholm har, precis som många tidigare har sagt, lyfts fram som den miljöhuvudstad för hela Europa som vi blev utnämnda till. Det gladdede naturligtvis oss alla. Vi har under många år arbetat med att förbättra utomhusluften och energieffektivisering av våra byggnader. Arbetet måste naturligtvis fortsätta när vi nu också går vidare och fokuserar på luftkvalitet inomhus och inte minst på bullerfrågor i den växande staden. Det är bra att Stockholm också ställer tydliga krav på miljöhänsyn i upphandlingar. Vi ska vara tydliga med uppföljningar av detta så att inget ramlar mellan stolarna.

Hela bostadsområden får nu hållbar miljöprofil. Vi har hört om Hammarby Sjöstad i flera anföranden. Det har funnits så länge nu att det verkligen går att utvärdera denna stadsdel. Trots att den fortfarande växer kan vi se hur vi ska kunna använda dessa erfarenheter när vi nu går vidare och ställer ännu högre krav, inte minst i Norra Djurgårdsstaden och på Järva.

Stockholm ska vara en stad där det går lätt att förflytta sig mellan och inom delar av staden. Vi behöver en utbyggd kollektivtrafik. Det är trångt på tunnelbanan när jag åker hit på morgnarna. Fler cykelleder och promenadstråk underlättar, och det minskar naturligtvis bilåkandet inte minst i innerstaden för en bättre livsmiljö. Men jag tror inte på detta att bilen helt ska försvinna. Ansvaret för en bättre miljö i Stockholm och för de beslut som fattas här har naturligtvis vi politiker. Men det är en oerhört viktig uppgift att involvera stockholmarna i detta arbete. Detta kan vi alla arbeta vidare med så att Stockholm blir den attraktiva huvudstaden på väg mot ännu högre satta miljömål.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 138

M a t s L i n d q v i s t (MP): Jag skulle vilja tacka ditt parti för den period när ni innehade miljörådsposten. Då var ni nog det enda parti på den borgerliga sidan som det gick att prata miljöfrågor med över huvud taget. Ni gjorde också stora insatser då för det lokala miljöarbetet i form av Agenda 21 och annat. Det gällde även sådant som lokala naturskolor till gagn för Stockholms barn så att de lärde sig mer om den värdefulla natur vi har här runt omkring Stockholm.

Men jag måste beklaga att ni senare har bidragit till att ta bort mycket av det här arbetet. Jag tycker att det är synd att ni inte mer framhåller det som ni faktiskt har gjort bra längre tillbaka.

Anförande nr 139

E w a S a m u e l s s o n (KD): Visst vill man slå sig själv för bröstet, men det är ännu roligare när andra har sett det arbete som faktiskt gjordes. Jag är väl medveten om att det kämpades mycket under de där åren, och en hel del genomfördes. Men det är lättare i dag i Alliansen, kan jag säga.

Anförande nr 140

J a k o p D a l u n d e (MP): Fru ordförande! Stockholm är inte kasst när det kommer till miljöfrågorna. Tvärtom har staden en stolt historia av gott miljöarbete. När klimatdebatten kom i gång på allvar kring 2006 och andra aktörer började trampa upp takten beslutade tyvärr den här församlingen att det var dags att vila sig lite och ta det lugnt.

Men nu är det 2012, och vi blir snabbt omsprungna av andra storstäder. I Wien storsatsar man på energieffektivisering och produktion av förnybar energi. Här i Stockholm, däremot, är programmen för energieffektivisering försenade, och satsningarna på produktion av grön energi lyser med sin frånvaro. I Paris omvandlar man motorvägar och parkeringsplatser till utrymme för kollektivtrafik och cykelbanor.

Här i Stockholm verkar i alla fall i Centerpartiet inställt på att andelen biltrafik måste minska. Men trots det förs en politik som gynnar motorvägar. När det ställs frågor om konkret finansiering av cykelbanor hänvisas det till framtiden. När jag är ute och cyklar och åker mitt i vägen och bilarna tutar på mig funkar det liksom inte att jag hänvisar till att Per Ankersjö har sagt att här ska det bli en cykelbana om några år.

I Frankfurt har man byggt mer än 100 000 kvadratmeter bostad, skolor och kontor med passivhusstandard. Här i Stockholm är man tyvärr passiv på fel sätt när det gäller det gröna bostadsbyggandet. Jag menar inte att svartmåla. Stockholm är inte i världsklass. Men ert förslag till miljöprogram räcker inte för att göra Stockholm till en miljöstad i världsklass.

Miljöpartiet vill i stället storsatsa på förnybar energi, investera i biogasproduktion och samla in 70 procent av matavfallet. Vi säger nej till nya sexfiliga motorvägar och ja till kollektivtrafik. Vi avsätter konsekvent resurser till nya cykelbanor och ställer höga krav när det ska byggas nya hus. Vi ser till att de är miljösarta. Vi ser till att det är lätt att välja rätt både för medborgare och företag. Vi kan ta ansvar för klimatutmaningen om vi prioriterar grönt framför grått.

Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 141

J o n a s N i l s s o n (M): Ordförande! Du höll ett anförande redan tidigare, Jakob. Du hämtar in exempel från en massa städer som ligger runt om och så vidare. Det finns säkert jättemånga sådana där det är helt givet att det finns bra exempel. Men vi kan samtidigt se hur det ser ut när vi tittar oss runt om i Sverige i de städer där Miljöpartiet har makten. Där finns inte sådana här typer av indikationer där man kan mäta år från år hur det går. Om man tittar i de lite större städerna – Gävle, Malmö, Göteborg och så vidare – ser man att Stockholm gör någonting som både är hållbart och uthålligt. Framför allt är det viktigt med uthållighet. I Malmö släpper man ut 8 ton i stället för 3,8 ton per invånare. De har inget mål. I Göteborg ökar det; där släpper man ut närmare 6,5 ton per invånare, och det ökar som sagt.

Vad säger du till dina partikolleger i Göteborg, där ni faktiskt har kommunalråds-posten, om de här frågorna? Att stå här och gapa är en sak, men i Göteborg är det faktiskt så här fortfarande.

Anförande nr 142

J a k o p D a l u n d e (MP): Jag tycker att jämförelsen haltar något i bemärkelsen att de förslag som Miljöpartiet lägger fram i Göteborg och Malmö i alla fall är bättre än de förslag som era partier lägger fram där. Jag tvekar när det gäller att Moderaterna eller något annat borgerligt parti i Göteborg eller Malmö har mer offensiva förslag eller bättre planer på hur man minskar koldioxidutsläppen där. Jämförelsen haltar alltså.

Jag kan tillägga att det fina med de exempel som jag har lyft upp från Wien, Paris och Frankfurt är att Miljöpartiet har stort inflytande där. De har kunnat ta ansvar och göra de här sakerna. Det är ett axplock på vad som kan hända. När Miljöpartiet får vara med och bestämma händer det grejer!

Anförande nr 143

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Hej! Jag tryckte på replikknappen när jag hörde dig prata om 70 procents matavfallsinsamling och att det är vad ni ska åstadkomma på drygt två år i Stockholm. Jag har nog ägnat lite mer tid än vad ni har gjort i ert parti åt att forska på era egna siffror. Jag har kollat upp det här med dem som har varit inblandade i att ta fram biostrategin i Stockholm. Det gäller både miljöförvaltningen och de konsulter vi har tagit med. De dömer ut era siffror som fullkomligt orealistiska. Vi har precis som för alla andra saker ni säger här begärt en konsekvensanalys och något slags plan för hur ni ska genomföra det hela, men inte fått det. Det är alltså orealistiskt.

Det andra är procentleken. Ni talar om 70 procent, och har använt Västerås som ett exempel. Jag vet inte om ni ens har brytt er om att ta reda på att man i Västerås har 85 kilo matavfall per person och år. I Stockholm har vi mellan 150 och 220 kilo matavfall per person och år. Det blir lite av äpplen och päron att prata om Västerås och Stockholm. Det kan vara viktigt att komma ihåg detta när man tittar på Miljöpartiets förslag: De är inte alltid så himla genomtänkta.

Anförande nr 144

J a k o p D a l u n d e (MP): Då kan jag bara upplysa borgarrådet om att vi faktiskt sitter i opposition. Vi har inte samma tillgänglighet till stora mängder tjänstemän och förvaltningar som kan utreda alla konkreta förslag. Vi presenterar idéer, och vi har visioner. Vi visar att det är det här vi vill göra. Om vi får en majoritet är det dessa mål som vi skulle ha, och då skulle vi använda de resurser som ni i dagsläget kan förfoga över för att ta fram de verkligt konkreta planerna.

Anförande nr 145

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Då gå vi till nästa grej där vi ska syna er. Det är nämligen så att ni har sänkt era krav på det ni

kallar för passivhusstandard till 45 kilowattimmar per kvadratmeter och år, om jag inte tar alldeles fel. Jag sade nyss här i talarstolen att vi har jätteproblem i Stockholmshem med att bygga med 55 i Hökarängen. När ni nu säger 45 och ställer det som krav på byggnationen i Stockholm – vad händer då?

Ni säger att om ni bestämde skulle ni ”bestämma fram” det här. Det låter lite grann som i *Släpp fångarne loss, det är vår!* där fängelsedirektören kliar sig i huvudet och inte fattar varför fångarna går fram och tillbaka. Men han skulle bestämma. Ni tror att ni kan bestämma fram detta. Ni kan skriva en siffra, men tyvärr går inte det nu. Jag hoppas och tror att det kommer att gå i framtiden, men de krav ni ställer nu betyder att ingenting blir byggt. Tror du att det är det era väljare vill se – att ingenting byggs i Stockholm?

Anförande nr 146

J a k o p D a l u n d e (MP): Jag är inte någon politiker som tror att det finns en magisk pinne som man kan vifta med och säga 45 – och så blir det 45 automatiskt. Men man kan se att det har varit möjligt, i exempelvis Frankfurt, att på ett strukturerat, målmedvetet och långsiktigt sätt ställa krav över tid och därmed att successivt nå ett bättre resultat.

Det handlar om att vi vill sätta upp mål och finansiera det hela. När jag till exempel i Almedalen har deltagit i seminarier och träffat företrädare från byggnadsindustrin har de sagt att de kan bygga energismartare och att problemet snarare är att politikerna och andra aktörer inte ställer tillräckligt tuffa krav. Därför är vår lösning på detta att se till att skapa utrymme för nya industrier och att släppa nya lösningar. Det kan ge jobb, och det blir bättre miljö.

Anförande nr 147

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Vi har i debatten nu hört att det finns ett antal oppositionsförslag som saknar täckning i verkligheten. Bara för att understryka: Jag sade i mitt inledningsanförande att ansvar för mig är att stadens verksamhet ska drivas med så höga miljökrav att det driver på utvecklingen samtidigt som det är rationellt och praktiskt genomförbart. Det innebär att i varje del av miljöprogrammet ligger ett långt och gediget arbete med analyser bakom det hela, och förslagen är även förankrade i vedertagen forskning. Detta krav klarar inte ni riktigt i era reservationer, kan jag säga.

Jag har hört här hur vårt 3,0 ton koldioxid per stockholmare och år ska bli 2,0 hos Miljöpartiet, 2,7 hos Vänsterpartiet och 2,8 hos Socialdemokraterna, som precis i dag har skrivit om sitt förslag – åt det bättre hållet, kan jag tillägga. Samtidigt har vi sett den konsekvensanalys som vi har tagit fram och som visar att det är drastiska åtgärder som krävs för att nå dessa 2,0. Omdömet om förslagen är att det är orealistiskt.

Vi har hört diskussionen om matavfallet. Vi ska vips nu upp till 70 procents matavfallsinsamling på drygt två år. Både kommunens egna och externa experter säger att också detta är fullkomligt orealistiskt. Ni har ett exempel – Västerås – som

inte är riktigt relevant eftersom det är olika mängd avfall i Västerås och i Stockholm. Det är samma sak där; det funkar inte. Det är inte riktigt påläst.

Vi har också hört krav på att vi ska ha perfekt vattenkvalitet och god ekologisk och kemisk status i våra vattendrag till 2015. Också där säger experterna att detta inte är möjligt.

Det är självklart att vi alla skulle vilja ha de här sakerna om det gick. Men det går inte! Ni kan inte bevisa motsatsen, och det tycker jag är ett problem. Man ska vara seriös även i oppositionspolitiken. Socialdemokraterna har i sitt reviderade förslag i dag klämt till med 45 kilowattimmar per kvadratmeter och år i nybyggnationen när vi har 55. Jag träffade Byggvesta i förra veckan. Det är det företag som mest har välkomnat vårt krav på 55 kilowattimmar per kvadratmeter i Stockholm. De säger att de klarar att göra detta, och de ligger längst fram i utvecklingen och gör nästan detta i dag. De säger att det är välkommet att Stockholm gör det här. Men ni ska vara medvetna om att ni är tuffast i Sverige när ni gör detta, säger de.

Vi har också haft diskussioner med andra byggbolag, som inte är lika frälsta i detta. Man har ändå kommit fram till att detta är otroligt tufft och att det kommer att ställa tuffa krav på byggbolagen. Men det kommer inte att hota bostadsmålet i Stockholm. Vi fajtas ju alla härinne om att ha ett så högt bostadsmål som möjligt. Det gäller inte minst Socialdemokraterna, som ofta tar diskussionen om att vi ska bygga fler bostäder och gärna studentbostäder. Vad blir konsekvensen av ert förslag på 45 kilowattimmar per kvadratmeter? Ni kommer att bygga experimenthus. Ska vi bygga experimenthus till 100 000 invånare i Stockholm? Det är inte realistiskt.

Jag vill ha svar på de här frågorna om ni ska kunna betrakta er som seriösa i debatten.

Anförande nr 148

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Det blev plötsligt högt tonläge i debatten, och det kanske vi ska ha.

Det kom precis en rapport från Yale and Columbia University som gör en miljörankning av 134 länder i världen. 2006 blev Sverige tvåa, 2010 blev vi fyra och 2012 har vi rasat till nionde plats. Vi faller som en sten i miljörankningen. Växthusgasutsläppen ökar. Miljöbilsförsäljningen minskar. Klimatinvesteringsprogrammen är avvecklade. Sverige är en miljönation på reträtt, och det slår mot Stockholm.

Är du nöjd med det centerpartistiskt ledda miljöarbetet på nationell nivå och landstingsnivå?

Anförande nr 149

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Ja – men det är inte det vi diskuterar här. Jag trodde att vi satt i kommunfullmäktige i Stockholms stad och inte i landstingsfullmäktige eller riksdagen.

Koldioxidutsläppen ökar. De ökar både i Sverige och i Stockholm. De senaste siffrorna vi har är från 2010. Det är bra att jag får tillfälle att bemöta detta, för det kom upp tidigare i debatten också. Vi hade en extremt kall vinter, vilket gjorde att koldioxidutsläppen ökade. Det gör de när det är kalla vintrar. Det innebär inte att våra klimatmål på något vis är äventyrade, utan den ökning vi har är en extrem siffra. Den kommer att vara en engångsföreteelse. Det är förklaringen till detta. För varje rankning du hittar där Stockholm går ned kan jag hitta tio som visar att Stockholm går upp på precis samma sätt.

Anförande nr 150

Stellan Hamrin (V): Det där sista med koldioxidutsläppen redde vi ut på den senaste miljönämnden. De är i princip klimatkompenserade. Sedan har SMHI misslyckats med det, så det finns ett visst återstående problem. Men utsläppen var egentligen mycket större än 3,8 ton per person. Det är neutraliserat till hälften; det ska man komma ihåg.

Jag kände mig inte träffad av något du sade om att vårt program inte håller. Det hävdar vi att det självklart gör. Vi har tänkt igenom det noga. Vi har, som jag sade, i budgeten en lista på tio åtgärder för att minska koldioxidutsläppen till 2,0. Vi tror inte att vi fixar det till 2015, och därför har vi inte det som mål. Men vi har en plan för hur man ska komma ned till 2,0. Ingen av oss har en färdig plan för hur vi ska komma ned till noll. Det är nog något som vi alla partier måste arbeta med tills vidare.

God ekologisk miljö gör att fixa i våra vatten, men inte god kemisk miljö. Det har vi inte heller krävt.

Anförande nr 151

Borgarrådet Ankersjö (C): Det var ett viktigt tillägg du gjorde, Stellan, när du sade ”i princip”. Det är precis det som är kruxet. Det finns en koefficient som kompenserar för kalla vintrar, men den räcker inte på långa vägar. När det är kalla vintrar ökar utsläppen exponentiellt. Denna koefficient räknar inte exponentiellt. Därför behövs det betydligt mer än den om man skulle kompensera för detta. Den förklaring jag har fått är att det på samma sätt som på nationell nivå är en kall vinter som ligger bakom den tillfälliga ökningen.

Du säger att ni i ert program har svaren på frågorna om hur vi ska nå till de tuffa klimatmålen. En sak som ni bör titta på är att ni har tagit miste på Boverkets byggregler, som ni fortfarande tror ligger på 110. De ligger på 90 – det ändrades efter årsskiftet. Det är därför vi har använt dem som ett golv när det handlar om att renovera i allmännyttan. När vi gör större ombyggnader ska vi minska energiförbrukningen ordentligt, men allra minst till Boverkets byggreglers nivå, som alltså numera är tuffare än de var före årsskiftet.

Anförande nr 152

Katarina Luhr (MP): Hej Per! Jag tyckte att det var lite roligt, men ändå lite oroväckande att vårt miljöborgarråd intygar att den kalla vintern var en engångsföre-

teelse. Med den klimatpolitik ni för kan det faktiskt vara sant. Miljöpartiets orealistiska politik verkar vara Centerpartiets enda vapen mot Miljöpartiet. Men miljöborgarrådet vet lika väl som jag att era mål kan förändras i en handvändning.

Att Miljöpartiets mål skulle vara orealistiska kan vi enbart basera på Alliansens miljöpolitik. Det känns lite orealistiskt att vi ska kunna nå våra mål när ni sköter miljöpolitiken i Stockholm.

Anförande nr 153

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Du säger att jag använder er egen politik som vapen mot er. Men ge mig inte det vapnet i så fall! Försök lägga er på lite mer realistisk nivå, och försök ha lite mer analys bakom de förslag ni har! Det är inte speciellt svårt. Man behöver inte sitta i majoritet för att få den information som jag just har skaffat angående era förslag. Var lite mer realistiska!

Jag frågar fortfarande: Hur ska ni minska trafiken med 40 procent i Stockholm på drygt två tre år? Det är vad man behöver göra för att nå det mål som ni har satt. Återigen: Jag skulle gärna nå det målet, och jag når det gärna på lite längre sikt. Men jag vill att vi har en politik som är ansvarsfull, som inte ställer till det för stockholmarna i deras vardag och som faktiskt går att genomföra. Annars blir de bara väldigt besvikna.

Anförande nr 154

S t e l l a n H a m r i n (V): Vi har diskuterat klimatfrågan mycket här i dag, och med all rätt. Det jag tycker är viktigt att komma ihåg är att klimatfrågan inte är någon miljöfråga. Klimatfrågan har blivit aktuell därför att vårt sätt att leva helt enkelt har förändrat vårt globala klimat på ett sådant sätt att jorden långsamt går under om vi inte gör någonting åt det. Det blir lite förvirrande att tala om klimat i samma andetag som man talar om miljö. Klimatfrågan är mycket viktigare än miljöfrågan när utvecklingen är på det här viset. Den berör hela vårt samhälle. Detta är ingenting man kan kompromissa med. Vi måste fixa det här till 2050. Denna fråga berör alla delar av vårt samhälle. Det handlar om byggande, det handlar om boende och det handlar om trafik.

Därför tycker jag att det är bra att det så kallade miljöprogrammet också inkluderar dessa aspekter. Jag tycker att också att det är bra med den återkoppling som finns i själva systemet – att det går ut till alla nämnder och bolag och att det sedan kommer tillbaka till fullmäktige så att vi kan följa upp det. Det är ett vettigt sätt att arbeta på.

Jag tycker att det är dåligt att man inte har kvantitativa mål i programmet. Utan sådana når man inte slutmålet. Man kan uppfylla alla delmål och ändå har man inte fixat det hela när man kommer fram eftersom det gick för långsamt. Det tror jag att man måste ändra på.

Det sades att vi inte hade pengar till miljöprogrammet tidigare. Det kan jag säga att vi har. Vi är beredda att höja bland annat skatten för att få dessa resurser. Men jag tror att den stora frågan är hur man går från dagens pilotprojekt till ett helt förändrat samhälle – precis det som Ewa Larsson var inne på. Jag tycker att hon sade många

kloka ting. Detta är också en fråga som vi alla säkert måste utreda. Vi har inget slutligt förslag på det.

För vår del bedömer vi att trafikfrågan är möjlig att hantera, bland annat förutsatt att man stoppar Förbifarten. Det handlar både om att den går åt fel håll och om att vi har en massa pengar som kan användas bättre. Det krävs mycket sänkta taxor i kollektivtrafiken, och det kostar pengar. Men det är materiella ting som går att fixa. Värre är det med byggande och boende, inte minst av alla bostäder som redan finns och som är byggda på fel sätt. Där kommer det att krävas enorma resurser. Vi tror att det krävs både nya lagar och en massa nya pengar som vi inte har i dag. Om man inte är beredd att tillgripa dessa medel tror vi inte heller att man når klimatmålet. Men det är vi i Vänsterpartiet beredda att göra. Vi tror att det krävs en kraftfull statlig styrning för att vi ska ordna detta på ett bra sätt.

Det dyker ofta upp i debatten att det är så bra att bo i en stad. Det är inte sant. Det är dåligt att bo i glesa städer, och det är bättre att bo i täta städer. Men om man bor ute på landsbygden kan man fixa ett mycket mer miljövänligt boende än man kan göra i en stad, bland annat därför att man som boende på landsbygden har lättare att styra sin egen tillvaro. Det kan jag själv konstatera i Centerpartiets pilotprojekt i Mönsterås, men det hade gått lika bra i Fagersta. Vi måste ha en levande landsbygd, och vi måste ställa krav på landsbygden. Det innebär också att vi måste fundera över relationer mellan storstad och landsbygd på ett vettigt sätt. Där är också klimatfrågan viktig.

Stöd till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 155

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Själv är jag en person som cyklar året runt. Jag är med i en bilpool, jag jobbar på SJ och åker en herrans massa tåg som alla förstår och så eldar jag med pellets. Om man följer de vanliga fördomarna skulle folk säkert kunna tro att jag är miljöpartist eller kanske till och med centerpartist, men så är det inte. Jag gillar frivillighet väldigt mycket också. Jag skulle inte göra alla de här sakerna om någon försökte tvinga mig till det. Jag gillar att andas med lungorna och känna att hjärtat slår. Ibland eldar man lite i pannan i huset och man behöver inte besväras av någon jäkla bil som står parkerad någonstans, utan den finns tillgänglig när man behöver den. Det kostar inte en tiondel så mycket med bilpool som det kostar att äga en bil. Jag är en mycket stor anhängare av det här med frivillighet. Man ska inte försöka tvinga folk eller hota folk på olika sätt.

Därför tycker jag att det är mycket glädjande när man tittar på NKI-mätningen över Stockholms stad. Vi har en mycket positiv NKI-utveckling för hela staden när det gäller dem som vi har tillsyn över, alla företagare, affärer, industrier och så vidare. Från 2005 har vi gått från NKI 60 till 68. Alla vet att det är mycket bra komma upp till 60 och 70 i NKI. Då kan man undra vad det beror på. Längre fram i NKI-mätningen kan man läsa att hela stadens NKI till stor del är beroende av hur det går för miljötillsynen. Dessa ärenden står för en stor del av kontakterna med företagen i kommunen. Jag tycker att det är fantastiskt. Vi kan titta på verksamhetsområdena. När det gäller miljötillsynen har man gått från 59 år 2005 upp till 70 i år. Man har

ökat med 11 enheter i NKI. Alla som kan det här med NKI vet att det är extrema siffror i någon mening. Det handlar samtidigt om sex år, så det är rätt lång tid. Det är inte riktigt så bra när det gäller information och tillgänglighet. Här har vi legat nästan still och bara ökat med ett par enheter. Bemötandet har gått från 64 till 72. Kompetensen har ökat från 66 till 74, tycker företagarna. Rättssäkerheten har ökat från 60 till 70. Det här är otroliga siffror. Effektiviteten har ökat från 62 till 70. Jag tycker att det här är speciellt glädjande. Jag tror inte att vi kommer att klara av allt vad vi vill göra på miljöområdet här i Stockholm om vi inte har stockholmarna med oss och om de så viktiga företagarna och de som driver verksamheter runt om i kommunen inte är positivt inställda till allt det som vi vill göra på miljöområdet med miljöprogrammet som grund. Jag yrkar bifall till miljöprogrammet.

Anförande nr 156

K a t a r i n a L u h r (MP): Hej Jonas! Du pratar en hel del om frivillighet. Vi gillar också frivillighet i vårt parti, men det finns vissa saker som man inte kan välja. Miljöfrågorna är sådana frågor. Om många kör bil får även de som inte kör bil en dålig luft. Det gör att frivilligheten ändå kanske måste styras på något sätt. Det finns ganska många saker som måste styras och många saker som man kan få välja själv. Du räknade upp en massa siffror här. Det finns också siffror som visar hur många stockholmare som tycker om att ha närhet till sina grönområden. Jag tycker att grönområden är ett problematiskt avsnitt i miljöprogrammet.

Ni i Alliansen har pratat ganska mycket om att det är bra att ansvaret tydliggörs i miljöprogrammet och att det finns tydliga mål och mätbara indikatorer. Men just när det gäller grönområdena är det många börvärden. Det står att intrånget i grönområdena bör minimeras. Det är redan ett stort problem för oss att när man vill bygga bör man inte göra intrång, men eftersom man vill bygga bygger man i alla fall.

Anförande nr 157

J o n a s N i l s s o n (M): Man ska naturligtvis värna grönområden. Men ibland kan grönområden ställas mot exempelvis sociala aspekter. I området kring Rågsved och österut har man byggt bostadsområden så att det blir återvändsgränder. Man vet genom forskning att det är bästa sättet att cementera sociala problem. Man gör det helt enkelt därför att det inte finns någonstans att ta vägen. Man fastnar i sitt område. När man bygger igenom sådana här typer av områden får man en helt annan social rörlighet. Här kan det bli så att man ställer ett socialt ansvar mot ett grönområde. Då kan jag ibland tycka att socialt utsatta människor som står långt från arbetsmarknaden kan vara viktigare än just det grönområdet. Det är detta som vi politiker är till för, det vill säga att göra sådana är avvägningar.

Anförande nr 158

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Vi ska bygga den här staden gemensamt också på miljöområdet. Vi har debatterat miljöprogrammet. Riktningen är vi i den här församlingen överens om, men vi på oppositionssidan har högre ambitioner. Vi hade velat se mer kvantifieringar.

Det finns dock en stor skillnad, och det är att vi säger att Stockholm ska vara fritt från fossila bränslen till 2030. Där har ni anmärkningsvärt lägre ambitioner. När det här kommer på tal brusar Per Ankersjö upp och säger att det är orealistiskt. Jag tror att vi har slagit an en sträng där som generar borgarrådet Ankersjö. Det är därför det blir på det sättet. Regeringen, som inte är speciellt känd för att vara miljöoffensiv, säger att vi ska ha en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 och att fossilbränslen ska vara helt utfasade ur bostadssektorn och uppvärmningssektorn till dess.

På nationell nivå finns det en riktigt besvärlig sak när det gäller att fasa ut fossilbränslena, och det är vissa industriprocesser som kräver enormt mycket energi och högt koncentrerat bränsle. Men mig veterligen är antalet stålverk och aluminiumverk i Stockholms kommun relativt lågt. Det är ett realistiskt mål, men det kräver – och då kommer vi tillbaka till min förra replik – att vi har en regering som ger förutsättningar att fasa ut fossilbränslena. Vi är inte ensamma här och vi har inte domän över allt i den här församlingen. Det krävs också ett landsting som är offensiva i trafikfrågorna och inte bygger spårvägar i centrum som inte vinner en enda resenär utan bara kostar pengar i stället för att satsa på andra trafikinvesteringar, till exempel tunnelbaneinvesteringar.

Nu har vi det här programmet. Det är viktigt att resurser avsätts och att det prioriteras ute i verksamheterna. Nu vill det till att det anslås budgetresurser och personella resurser och görs kompetensförstärkningar så att programmet, trots sina brister, nu genomförs så snabbt det går. Vi kommer att följa detta noga. Vi kommer att vara din bästa vän och se till att vi kan hjälpas åt att piska lite på den mer blå sidan.

Anförande nr 159

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag vill göra dig uppmärksam på att du har tagit miste på en sak. Regeringen har sagt att man ska ha en fossiloberoende fordonsflotta. Det är inte samma sak som att den faktiskt är fossilfri. Jag hoppas att det är det. Du ska vara medveten om det. Det finns några andra saker som haltar i ditt resonemang också. Men jag utmanar dig återigen. Nu har vi i vår budget för 2012 sagt att vi under året ska utarbeta en färdplan för hur vi ska nå en fossilfri, säger vi, stad till 2050. Jag utmanar dig och Socialdemokraterna att göra samma plan för att nå målet 2030. Sedan kan vi ses här om drygt ett år, och då får vi se vem som är mest trovärdig.

Anförande nr 160

M i k a e l M a g n u s s o n (S): Den utmaningen antar jag gärna. Jag tror dessutom att det vore bra om du och jag gick upp till Miljödepartementet och såg till att det vidtas ett antal åtgärder så att vi inte fortsätter att rasa i miljöpolitiksligan. Vi hade velat se en omarbetning av programmet, och vi hade yrkat på återremiss. Vi drar tillbaka det yrkandet. Det är bättre att du går upp på ditt kontor och sätter dig vid datorn och börjar skicka iväg implementeringsorder så att det här programmet kan genomföras. Du sade att på varje rapport som säger att Sverige halkar efter finns det tio som säger att vi avancerar. Jag vill se dessa tio rapporter från amerikanska toppuniversitet. Du kan väl skicka över dem när du ändå sitter vid datorn. Jag ska läsa dem i kväll.

Anförande nr 161

E w a L a r s s o n (MP): Herr ordförande! När Birgitta Holm från Moderaterna förut talade om nya spårvägslinjer blev jag som miljöpartist så glad. Vi gillar ju ett holistiskt sätt att argumentera. Birgitta har kunskap om söderförort. För att främja söderorts arbetsmarknad, näringsliv, miljö och integration vill vi ha en fortsättning av spårvägen österut från Älvsjö. Vi vill att det planeras redan nu. Den skulle sammanbinda alla de tre gröna tunnelbanelinjerna. Ett spår längs Huddingevägen, Örbyleden och Tyresövägen tror vi skulle kunna tillföra väldigt mycket. Det skulle gå genom områden som redan i dag är påverkade av infrastruktur och kunna hjälpa till att förstärka den infrastrukturen. Då skulle vi knyta ihop Bandhagen, Hökarängen och Skarpnäck utan att påverka de grönområden som vi, tillsammans med er alla, vill förädla. Alla politiska partier i stadsdelsnämnderna i Skarpnäck, i Skärholmen och i Älvsjö, gröna, röda och blå politiker, är helt överens om detta. Vi vill att man bygger Spårväg Syd nu eller att den tas in i planeringen åtminstone. Vi kan inte bygga den i morgon, men vi vill att den tas in i planeringen nu.

Men i den utredning som vi har svarat på säger man att Spårväg Syd inte är ekonomisk, och så landar hela förslaget i en buss. Då undrar vi: Kan vi hjälpas åt att reda ut detta och räkna på vad som är lönsamt. När ni har lagt ut det här på ett konsultföretag har det använt en gammal tankekonstruktion när det gäller vad som är lönsamt. Vi som verkar i stadsdelarna, alla politiska partier, är helt överens om det här. Då borde vi kunna klara ut detta och använda ett vettigt och modernt sätt att räkna för att se vad den här infrastrukturen på tvärs kan ge när det gäller att fortsätta att förädla vår stadsdelar och få dit näringsliv. Det handlar om att planera på ett konstruktivt sätt.

I dag bygger vi inte nollenergihus. Till Björn Ljung kan jag säga att noll är noll i hela Europa och i hela världen. Vi har inte olika sätt att räkna där. Noll är fortfarande noll. Det vore bra om vi kunde hjälpas åt med det här, tänka lite annat och inte köpa in dyra konsulter som använder förlegade räkneexempel. Det är ändå skattebetalarnas pengar som vi använder till det här.

Anförande nr 162

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! När du så snällt ber mig om att jag ska säga någonting här, Ewa, så gör jag naturligtvis det. Noll är noll. Det sade till och med flummatten när jag gick i skolan en gång i tiden. Men är det inklusive eller exklusive tappvarmvattnet? Om vi tar med tappvarmvattnet kommer vi omedelbart över noll. Det är olika sätt att räkna.

Det finns en annan sak som vi kanske skulle fundera lite grann på, det är klimatet. Ni säger att ni är så himla bra på klimat, men kan ni skilja på breddgraderna? Vilken breddgrad ligger Stockholm på i förhållande till Freiburg, Frankfurt och Wien? Man är duktig på detta i till exempel Vorarlberg på den schweiziska och den österrikiska sidan. Det är korta snabba vintrar och torrt klimat. Jag kan hjälpa dig så långt. Vad har vi i Stockholm? Vad är medeltemperaturen i de här olika städerna?

Anförande nr 163

E w a L a r s s o n (MP): Jag har inte bett Björn Ljung att komma upp i talarstolen och säga en massa konstigheter, men jag kan berätta att i Sverige är också noll noll, precis som det är i övriga Europa. Vi bygger nollenergihus i Sverige, i Umeå, Växjö och Göteborg, och vi börjar göra det i Stockholm också lite smått. Vi i Miljöpartiet vill att vi ska konkurrera med hårdare krav och bli bättre och bättre. Jag tror att vi kan hjälpas åt med det. Jag hoppas det i alla fall.

Anförande nr 164

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Jag blir lite förvånad när jag hör Per Ankersjö. Jag tycker att du har en ny attityd och en ny stil. Om du fick bestämma skulle nog inte Columbus ha rest till Amerika, människan hade nog aldrig besökt månen och i Västerås hade inte 92 procent av invånarna samlat in sitt matavfall. Vi har talat om Västerås ända sedan 2008 när vi i Miljöpartiet gjorde vårt första av flera studiebesök i Västerås för att prata med både politiker och tjänstemän. Vi var mycket imponerade och ville lära oss av de framsteg de hade gjort i Västerås. Jag är förundrad över att ni i majoriteten, varken Per Ankersjö eller andra politiker, verkar ha åkt till Västerås och försökt se hur man skulle kunna genomföra detta och vad vi skulle kunna lära av dem.

I Västerås säger man att avfall är affär, inte besvär. Du, Per Ankersjö, gav mig ett väldigt gott argument för varför det faktiskt skulle vara mer ekonomiskt lönsamt att göra samma sak i Stockholm som Västerås har gjort. Man har mer pengar att tjäna, för stockholmarna har mer matavfall än västeråsborna. Det blir alltså mer biogas av matavfallet och mer klirr i kassan. Egentligen gav du mig ett argument för varför det faktiskt är mer lönsamt att samla in matavfall i Stockholm än i Västerås.

Sedan pratar du om Hållbara Järva, som du är så stolt över. Hållbara Järva är ett bra projekt men absolut inte ett spetsprojekt. Redan 2007 kunde Alingsåshem stoltsera med att de hade energieffektiviserat i sitt miljonprogram till passivhusnivå. Det här var 2007. Det handlade om 300 lägenheter. I Stockholm, som är en mycket större kommun, pratar vi om sju fastigheter. Vi pratar om ett projekt som får statligt stöd för att genomföras. Vi pratar inte om passivhusnivå, utan vi pratar om 88 kilowatt-timmar. Nej, Per Ankersjö, förr lät det mycket annorlunda från dig. Det var mycket hopp, teknikoptimism och att det går att genomföra. Nu verkar du ha gett upp.

Anförande nr 165

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Du kan verkligen konsten att bjuda upp till dans, Yvonne. Jag tycker inte att du övertygar mig riktigt. Även om jag inte har varit fysiskt i Västerås än – jag ska åka dit – har jag pratat med dem i Västerås. Jag har pratat med dem i Borås och Helsingborg också, och jag har varit i Seattle och Portland som också har börjat samla in matavfall, dock för kompostering, vilket är lite tråkigt. Jag har också pratat med dem som har en massa teknik för detta. Jag håller på väldigt mycket med de här frågorna. Jag är dessutom mycket intresserad av dem. Som ni känner till håller staden just nu på att utreda detta. Det ska bli jättestressant vad som kommer fram av det.

70 procent i Västerås är inte 70 procent i Stockholm. Det var det jag försökte säga. Det är en betydligt större mängd kilo i Stockholm än det är i Västerås, vilket förstås, om man ser det positivt, kan vara lönsamt. Mitt argument var att det tar längre tid att samla in det eftersom det helt enkelt är mer. Du säger 70, och då säger jag 100, men jag säger inte när. Det långsiktiga målet måste självfallet vara 100 procent. Så sluta att prata om 70! Det är ju gårdagens siffra.

Anförande nr 166

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Du kan också bjuda upp till dans. Jag hoppas att jag snart får se den siffra som ska genomföra dessa 100. Vi kommer att återkomma till den här diskussionen. Det gläder mig att du nu låter mer positiv än du har gjort under hela debatten. Jag hoppas att du fortsätter med de tonerna.

Anförande nr 167

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Om det skulle vara så att någon trodde att Ewa Larsson hade rätt när hon framförde sina argument vill jag nyansera den här debatten lite grann genom att framhålla att vi räknar på olika sätt när vi talar om energieffektiva hus. Vi kan ta parametern med eller utan tappvarmvatten. Glömmer man eller räknar lite olika på det kommer man fram till helt olika resultat. Det är inte bekymmersamt, för man kan diskutera det här. Vi har en utredning beställd av bolagsledningen i Stockholmshem för att reda ut hur det egentligen är. Så småningom kommer det seminarier som det ska bli mycket intressant att följa för att se hur man hanterar den här frågan. Vi måste naturligtvis komma framåt, vilket vi har gjort i Sverige. Vi har varit mycket bra när det gäller teknikutveckling genom åren.

Men det finns ett bekymmer med teknikutvecklingen, och det är om man sätter spetstekniken som villkor för breddtekniken. Gör man det får man ett bekymmer under en tid tills man kan omvandla spetsteknik till breddteknik. Det är precis det som är problemet med Miljöpartiets krav dock inte med ert mål, inte med era idéer och inte med er argumentation. Jag har sett i de senaste reservationerna att ni, om man ska bygga bostäder i Stockholms stad, ställer som krav att husen ska ha en standard på 45 kilowattimmar per kvadratmeter och år. Och vi ska behandla ett par av de ärendena alldeles strax. Det går, men vem som ska godkänna de hyrorna och vem som sedan ska betala de hyrorna är en annan fråga. Det resonerar inte Miljöpartiet om. Jag kan försäkra er om att skulle detta genomföras över lag skulle vi inte få så mycket byggt för närvarande men kanske om ett antal år framåt i tiden. Men ställer ni krav på 45 kilowattimmar per kvadratmeter och år som max för hus som får byggas i Stockholm blir det inte många hus byggda under ett antal år framåt i tiden. När ni ställer sådana krav ska ni säga att så här vill ni ha det. Men påstå inte att det är realistisk politik, för det är det inte.

Anförande nr 168

S t e l l a n H a m r i n (V): Ibland har man lust att åberopa det gamla ordspråket: Skomakare bliv vid din läst! Jag begriper inte vad du menar med det här med tappvattnet. Av en ren slump bor jag i ett hus där vi har fixat vårt tappvatten sedan 15 år tillbaka på ett klimatneutralt sätt. Det är inget som helst problem. Jag har

mycket svårt att förstå varför det skulle vara problem i nya hus. Det finns massor av olika sätt att göra det på.

Du säger också att det är så fruktansvärt svårt att bygga hus som förbrukar 45 kilowattimmar per kvadratmeter. Flera av oss var på ett möte som Naturskyddsföreningen ordnade före jul om klimatfrågan. Där var Sveriges banker och byggföretag representerade. Byggsektorn ställde sig direkt upp och sade att de kan offerera 55 kilowattimmar per kvadratmeter i vartenda nytt bostadsområde som de bygger, men politikerna vill inte ha det. Att gå från 55 till 45 är inget jättestor steg teknisk sett. Det är bara att producera lite mer bergvärme, mer vindkraft, ha lite fler solpaneler, ha lite fler elceller eller isolera lite bättre. Det är ingen teknisk fråga. Tekniken finns ju.

Anförande nr 169

B j ö r n L j u n g (FP): Det är precis så det är, Stellan Hamrin. Tekniken finns absolut. Det finns teknik för att flyga till Mars. Tekniken finns definitivt om du och jag skulle vilja flyga till månen och landa där, gå ut och ta en promenad och sedan åka tillbaka. Allt är en kostnadsfråga. Det är inte detta det handlar om. Det är inte det jag menar. Jag menar på fullaste allvar att det är fullt möjligt, men ställ det inte som krav! Om vi skulle ställa det som krav får vi inte särskilt mycket byggt. Det är det jag vill säga. Det är det som är det orealistiska.

Anförande nr 170

E w a L a r s s o n (MP): Herr ordförande! Stellan Hamrin sade mycket av det jag hade tänkt säga. Jag tycker att vi håller oss till Sverige och ser vad vi bygger där. Där finns det städer som Växjö, Umeå och Västerås. Det går ganska lätt att ta sig dit med tåg. Ja, det tar lite längre tid till Umeå. Res runt och se vad man gör och hur man samarbetar för att bygga plushus och nollhus. Du pratar om kostnader. Det är klart att du kan räkna på kort sikt och på lång sikt. Ju mindre energi man förbrukar, desto billigare blir energikostnaderna för hyresgästen. Jag ser inte ett problem. Jag ser att du har en vilja, men du tror inte riktigt att det är möjligt. Vi säger att det är möjligt. Vi pressar tekniken. Vi ser att det är möjligt i andra städer, och man gör det även i Europa där man har samma klimat som vi. Det är inte en klimatfråga i första hand. Där det är varmare måste man kyla på sommaren. Gå med och var lite offensiv som Miljöpartiet! Vi säger 45 i dag, men vi vill ha noll egentligen, och egentligen vill vi ha plushus. Var med och tryck på!

Anförande nr 171

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare och fru Larsson! Jag säger att tekniken finns. Jag tror att du hörde det, men nu upprepar jag det igen: Tekniken finns. Det är "bara" en kostnadsfråga. Vi sysslar dagligdags med kalkylering när det gäller hyressättning och annat i de kommunala bostadsbolagen. Jag tror att man är väl skickad att se på de längre cyklerna med lägre energiproduktion, lägre energikostnader och de byggkostnader som är i dag. Jag kan försäkra dig om att det är det som är bekymret. Det är inte tekniken som är bekymret, utan det är kostnaden. Men ni kanske har en sedelpress i källaren. Vad vet jag? Men det är en kostnadsfråga.

*§ 15 Detaljplan för Klamparen 10 m.fl. i stadsdelen Kungsholmen,
Dp 2009-01654-54 (utl. 2011:172)*

Anförande nr 172

Borgarrådet **K e v i u s** (M): Ordförande, fullmäktige! I mitten av 1980-talet byggdes Klamparen 10 i hörnet av Flemminggatan och Scheelegatan. Det var alltså i mitten av 80-talet. Det är lätt att tro att det här huset är gammalt. För två år sedan, 2009, flyttade alla tingsrättens verksamheter. Huset byggdes just för Stockholms tingsrätt. För två år sedan flyttade tingsrättens alla verksamheter till det ombyggda och nyrenoverade Rådhuset. Klamparen 10 blev tomt.

Syftet med den här detaljplanen är att skapa en påbyggnad för kontor samt lokaler i bottenvåningen. Höjden på tillbyggnaden har varit omdebatterad, och den slutliga utformningen har inneburit väldigt många kompromisser. Påbyggnaden är rejält indragen. För er som ännu inte har hunnit läsa det är ärendet vill jag berätta att det handlar om att bygga två våningar extra som är indragna tre meter mot Flemminggatan. Det handlar om en påbyggnad på en våning som också är indragen tre meter mot Scheelegatan.

Huset har ett stort kulturhistoriskt värde trots att det byggdes i mitten på 80-talet. Det har vi tagit hand om dels genom att skriva in en skyddsbestämmelse i detaljplanen, dels genom att påbyggnaden skiljer sig arkitektoniskt från det ursprungliga huset. Jag vill tipsa om bilden på s. 7. Den är intressant. Jag vågar säga att det är en mycket bra kompromisslösning. På s. 7 ser ni en bild, och den är inte en förvanskning. Det är snarare ett tillägg och en förbättring.

Vad är det då som är bra med den här detaljplanen? Jo, vi har krävt att det ska iordningställas tillgängliga lokaler i bottenvåningen. Den här delen av Flemminggatan upplevs som ganska ödslig. Alla vi som hänger på Tekniska nämndhuset vet att man upplever just Klamparen 10 i hörnet av Scheelegatan och Flemminggatan som lite ödsligt. Vi har krävt att det ska bli lokaler i bottenvåningen, gärna med närservice. Den här planen medger en påbyggnad med två våningar mot Flemminggatan och en våning mot Scheelegatan och tre meters indragning. Det kommer att bli riktigt bra.

Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 173

M a r i a H a n n ä s (V): Herr ordförande, fullmäktige, medborgare, åhörare! I det här ärendet yrkar Vänsterpartiet avslag på detaljplanen. Den handlar om att enbart tillskapa kontor ovanpå en byggnad, och dessa kontor kommer att kraftigt förvanska den här blåklassade byggnaden. Vi menar att man i stället skulle kunna tillföra bostäder. Det skulle man kunna göra på ett sätt som inte förvanskar, det vill säga i det inre av byggnaden samt även i den del som är vänd från gatan. Vi tycker att det är märkligt att majoriteten inte alls vill bygga bostäder i denna del av staden. Hela oppositionen vill se ett förslag i det här ärendet som skulle innebära att man bygger

bostäder i stället för ännu fler kontor. Vi tycker att det är bedrövligt att ni inte har kunnat ställa upp på att bygga bostäder här.

Bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 174

Å k e A s k e n s t e n (MP): Ordförande, ledamöter! Det här är ett exempel på en återkommande fråga som är rätt besvärlig och som blir allt vanligare, nämligen om vi ska bygga ovanpå befintlig bebyggelse. Det går inte att ge något generellt svar på den frågan. Svaren blir lite individuella, och de kan vara svåra att ge. Men i det här fallet har man missat en sak. Man satsar på att göra detta trots att det inte finns några behov av kontor här. Detta är ett kontorsprojekt, och därmed är det inte rimligt. Man höjer utan att få något positivt i utbyte. Vi behöver bostäder i Stockholm.

Det har kommit en hel del synpunkter här i omgångar från de boende. Det handlar bland annat om solljuset. Det finns alltid olika uppfattningar om solljus. Jag känner folk som bor i söderläge som tycker att det är förskräckligt och som flyr staden ut på landet på sommaren när det blir för varmt. Andra har svårt att sova om lägenheten har östligt läge där solen kommer in tidigt på morgonen. Det är inte helt fantastiskt. Apropå sol ska det tydligen bli en solterrass högst upp. Då undrar jag naturligtvis om man ska ha någon solteknik där uppe så att man får solenergi. Den frågan går till Regina Kevius. Hur ska det bli egentligen? Blir det någon solteknik?

Och om man nu ändå har en solterrass kanske man kunde ha lite grönska på de här taken och varför inte på fasaderna. Så gör man utomlands, och där ligger vi i Sverige långt efter. Det är tråkigt men sant. Jag frågar alltså borgarrådet varför det inte ska vara någon grönska på taket.

Med detta yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 175

Borgarrådet R u d i n (S): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här ärendet är lite märkligt. Vi talar om ett blåklassat hus. I normala fall brukar vi vara mycket försiktiga med blåklassade hus. I stadsbyggnadsnämnden är vi inte bara försiktiga med blåklassade hus, utan vi är försiktiga med alla möjliga hus. När det gäller de stackare som har råkat få tag på en villa eller de bostadsrättsföreningar som har fått tag på ett hus som till äventyrs innehåller någon liten stuckatur eller något annat som är oerhört viktigt att bevara får de inte bygga än de ena och än det andra. Vi har en ordning för hur man avslår saker som kommer till vår kännedom där man vill förvanska hus.

Men plötsligt kommer det ett ärende om ett blåklassat hus mitt i centrala Stockholm. Det handlar om ett synligt läge med långa siktlinjer från omgivningen. Det är ett ärende som handlar om att omvandla en byggnad som är blåklassad till en kontorsbyggnad. Och plötsligt är allting möjligt. Alla samverkar för detta. Majoriteten är överens om att detta går att göra. Stadsbyggnadskontoret skriver konstiga skrivningar som jag aldrig har sett i andra ärenden, nämligen att det är bra att det ser annorlunda ut än resten av byggnaden. Man kan till och med läsa sig till att det är mycket bra att

det är synligt och utformat på ett avvikande sätt. Det skulle jag vilja se i villaärenden någon gång, det vill säga att det går att bygga på ett synligt och avvikande sätt. Så är det i det här fallet.

Det är ett blåklassat hus vi talar om. Huset intill är grönklassat. De boende har naturligtvis anfört krav som handlar om hur deras närmiljö ser ut. Jag funderar på vad det här får för prejudicerande verkan för Stockholm. Vilken verkan får det att vi bygger påbyggnader på befintliga kontorshus som görs på ett avvikande sätt.

Jag ska beskriva en annan byggnad för er som har fått en påbyggnad på ett avvikande sätt. Jag vet inte om ni har sett den. Det gäller ett av departementen på andra sidan bakom Sheraton. Det har fått en påbyggnad på taket på ett avvikande sätt. Det ser ut som om man har lagt en container tvärs över hela departementshuset. Jag trodde faktiskt att det var en tillfällig byggnad, en byggbarack, första gången jag såg den tills någon upplyste mig om att det inte var det utan en permanent tillbyggnad beviljad av Stockholms stadsbyggnadsnämnd. Hon sade: Tack och lov skedde det innan jag satt där.

Jag kan inte medverka till att man gör på det här sättet där man ganska okänsligt bygger på huset med en rejäl byggnad. Redan i dag är Klamparen 10 det högsta huset i omgivningen. Det är 26 meter högt. Tekniska nämndhuset som ligger bredvid är 22 meter. På denna byggnad ska det byggas två våningar till, och det enda skälet är att vi ska få ytterligare lite kontorsyta. Vilken prejudicerande verkan kommer detta att få för framtida blåklassade hus i innerstaden? Blir det fler sådana byggbarackliknande kåkar likt den vi ser på departementet där borta betackar jag för den typen av politik.

Jag yrkar avslag i det här ärendet. Jag hade kunnat tänka mig bostäder i enlighet med det Vänsterpartiet lyfte fram tidigare i en omvandlad byggnad men inte två byggnader på taket som byggs på ett avvikande sätt på ett blåklassat hus.

Anförande nr 176

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, åhörare och fullmäktige! Det ligger mycket i det Socialdemokraterna och Vänstern säger i det här fallet. Det gör det definitivt. Det har förts diskussioner med fastighetsägaren Fabège om hur det här huset ska användas. Jag har i alla fall för egen del arbetat hårt för att vi ska få publika lokaler i bottenvåningen. Inte ens det ville Fabège göra i sina första tankar på ombyggnad av det här huset. Man skulle ju bygga om det sedan tingsrätten flyttat därifrån.

Om du är bekymrad över regeringskvarteret, Tomas Rudin, kan jag säga att jag håller med dig fullständigt. Jag är också bekymrad över en annan byggnad inte långt därifrån, nämligen Orgelpipan. Den är lite känd vid det här laget. Där fattat i alla fall Folkpartiet beslut om att hålla sig på en helt annan linje än vad den förhärskande majoriteten, där du själv ingår för övrigt, gör. Det handlar om att höja det huset med flera våningar och ta en stor del av siktlinjen mot Klara kyrka i anspråk. Huset sväller på bredden.

Men nu skulle vi tala om Klamparen. Det är en ganska liten tillbyggnad det handlar om på Klamparen. Kompromissen är den att Fabège ska ha publik verksamhet i

bottenvåningen så att det här blir ett ljust och trevligt hörn på Flemminggatan och Scheelegatan i stället för som det ser ut i dag. Ni som har varit med och godkänt Orgelpipan borde tänka på ordspråket: Kasta inte sten i glashus!

Anförande nr 177

Borgarrådet R u d i n (S): Herr ordförande! Det var en härlig utveckling, Björn. Jag pratar nu om Klamparen. Det är ett blåklassat hus som ni vill bygga på för att skapa kontor. Du kontrar med Orgelpipan som är ett icke klassat hus, en byggnad som råkar vara hotell i dag, där vi vill bygga bostäder. Det är en viss skillnad, men jag kan ändå ta upp den kastade handsken och fundera på skillnaden. I fallet Orgelpipan pratar vi om indragna bostäder utförda på ett sätt som gör att den kåken faktiskt har fått ett erkännande från flera andra instanser för att man gör det på ett mycket smakfullt sätt.

I det här fallet har flera ansett att den avvikande byggnadsstilen inte är lämplig i omgivningen. Stadsmuseet har avstyrkt, kulturnämnden har avstyrkt och länsstyrelsen har avstyrkt förslaget, och ändå säger ni att det blir ett smäckert litet förslag. Det är visserligen avvikande, men det är ju på ett blåklassat hus. Låt oss köra i alla fall! Jag tror att det här får en prejudicerande verkan, och det kommer att skada omkringliggande bebyggelse. Därför vill jag inte medverka till detta.

Anförande nr 178

B j ö r n L j u n g (FP): Det sista har du inte rätt i. Det näst sista har du definitivt inte rätt i. Låt mig stanna lite grann vid det näst sista, nämligen att det skulle ha en prejudicerande verkan. Det kommer det definitivt inte att få. Jag tror att det tvärtom kommer att vara så att du kommer att vara förespråkare för och rösta för fler tillbyggnader och påbyggnader i Stockholms innerstad än vad jag kommer att vara. När vi så småningom utvärderar detta kommer vi nog att hamna på en sådan linje.

Men det var Klamparen det handlade. Jag tycker att det är helt okej. Det här är en form eftergift för att få en bättre ordning också i bottenvåningen. Det är ett himla trist hus som det är, men med ljus publik verksamhet i bottenvåningen blir det här huset bra.

Anförande nr 179

M a r i a H a n n ä s (V): Man kan väl inte göra en eftergift och bygga på ett blåklassat hus bara för att få lokaler i bottenvåningen, Björn? Kan man verkligen det? Är det verkligen Folkpartiets politik? Jag undrar det? Men det kanske är så. Det ni skrev sist i er budget kanske inte stämmer. Hur var det nu Folkpartiet sade en gång om att man ska tänka på kulturmiljön?

Kommunen har ju planmonopol. Ni drev igenom förändringar i bottenvåningen. Då tycker jag att ni också kunde vara tuffa och driva igenom förändringar så att det blev bostäder.

Anförande nr 180

Björn Ljung (FP): Nu minns inte jag vad du sade om Orgelpipan och en del andra påbyggnader i Stockholms stad, Maria Hannäs. Men när man kan få någonting som blir påtagligt bättre i gatumiljön, vilket är fallet när det gäller Klamparen, kan jag ta att man gör den här påbyggnaden. För er del verkar inte själva påbyggnaden vara problemet, utan för er del verkar det vara ändamålet med påbyggnaden som är problemet. Då kan man gå tillbaka till den tiden när ni beslutade om att det var absolut förbjudet att bygga kontor över huvud taget i den här staden och regionen. Det var ett byggstopp för kontor. Jag ska inte anklaga er för att det är det ni vill införa – inte på något sätt – men man undrar ju. Är det byggnadens utformning som är bekymret eller är det ändamålet med tillbyggnaden som är bekymret? Det är lite så att ni pratar med kluven tunga här.

Anförande nr 181

Åke Askén (MP): Ordförande, ledamöter och Björn Ljung! Jag vet inte om vi är överens om att detta inte är någon miljöförbättring precis. Det är snarare ett problem, och det största problemet är naturligtvis varför ni vill bygga kontor igen. Är det verkligen Folkpartiets politik att vi behöver fler kontor och inte fler bostäder? Varför tog ni inte möjligheten att bygga fler bostäder nu när ni hade den?

Anförande nr 182

Björn Ljung (FP): Nu tror jag att vi är tillbaka på den tiden då du, Åke Askén, var med och fattade beslut om de här byggstoppen för kontor. Jag kommer väl ihåg hur du agerade både i Stockholms stad och i landstinget på den tiden. Vi behöver både arbetsplatser och bostäder. Frågan är om det är kulturminnet i form av detta hus från mitten av 1980 talet som är blåklassat som ni värnar eller om man ska förbjuda att det byggs kontor. Jag vill påminna om ett ärende som kommer senare på fullmäktigelistan i dag och där ni säger nej till 70 lägenheter eftersom ni inte tycker att man ska bygga där. Ni säger nej till hus som drar mer energi än 45 kilowattimmar per kvadratmeter. Ni vet att om de kraven skulle gälla blev det inga bostäder byggda. Ni får nog titta lite på er politik också och inte kasta sten i glashus.

Anförande nr 183

Borgarrådet Kevinus (M): Det byggs väldigt många bostäder. Givetvis ska vi förtäta innerstaden med fler bostäder. Men liksom föregående talare, Björn Ljung, vill jag poängtera att det är ni som skriker och undrar varför det inte blev bostäder här som säger nej till 70 bostäder lite senare i kväll.

Kontor ger arbetsplatser. Jag tror att det handlar rätt mycket om huruvida man ska få höja ett hus inne i staden med två våningar eller inte. Alla vi här som tror på en växande stad, en stad där människor välkomnas oavsett om de ska jobba på ett kontor inne i staden eller få en bostad inne i staden, vet att det kommer att innebära att vi ibland bygger på redan exploaterad mark. Det är klart att vi ska bygga på redan exploaterad mark. Det är det man gör när man höjer ett hus med två våningar. I ett annat ärende säger ni att vi ska bygga på redan exploaterad mark, men när vi sedan gör det är det minsann inte bra.

När det gäller solteknik och grönska på taken kan jag berätta för Åke Askensten att i en detaljplan brukar man reglera maxhöjd, maxbredd och huvudmannaskap, men att reglera att det ska vara vissa solceller på taket eller att det ska vara träd på taket brukar man inte göra i detaljplaner. Men om Åke Askensten kan lova här och nu att ni går med på höjningar, det vill säga det här projektet och andra projekt där vi bygger på en, två, tre, fyra eller fem våningar, mot att vi bygger – nej, men anlägger – lite gräs och träd är jag givetvis villig att föra en dialog med er. Det handlar om att vi ska kunna bygga en växande stad på redan exploaterad mark.

Tomas Rudin var inne på detta med avvikande sätt. Tomas Rudin har en egen lite arkitektklubb. Visste ni det? Han träffar en del arkitekter som han snackar med och får råd av. Väldigt många arkitekter hävdar att man ska ha moderna tillägg till klassiska hus. När vi i höstas, i september, beslutade om Cirkus skulle byggas till röstade Tomas Rudin själv för att man skulle lägga till lite modernare inslag. I det här fallet handlar det om ett hus från mitten av 80-talet.

Anförande nr 184

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det du sade nu om att ”bygga” lite gräs säger väldigt mycket om er politik. Jag tycker att det var lite ringaktande när det gäller en viktig förnyelse inom byggsektorn, nämligen mer grönska. Dessutom anser jag att detta är ett av många exempel på att det är byggherrarna som har ett stort inflytande över Alliansens politik. Det vore intressant att få se varifrån Moderaterna får sina partibidrag.

Anförande nr 185

Borgarrådet K e v i u s (M): Detta är vad som händer när man inte har argument. Jag medger att ordvalet från min sida inte var det bästa, Åke Askensten. Men det jag ville säga var att ni är emot påbyggnader. Det skrämmer mig när ni i ett ärende vill stoppa bostäder och i annat ärende säger att om man planterar träd eller anlägger grönska är det okej. Problemet är att man inte kan säga nej hela tiden. Det visar rätt tydligt att Miljöpartiet inte tar ansvar för en växande stad.

Anförande nr 186

Borgarrådet R u d i n (S): Du fick det nästan att låta som ett skällsord att jag träffar arkitekter, Regina. Jag hoppas att du också träffar en och annan arkitekt. De är ganska duktiga på att beskriva saker och ting i den här staden. En av de saker som diskuteras väldigt mycket just nu är det här regeringshuset som har fått en påbyggnad. Det måste du också ha hört. Jag är orolig för den här utvecklingen. Jag tror att det bygger sönder Stockholms siluett om man gör den här typen av ganska brutala påbyggnader på vår klassiska skyline. Det måste vi ta på största allvar. Om det här får fortsätta kommer det att leda till att vi i vår tid förstör stora och vackra delar av staden.

Klassningen är ett sätt för oss att få hjälp. Blåklassningen är ett sätt att uttrycka vilka byggnader som har en sådan kvalitet att vi ska vara särskilt försiktiga med dem inför framtiden. Det är det enda som det betyder. Det har ingenting med historia att göra. Det är inte så att ett hus måste vara gammalt för att bli blåklassat. Det innebär bara

att man säger att det huset är särskilt viktigt. Det här är ett blåklassat hus, och följaktligen ska vi vara försiktiga. Två våningar med annorlunda utformning på ett blåklassat hus i det här läget tycker jag är olämpligt.

Anförande nr 187

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag föreslår att du och jag diskuterar hur vi framöver gör påbyggnader på bästa och lämpligaste sätt i Stockholm. Det är mycket intressant. Jag kan konstatera att det väldigt ofta är så att man drar in och kompromissar, och till slut är ingen nöjd. Från början fanns det en spännande idé, men man har kompromissat eftersom det har kommit så många klagomål. Man drar in och minskar, och i värsta fall bidde det en låda.

En blåklassning är inte juridiskt bindande. Det är Stadsmuseet som har gjort bedömningar. Väldigt ofta handlar det om just äldre hus. Här har vi lagt in skyddsbestämmelser i detaljplanen. Jag är lite rädd för att Socialdemokraterna är emot att vi bygger på redan exploaterad mark och är emot att vi här öppnar för lokaler i bottenvåning för att få en mer levande innerstad.

Anförande nr 188

M a r i a H a n n ä s (V): Du sade att vi står och skriker, Regina. Nu gör jag det, men vi har faktiskt inte gjort det. Vi prövar alla ärenden för att se hur lämpligt det är att göra någonting på en viss plats. I ett senare ärende i dag gör vi en annan bedömning. Så länge jag kan minnas har vi, när det gäller stadsbyggnadsfrågor, i vårt program att vi ska bygga på redan exploaterad mark. Det är självklart för oss att göra det. Det innebär också att man kan bygga på, bygga till och bygga hit och dit, men det ska prövas om det är lämpligt. I det här fallet tyckte vi inte att det var lämpligt att bygga på det här sättet, och det måste ni respektera.

Däremot tyckte vi att man skulle kunna se om man kunde pröva att göra detta på de inre delarna av det här huset som inte är synliga utifrån och därigenom få fler bostäder. Alla partier brukar gå med på att göra sådana tillbyggnader eller balkonger.

Anförande nr 189

Borgarrådet K e v i u s (M): Ni har givetvis rätt att tycka annorlunda. Det jag varnar för, kära stockholmare, är att om vi har en opposition som motsätter sig påbyggnader kommer det inte att kunna byggas speciellt mycket på redan exploaterad mark. Vi måste acceptera att staden växer. Vi måste välkomna en växande stad. Vi måste också bygga där det redan är exploaterat. I det här fallet handlar det om två våningar som är indragna tre meter mot Flemminggatan och en våning som är indragen tre meter mot Scheelegatan. Det är ingen förvanskning. Det är en förbättring för området.

Anförande nr 190

M a r i a H a n n ä s (V): Björn Ljung ställde en massa frågor tidigare, och jag hade inte möjligt att svara på kontrarepliken. Han sade att vi pratade med kluven tunga och att vi inte tyckte om ändamålet. Vi tycker att det är bra att man bygger om

om det går. Det kan man göra ibland på en byggnad som har en hög klass, grön eller blå, om man gör det så att det inte syns utanpå. Vi hade till exempel ett ärende på S:t Paulsgatan där man inte kan bygga till balkonger på insidan eftersom det är så väldigt speciellt att det inte skulle vara lämpligt. Det finns många skäl till det.

Dessutom tycker vi att man skulle göra detta på detta hus på något sätt. Det är inte att prata med kluven tunga, utan vi hade velat se ett bättre förslag i stadsbyggnadsnämnden.

Du tar också upp en annan fråga där du säger att vi skulle ha varit med och beslutat. Orgelpipan är inte beslutad ännu. Den är på utställning i stadsbyggnadskontoret just nu. Alla kan gå och titta på det här guldhuset eller vad det ser ut som. Det är ganska högt, med bostäder i de övre planen. Det är inte beslutat ännu. Det ärendet har inte varit uppe för andra gången i stadsbyggnadsnämnden ännu. Vi vet inte hur ärendet formellt ser ut. Vi har bara tittat på utställningen. Det återstår att se vad Vänsterpartiet tycker i den frågan. Det har vi inte diskuterat färdigt ännu.

Anförande nr 191

Å k e A s k e n s t e n (MP): Regina får kanske läsa Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen en gång till. Vi säger ju ja till en påbyggnad, efter de förändringar som har gjorts under ärendets gång. Men vi säger ja till bostäder, och där är ni nej-sägare. Där har vi faktiskt den stora skillnaden.

Anförande nr 192

Borgarrådet R u d i n (S): Ordförande! Det var lite svårt att få klarhet i debatten eftersom majoriteten vill prata om så många andra ärenden än just om Klamparen. Men det är kvarteret Klamparen som fullmäktige ska ta beslut om här i kväll. Det handlar om ett hus i en mycket känslig och värdefull miljö, och det får vi Stadsmuseets hjälp med att värdera. Vi kan naturligtvis köra över dem och tycka att blåklassningen inte är viktig, det har vi alltid rätt att göra, som påpekades av borgarrådet här, men frågan är om det är lämpligt. Det är det jag ifrågasätter.

Jag tycker inte att två våningar kontor, med dessutom den föreslagna utformningen, är lämpligt i den här miljön. Jag tycker att man skulle värdesätta det hus som finns där och ställa krav från stadens sida på att den nya fastighetsägaren för sitt kontorsändamål naturligtvis ställer om lokalen så att den ska kunna fungera utan att man gör den här förvanskningen.

Det argument som har framförts flera gånger i kväll är att ni har förhandlat om att få handel i bottenvåningen. Det är en helt unik förhandling, måste jag säga. Det innebär att här har vi ett hus, vi kan inte använda det till handel, och då gör vi om det så att man får ökade intäkter. Det här att man får ökade intäkter för sin handel i bottenvåningen kvittar vi mot att man får två ytterligare våningar på kontorsplan i toppen på byggnaden. Jag måste säga att det är en usel förhandling. Om det hade varit så att ni hade förhandlat bort två kontorsplan på toppen för att klara husets kvalitet mot att man fick handel i botten hade jag förstått det. Men den ekvation ni har ritat upp verkar helt obegriplig för mig.

Jag tycker att det verkar som att den nya fastighetsägaren får max pott, full vinst, både ett attraktivt läge vid Fleminggatan mitt inne i staden, ett blåklassat hus, får bygga på två kontorsvåningar som kan hyras ut och får dessutom handel i botten. Det är klirr i kassan, det är intäkt på intäkt på intäkt. Gissa varför vi har diskuterat bostäder? Jo, därför att det är den gruppen aktörer på Stockholms fastighetsmarknad som har det svårast att betala, men de som flyttar in i det här huset har bevisligen mycket pengar. Det är någonting ni lyssnar på.

Anförande nr 193

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag vet inte hur många kurser i fastighetsekonomi som Tomas Rudin har läst, och jag vet inte heller hur han har beräknat.

Jag kan konstatera att det för att göra de här lokalerna publika mot Fleminggatan och Scheelegatan krävs – det vet vi alla som har gått förbi där – väldigt stora ombyggnationer. Jag kan också säga att det i dag är ett ödsligt hörn. Det kommer att bli mycket bättre.

Varför vill vi ha lokaler i bottenvåningen? Ja, det är för att människor ska kunna gå in på bageriet, på kemptvätten, kunna ta sig en caffè latte, kunna köpa någon delikatesskorv. I dag är det helt ödsligt. Skulle ni få bestämma, vilket jag inte tror att ni kommer att få göra på väldigt länge, skulle det inte bli någonting här. Försök att förhandla med en fastighetsägare – ja, det är lätt för dig i oppositionen att säga: Varför gick ni med på detta? Jag kan säga att jag är väldigt glad över att vi får levande lokaler i bottenvåningen. Jag vill tipsa er alla att läsa på s. 7. Det är ingen förvanskning, det är två våningars tillbyggnad.

Anförande nr 194

Borgarrådet R u d i n (S): Det här med fastighetsekonomi var en intressant vända. Det är klart att även om jag råkar vara amatör på området inser jag att det verkar vara rätt så attraktivt att ha butikslokaler i Stockholms innerstad i gatunivå. När man bygger om en kåk är den här typen av förändring av en blåklassad fastighet av intresse för den som äger fastigheten.

Jag skulle absolut ha medverkat till att vi fick handel i bottenvåningen. Men det är tillägget att bygga på huset med två våningar ytterligare, som även ändrar skyline, som jag ifrågasätter. Det skapar ett prejudikat i detta område för påbyggnader som jag är emot. När dessutom ändamålet är någonting som handlar om kontor kan jag inte förstå argumentationen att det bidrar till ökat liv i området. Vi har varit överens här i salen om att det är bra att få in bostäder i innerstaden, för det kan öka gatulivet på kvällstid och nattetid, men kontor innebär bara en påbyggnad av samma som redan finns där i dag. Det kommer inte att förändra gatulivet märkbart.

Jag tycker att hela er argumentation haltar i det här ärendet.

Anförande nr 195

M a r i a H a n n ä s (V): Delikatesskorv och caffè latte, vilket är viktigast, bostäder eller delikatesskorv? Jag tycker att det är viktigare med bostäder.

§ 16 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) kvartal 3 år 2010, äldreomsorg

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2011, äldreomsorg

Rapportering av ej verkställda beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt socialtjänstlagen (SoL) kvartal 2 år 2011 (utl. 2011:174)

Anförande nr 196

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag vill här i kommunfullmäktige redovisa ej verkställda beslut inom LSS och SoL under andra kvartalet 2011 som rör insatser för kontaktperson, kontaktfamilj och gruppboendestäder.

När det gäller insatser enligt LSS rapporterades 42 ej verkställda beslut, och nästan hälften av dessa handlade om bostad för vuxna. Motsvarande siffra inom SoL var 28. Den vanligaste typen av insats gäller kontaktfamilj.

Bakgrunden till ej verkställda beslut utgörs av flera olika anledningar. En sak kan vara att det är svårt att matcha rätt personer. Det kan också vara brist på boendestäder, och det kan vara så att en person tackar nej till ett erbjudet boende. Inom LSS beror nästan hälften av de ej verkställda besluten på att en person har tackat nej. När det gäller kontaktperson och kontaktfamilj ser vi en positiv utveckling där andelen som inte får sina kontaktpersoner utsedda minskar. Inom Alliansen har vi tagit initiativ till att i år etablera en kontaktförmedling för att öka möjligheten att rekrytera kontaktpersoner och för att hitta fler personer att matcha.

Genomförandegruppen, som ska arbeta med en av etableringsplan för gruppboendestäder, har fått tydligare påtryckningar om att börja visa resultat. Det har också tagits fram en ny nämndindikator för nämnderna som ett sätt att ytterligare trycka på arbetet för att få fram gruppboendestäder.

Till sist: Jag beklagar verkligen att vi har beslut som inte har hunnit verkställas. Men vi bör också komma ihåg i den här diskussionen att den absoluta majoriteten stockholmare som beviljats insatser enligt SoL och LSS får dem och behoven tillgodosedda inom rimlig tid. Nu fortsätter vårt arbete och våra ansträngningar för att alla stockholmare som behöver det ska också få det.

Med detta sagt yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 197

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande, ledamöter och alla åhörare hemma vid datorer! Det är oerhört intressant med de här rapporterna som trillar ned då och då, för det är något slags temperaturmätare för hur det ser ut i Stockholm. Det är faktiskt så. Det självklara borde vara att när någonting har beslutats ska det också verkställas. Det är vi vana vid, men så är det inte riktigt här, och det fortsätter med same, same. Man måste titta lite mer trendmässigt under en längre period och koppla tillbaka, men det kan man inte göra med de här rapporterna. Det man ändå kan se är vissa saker som går igen.

Det intressanta i den här rapporten är att de icke verkställda besluten inom äldreomsorgen när det gäller särskilt boende har ökat markant, vill jag påstå. Det är inte så vidare hoppсан att det har ökat från 61 icke verkställda beslut till 92 mellan kvartal 3 år 2010 och kvartal 2 år 2011, utan det är en ganska häftig ökning. Det går alltså inte framåt, det går bakåt i valfrihetens Stockholm. Det är valfriheten ni pratar om hela tiden, att äldre ska kunna välja. När de väl ska välja finns det ingenting att välja på, ser det ut som. Eller hur ska vi tolka de här siffrorna? Bad, bad, bad, skulle jag vilja säga, inte så kul.

Man kan inte säga att valfriheten för de äldre har ökat utan snarare minskat. Så måste man se det när fler och fler äldre ställer sig i kö för boende och inte få det. Det är deras sista år i livet, och det är självklart att det ska finnas ställen dit de kan gå direkt, tycker vi. Äldre ska inte nöja sig med att köa de sista år de har i livet. Det är tragiskt, speciellt när vi ser att antalet har ökat med 30 stycken.

Sedan gäller det bostäder för vuxna enligt LSS, vilka till exempel kan gälla personer med psykisk funktionsnedsättning. Här är det 1 000 bostäder som fattas. De här människorna, kvinnor och män, bor hemma hos sina äldre föräldrar. Det är enormt ångestladdat för föräldrarna. Här finns det inte något ljus. Borgarrådet sade att det var brist på lägenheter, och det har ju varit kvällens tema, kan man säga, brist på lägenheter. Här måste man komma i gång om inte det här ska accelerera ytterligare.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 198

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det är hårda ord som delas ut av Karin Rågsjö. Man försöker koppla ihop det här med Alliansens politik, att det handlar om bostadspolitik. Också Miljöpartiet gör det i sin reservation och menar att ej verkställda beslut har en koppling till bostadspolitiken. Då vill jag gärna upplysa Vänsterpartiet och hela oppositionen om hur det ser ut i andra delar av Sverige. Problemet med att bygga bostäder i den takt som de efterfrågas delas nämligen med andra storstäder.

Låt oss ta Göteborg som exempel. Där ser situationen betydligt värre ut. Andra kvartalet 2011 hade Göteborg över 150 ej verkställda beslut. 75 procent avsåg gruppboende. Malmö hade 48 ej verkställda beslut om gällde gruppboende inom grupp LSS. Betydligt mindre städer har betydligt fler ej verkställda beslut.

Det är lätt för oppositionen att ta i och använda hårda ord, men innan man kastar stenar på oss bör man komma ihåg att man befinner sig i ett glashus.

Anförande nr 199

K a r i n R å g s j ö (V): Jag vill påminna om att det är de äldre i Stockholm vi pratar om. Vi sitter inte i riksdagen, vi sitter i Stockholms kommunfullmäktige, och det är här i Stockholm som de äldre inte får sina boendebehov tillfredsställda genom att ni inte tar fram dessa bostäder. Vi sitter i Stockholms kommunfullmäktige, ta ansvar för de äldre som finns i Stockholm!

Anförande nr 200

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): De där brösttonerna hos Karin Rågsjö gjorde att jag begärde replik på henne. Det verkar som att du, Karin, inte alls kommer ihåg hur det har sett ut. Du säger att människor i Stockholm, gamla människor, som har blivit biståndsbedömda till en bostad, inte har någonstans att bo. Det har de. Om du orkade läsa handlingarna skulle du se att de har blivit erbjudna boende men tackat nej. Den möjligheten fanns inte på er tid. Man blev tvingad till ett boende, och tackade man nej då sade ni: Tack, då har ni inget behov, då kan vi stryka er på listan. Inte undra på att det blev så gott som tomt på den listan.

Det är precis detta som är sanningen. När det gäller kontaktfamiljer fanns det problem på er tid också.

Anförande nr 201

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tycker att det låter helt osannolikt att ni försvarar de här ökningarna av antalet människor som inte får sitt boendebehov tillgodosett och hänvisar till rikspolitiken och politiken i andra städer och den politik som fördes för sex år sedan. Ta ert ansvar!

Anförande nr 202

E w a S a m u e l s s o n (KD): Det är Stockholm vi pratar om, ja, men om det är så att Vänsterpartiets politik är så fantastisk borde det genomlysas verksamheterna i de kommuner där ni är med och styr.

Jag skulle, precis som Ann-Katrin Åslund, säga att i valfrihetens Stockholm kan man tacka nej. Där kan äldre personer och personer med funktionsnedsättning också tacka nej. Det är en del av utvecklingen i ett samhälle där man tidigare bara har fått följa med in i de fällor som ni har beslutat om på vänstersidan. Människors frihet ökar i det samhälle som vi är med och planerar för och där vi ser till att människors egenmakt ökar.

Sedan behöver vi naturligtvis göra mycket mer när det gäller särskilt boende för personer med funktionsnedsättning. Det är därför som vi har dragit in beslutet till kommunstyrelsen, det ligger där nu i stället. Det krävs från stadsdelsnämnderna ett mycket större ansvar för att vi ska få fler bostäder. Precis som vi gör när det gäller förskolan, där vi ser till att vi ska ha nya förskolor när barnantalet ökar, måste vi också se till att det byggs gruppboenden, och vi kollar efter lokaler som redan finns.

Anförande nr 203

K a r i n R å g s j ö (V): Jag tror inte att Greta, 92 år, som inte får ett boende tycker att hon har möjligheten att välja. Det finns ingen valfrihet. Det är en floskel som ni harklar vidare med nu, med de ambitioner som ni har. Jag tycker att ni verkar vara lite trötta på er sida. Vad har ni gjort under julen? Ni tar inte ansvar, utan ni hänvisar till andra städer, ni hänvisar till något slags valfrihet. Det finns 1 000 funktionshindrade som väntar på ett boende. Ni har suttit vid makten i sex år, det är dags att göra något.

Anförande nr 204

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! De flesta icke verkställda beslut inom äldreomsorgen gäller särskilt boende där vårdbehovet är stort. Faktorer som hög ålder, känsla av otrygghet och oro ska vägas in, men det görs sällan. Oavsett hur man tolkar tabellerna råder det brist på vård- och omsorgsboenden. Det har det gjorts länge, och det har att göra med minskade vårdplatser på sjukhusen; allt sämre kommer hem allt tidigare från sjukhuset och har ingenstans utom hemmet att ta vägen.

Äldre borde inte behöva stå i kö så lång tid för att få ett värdigt liv de sista åren i livet. Det är olyckligt att de äldre ska behöva överklaga, de har svårt att klara det själva, och alla har inte anhöriga.

Flest domar gällande vård- och omsorgsboende har rapporterats från Östermalms stadsdelsförvaltning. Men Östermalms stadsdelsförvaltning har uppgett att i samtliga fall har nämndens bedömning varit att den sökande inte varit i behov av boende med heldygnsinsatser. Det är svårt att veta, för det handlar om hur biståndsbedömningarna är, om det är snäva biståndsbedömningar. Vi får följa upp den här rapporten i fortsättningen.

Anförande nr 205

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag har lyssnat och noterat en del citat under debatten. Det här är ganska spännande. Vänsterpartiets Karin Rågsjö säger att när något har beslutats ska det verkställas. Jo, men om den enskilde äldre bestämmer sig för att vilja komma in på ett särskilt boende, om man vill in på ett visst boende, är detta viktigt att ta hänsyn till. Det är väldigt viktigt, Karin Rågsjö, att vi har en valfrihet i Stockholm som innebär att man kan stå i kö till ett specifikt boende. Det innebär också att det blir längre köer till vissa boenden. Det finns vissa boenden som är väldigt populära. Det är anmärkningsvärt att inte Karin Rågsjö, eller för den delen Miljöpartiet, mer sätter sig in i varför det är långa köer till dessa boenden.

Vid det senaste sammanträdet i äldrenämnden fick förvaltningen frågan: Hur kommer det sig att just dessa boenden har så långa köer? Vad är det dessa gör som ingen annan gör? Varför har Löjtnantsgården, Nockebyhem eller Borgerskapet så långa köer? Åk dit och titta, kära opposition! Gör en liten skillnad i er kalender, notera de boenden som har långa köer och åkt dit för att se vad det är som lockar. Lär er i stället att det här är någonting som vi kan ta efter och se till att vi kanske rent av kan locka äldre in i vår egen verksamhet så att vi också får köer till vår egen verksamhet. Gör åtminstone det och besök dessa verksamheter, se vad det är som lockar. Vi låter de äldre välja. Det är så viktigt för många av de äldre att få välja att de till och med står i kö i åratal för att komma till ett specifikt boende. Den valfriheten är det viktigt att slå vakt om, och jag kommer aldrig någonsin att vara delaktig i att ta bort den valfriheten, Karin Rågsjö, aldrig någonsin.

Valfriheten ökar. Ja, säger du, om det handlar om detta måste vi få till fler boenden. Det stämmer. Har vi långa köer till vissa boenden, som vissa aktörer har redovisat, behöver vi fler aktörer. Vi löser inte allt genom att föra den politik som Karin Rågsjö

står för. Vi kommer inte att ha möjlighet att vare sig välja eller ställa oss i kö till ett specifikt boende i Karin Rågsjös värld. Det går inte att ha den formen av politik, den har väljarna röstat bort för länge sedan.

Det är viktigt med valfrihet. Det är inte en konspiration, Karin Rågsjö. Det är ingen konspiration att de äldre vill ha valfrihet och vill använda sig av den.

Beslut om särskilt boende där man har tackat nej är ett kapitel för sig. Sedan kommer vi att analysera, vid varje stadsdelsnämnd, när stadsdelen får domar emot sig. Det är någonting som prövas och som måste följas upp så att vi får prejudikat som kan gälla. Det är självklart, men det är inte det som ni bekymrar er över, utan ni bekymrar er mest över valfriheten, och det är väldigt märkligt. Jag skulle önska att Karin Rågsjö kunde lämna den frågan och i stället koncentrera sig på det viktiga i sammanhanget, att man inte lyckas leverera det som de äldre önskar. Den frågan är mycket mer intressant.

Anförande nr 206

K a r i n R å g s j ö (V): Vi har sett en del exempel på där det inte har levererats speciellt bra vård för de äldre, Joakim. Vi kan prata om Carema. Deras köer måste vara extremt korta nuförtiden. De äldre kanske väljer att ställa sig i kö någon annanstans.

Jag undrar: Är det så att med er ökade valfrihet kommer de här köerna att bli ännu längre? Är det så att det finns en paritet mellan ökad valfrihet och längre köer, eller är det så att många äldre faktiskt inte får det de begär? Kan det inte vara så? Eller är det kanske så att er misslyckade politik när det gäller upphandling om äldreomsorgen – ett misslyckande måste man väl ändå säga att det är med tanke på det som har rullats upp det senaste halvåret till exempel när det gäller Carema – bidrar till stora problem för äldre i Stockholm som kanske är oroliga, liksom deras anhöriga? Var ska de anhöriga placera sina äldre, ett tryggt ställe där de inte blir vanvårdade?

Anförande nr 207

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det här är mycket intressant. Du vill inte, Karin Rågsjö, att de äldre ska få välja. Du vill inte att de äldre ska få ställa sig i kö till Löjtnantsgården eller för övrigt till de övriga privata verksamheter som har långa köer. Mig veterligen är köerna lite varierande långa. Vi har omsorgsboenden som inte har någon kö över huvud taget, men det är inte alternativet för dessa. De vill så gärna in på ett specifikt boende. De vill bo där tillsammans med sina anhöriga. Tack vare den parboendegaranti som vi nu har infört har man möjlighet att komma in på dessa boenden tillsammans. Vi har möjlighet att leverera parboenden på flera ställen, och de äldre ska kunna välja specifikt boende. Den rätten får man aldrig ta ifrån dem.

Anförande nr 208

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Jag tycker att den här rapporten var intressant läsning. Den gör att man ställer sig en del frågor. Vi ska komma ihåg, vilket inte är självklart för alla människor, att LSS, lagen om stöd och service åt vissa funktionsnedsatta, är en av våra stora frihetsreformer. Man

är skyldig att rapportera ej genomförda beslut efter tre månader. Det är fantastiskt bra att det är på det viset. Jag håller med om kritiken att man inte kan utröna några tendenser.

Man pekar på tre saker som gör att resultaten inte är perfekta, och det är ingen ens från den styrande majoriteten som har sagt att det är perfekt. Ett är att det är bristande antal lägenheter, alltså bristande antal bostäder, det är brist på människor som ställer upp och det är människor som tackar nej till det som erbjuds. Då skulle man kunna fundera över på vilket sätt majoriteten vill lösa problemen. Det kanske inte blir riktigt tydligt.

I argumentationen här har vi fått höra att det är sämre i Göteborg och Malmö. Jag har väldigt svårt att se att det är någon lösning. Speciellt som Stockholm har ambitionen att vara i världsklass och vara världsbäst tycker jag inte att det var så där riktigt bra argument. Vad jag förstod har det i alla fall hänt något kring kontaktpersonerna. Men det här att många tackar nej har jag inte heller hört någon riktigt bra förklaring till.

Det står i materialet att det finns ett beräknat behov på ungefär 1 000 lägenheter för LSS-bruk för 2014. Vad jag förstår är det planerat ungefär 250, så där är det inte heller riktigt bra. Kvällens tema har varit bostäder i stor utsträckning. Är inte det här då i hög grad ett bostadsproblem? Är det inte så att det är Alliansens bostadspolitik som är den stora skurken i sammanhanget egentligen?

Anförande nr 209

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Anledningen till att jag nämnde de andra kommunerna kort är att vissa oppositionsföreträdare varit tydliga med att det här skulle vara något slags temperaturmätare för läget. Då behöver man ha viss självinsikt. Det kan vara svårt i storstäder att kunna erbjuda stöd i tid. Därmed inte sagt att man inte får beviljat stöd, men det ta kan lite längre tid än tre månader. Det innebär ändå att väldigt många får stöd. Majoriteten av alla får insatser beviljade och utförda i tid, men det kan dröja lite längre. Att det tar fyra månader att genomföra en insats ingår i denna redovisning.

Det är inte så att man står utan insats, utan det kan dröja något. En orsak är just bristen på kontaktpersoner. Genom kontaktförmedlingen ökar vi utbudet och möjligheten att rekrytera fler personer att matcha varandra.

Anförande nr 210

K a j N o r d q u i s t (S): Jag ser fram emot redovisningen av hur det funkar med kontaktpersoner. Mitt perspektiv på detta är att det ska funka så bra som möjligt naturligtvis, inte att jag vill göra en poäng av att det inte funkar. Jag vill gärna veta hur det löser sig med de drygt 1 000 lägenheterna. Dessutom är det lite intressant att folk tackar nej. Min tolkning av valfrihet är att det viktigaste egentligen inte är att man får välja mellan en kommunal och en privat utförare, utan det viktigaste man får välja på är om man vill ha bra eller dålig service. Jag tror att de flesta väljer bra service.

Anförande nr 211

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! De äldre har blivit utsatta för ett enormt projekt från er sida. Det har ni gjort. Ni har lekt under täcket med dem så att säga, skojat med dem, drivit med dem. Ni har över 100 utförare i Stockholm som de ska välja på. Man är 70–80 år gammal, och man har ingen aning om vem man ska välja. Det är lite magstarkt av er. I vissa stadsdelar finns det knappt någon kommunal hemtjänst kvar.

Det är för få händer som jobbar med de äldre. Jag har en fru som jobbar i hemtjänsten och som stupar snart. Det hela är märkligt, de har hur många ärenden som helst, det har vi ju hört. De hinner inte med. Ni kör slut på den personal som finns.

De äldre som enligt Joakim står flera år i kö för att komma in på ett specifikt ställe hinner dö innan de kommer in på det stället. Det är in på tröskeln de kommer. Det är inte meningen att en äldre människa ska stå flera år i kö för att komma in på ett ställe, det ska gå smidigt.

När det gäller de olika verksamheterna skulle jag vilja se mer av att gamla missbrukare, gamla kriminella personer hade ett specifikt äldreboende där de kunde bo, för de har sitt kulturella sätt att prata och diskutera. De passar inte på ett vanligt äldreboende. Det är en grupp som ni helt har glömt bort. Det finns äldre gamla missbrukare som är 60–70 år och som har helt andra referensramar och sociala koder än vad vi har.

Att säga att det inte var bättre på vår tid är på sandlådenivå. Det är sex år sedan. Vi kanske inte heller var så bra, men folk har ju röstat på er för att de ska få det bättre. Har de fått det bättre? Mer kiss i blåsan, eller vad, är det vad de har fått?

Anförande nr 212

Borgarrådet L a r s s o n (M): Följ med mig någon gång, Jackie, på något av mina studiebesök på kommunala och privata boenden. Följ med mig för att se vad som gör att människor väljer de olika boendeformer som finns där. Försök att tänka dig en situation där någon på ålderns höst skulle vilja bo med dem som talar samma språk som i ens ursprungsland. Om vi då inte har en plats på ett sådant boende därför att det är en kö dit, och man vill in just på ett speciellt boende, då vill du alltså att den personen ska placeras på ett, helst, kommunalt boende i närheten. Men om den här personen ser det som det viktigaste beslutet att få komma in på det specifika boendet då väger det högre än ditt val eller mitt val. Det är den enskildes val som gäller.

Jag håller inte med att en 70- eller 80-åring inte har en aning om hur man ska kunna välja. De har mer aning än du anar, och det kommer du själv att upptäcka när du kommer upp i den åldern, jag lovar.

Anförande nr 213

J a c k i e N y l a n d e r (V): Nu är det inte mer än tre veckor sedan jag dansade med en 90-åring. Vi dansade till Elvis, och hon viskade i mitt öra: Jackie, jag har lite ont ryggen, så ta det lite lugnt. Sedan gick hon och tog en whisky och gick ut för att

röka. Hon stod ensam ute i kylan och rökte medan hennes kompisar stannade inne. Så jag träffar också gamla människor, Joakim.

Eftersom du nu har sträckt ut handen till mig ska jag hämta min almanacka för att boka ett besök. Är det okej? Bra!

Anförande nr 214

Borgarrådet M o g e r t (S): Ordförande! Jag hade faktiskt inte tänkt ge mig in i debatten alls, för jag upplever ärligt att ni har tagit till er lite av den kritik vi har framfört i de här frågorna, att ni har funderat över kring de icke genomförda besluten och samlats en del kring dem. Jag tyckte att socialborgarrådets första inlägg andades lite självkritik och en ganska tydlig vilja att ta problemen på allvar och försöka lösa dem så långt det är möjligt.

Men när läget blir lite pressat hamnar ni åter i en situation där ni flyr ansvaret. Det är alltid en annan stad, en annan plats, en annan tid vi ska prata om, någonstans där det slumpvis har visat sig vara eller är sämre. Det intresserar inte mig. Jag är hyfsat säker på att det inte intresserar stockholmarna heller. Kan vi inte en gång för alla strunta i vad de gör i Göteborg, Grums eller Götene som är tråkigare och i det här fallet sämre än Stockholm? Ska vi titta på några ställen är det väl där de gör det bättre än i Stockholm. Kan vi inte gemensamt enas kring att vi behöver skjuta till mer resurser för att lösa problemen i stället för att gömma oss bakom retorik och sådana saker?

Det imponerar inte jättemycket att tala om den viktiga friheten att kunna tacka nej. Jag skulle retoriskt kunna svara med att med er politik har det blivit fler skäl att tacka nej till äldreboenden. Jag skulle bara behöva öppna en dagstidning för att bevisa det.

Låt oss konstatera i stället att det här inte fungerar, vi bör gemensamt ha inriktningen att detta ska lösas. Jag kan inte se att det skulle vara något kontroversiellt i det.

Anförande nr 215

Borgarrådet L a r s s o n (M): Du brukar, Roger, gå upp och säga att du inte hade tänkt gå upp i debatten, men sedan går du alltid upp på slutet. I det här fallet vill jag ändå poängtera för dig att det är ni som väljer att diskutera huruvida människor verkligen ska ha möjlighet att stå i en kö av fri vilja eller ej. Det är ni som väljer att diskutera det.

Som jag sade i mitt inlägg tycker jag att det är oerhört viktigt att analysera de domar som går staden mot, att få det provat så att vi vet hur vi ligger till vid respektive stadsdel gentemot de äldre som söker bistånd. Det är otroligt viktigt att analysera detta. Men kön i sig till vissa speciella boenden är någonting som ni inte har förstått. Ni har inte förstått vikten av att man till exempel kan söka till det judiska hemmet. Ni har inte förstått vikten av att få stå i kö till det boende som man verkligen från hjärtat har velat bo i. Den valfriheten får man aldrig ta ifrån de äldre. Sedan diskuterar vi gärna de brister som finns, men ni snöar in på en väldigt märklig ködiskussion.

Anförande nr 216

Borgarrådet M o g e r t (S): Återigen: Det jag framför allt inte är intresserad av är att diskutera hur det är i andra tider, på andra platser och i värsta fall också i andra dimensioner. Det jag tycker är problemet är att ni alltid flyr ansvaret. Så kommer det någonting luddigt om valfrihet. Jag tycker att det är så tråkigt.

Det här är tydliga exempel på saker som inte fungerar. Det borde vi kunna vara överens om och säga: Här skjuter vi till resurser, det här försöker vi lösa. Det ska inte behöva vara mer krångligt än så.

*§ 18 Höjning av parkeringsavgifter och förslag till felparkeringsavgifter
Förslag från trafik- och renhållningsnämnden (utl. 2012:1)*

Anförande nr 217

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Det är ganska sent, men eftersom jag är en kvällsmänniska ska jag kunna hålla på några timmar till om det skulle behövas. Det här är ett ärende som många känner igen. Det brukar vi ha uppe nästan varje år. I budgetfullmäktige för budgeten för 2012 fick trafikkontoret i uppdrag att återkomma med förslag på en höjning av felparkeringsavgiften och boendeparkeringsavgifterna. Detta har vi gjort. I det här ärendet lyfter vi fram framkomlighetsfrågorna, som vi har jobbat mycket med från stadens sida och som vi behöver jobba mycket mer med. Parkeringsfrågorna hänger intimt ihop med framkomlighetsfrågorna.

Därför tänker jag inte förlänga debatten så mycket mer än att konstatera att förslaget innebär att vi höjer boendeparkeringsavgifterna med 100 kronor i månaden i förhållande till vad vi har i dag, och vi höjer felparkeringsavgiften till det maximala beloppet för parkeringar som extra mycket påverkar framkomligheten.

Vidare kan jag konstatera att det finns en väldigt stor spread inom oppositionen, och jag ser med spänning fram emot att höra mer i detalj hur Socialdemokraterna har tänkt sig sitt förslag där de föreslår en kraftig höjning av avgifterna med 5 procent men säger att boendeparkeringsavgiften inte ska omfattas av detta. Den höjningen med 5 procent ska uppenbarligen, om man ska tro deras beskrivning, leda till att det kommer att bli en massflykt in i parkeringsgaragen. Jag tycker att det är lite fascinerande, så jag ser med spänning fram emot att höra lite mer utvecklat hur Socialdemokraterna har tänkt i sitt förslag.

Däremot kan man konstatera, vilket vi känner till sedan tidigare, att det finns en stor skillnad när det gäller parkeringspolitiken mellan oss och Miljöpartiet. Miljöpartiet vill ju fördubbla boendeparkeringsavgiften jämfört med vad den är i dag, och det är en väldigt kraftig snabb förändring. Jag tror att man successivt måste gå mot att det blir dyrare att ha boendeparkering. Men den kraftiga höjningen i Miljöpartiets förslag, där man dessutom vill höja parkeringstaxan i innerstaden med i genomsnitt 50 procent, kommer att slå väldigt snabbt och obarmhärtigt mot bilisterna i Stockholm.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 218

E m i l i a H a g b e r g (MP): Jag skulle gärna vilja ge er moderater en eloge för att ni har börjat prata om parkeringspolitiken som en framkomlighetsfråga, om parkeringsavgifter och om att ta bort parkeringsplatser. Men jag blir ändå lite undrande över ert förslag när det gäller gatuparkeringsavgifterna. Det är en minimal höjning som ni har tagit fram. Det handlar om en krona här eller en krona där. Det har ingen som helst styrande effekt.

Jag undrar: När ska ni börja driva framkomlighetsarbetet när det gäller parkeringspolitiken?

Anförande nr 219

Borgarrådet Hamilton (M): Jag tycker att det är ganska smakligt att när man har en framkomlighetsstrategi som är ute på remiss att man först låter alla de remissinstanser som ska yttra sig över denna göra det innan vi går in och gör någonting ytterligare. Du kommer att få se förändringar på det här området också, inte lika kraftiga och lika obarmhärtiga som ni från Miljöpartiet föreslår. Ni tar till yxan ordentligt på en gång. 50 procent är en ganska kraftig höjning, inte 5 procent som Socialdemokraterna – de kanske har missat en nolla i sitt förslag.

Vi vill gå fram men också se till att vi har parkeringsplatser i garage på plats samtidigt som vi balanserar den övriga parkeringspolitiken.

Anförande nr 220

Emilia Hagberg (MP): Ordförande, fullmäktige! När Stockholm växer och fler ska röra sig på Stockholms gator måste gatuutrymmet användas mycket mer effektivt. Biltrafiken måste minska och ge plats åt gående, cyklister, kollektivtrafik och nyttotrafik. Höjda parkeringsavgifter är ett väldigt verkningsfullt styrmedel för att minska biltrafiken och få bort parkerade bilar från gatorna. Vi i Miljöpartiet har i motvind drivit att vi ska använda parkeringspolitiken aktivt. Kanske börjar vi få gehör.

I verksamhetsberättelsen från trafikkontoret står det: Parkeringsplatser och bilkörfält kommer att behöva tas bort. I den framkomlighetsstrategi som just nu är ute på remiss är ett av målen att det ska vara lätt att hitta en parkeringsplats, efterfrågan på parkeringsplatser ska inte överstiga 85 procent av utbudet år 2030.

I beskrivningen av den åtgärd som måste till för att lösa detta står det: Det finns ingen absolut brist på parkeringsplatser i Stockholm. Vidare står det: För att det alltid ska finnas lediga platser krävs därför en mer marknadsanpassad bilersättning i de områden där och på de tider då efterfrågan är störst. Det går inte att uppnå detta mål genom att skapa fler parkeringsplatser i gatan. Tack! Vi tackar för de orden. Det är precis vad vi har sagt här i många år.

Därför föreslår vi i Miljöpartiet en höjning av parkeringsavgifterna med 50 procent i snitt i innerstaden. Då minskar efterfrågan på parkeringsplatser med 9 procent enligt de beräkningar vi har fått beställt. Det här är ett första steg i den riktningen.

Jag skulle vilja ställa en fråga. Jag undrar lite över talet om att gå i riktning mot att använda parkeringspolitiken. Jag är fortfarande tveksam om det kommer att användas. För bara drygt tre månader sedan när vi presenterade vårt budgetförslag och där vårt förslag till höjda parkeringsavgifter fanns med kommenterade Sten Nordin det i tv. Det är orealistiskt, var kommentaren. Då måste jag fråga Sten Nordin, som inte är i salen, men jag ställer frågan ändå: Vad är det som är orealistiskt? Är det orealistiskt att använda höjda parkeringsavgifter som ett viktigt styrmedel för ökad framkomlighet? Eller är det orealistiskt att fortsätta låta en yta så

stor som ett och ett halvt Gamla stan tas upp av parkerade bilar bara på innerstadens gator?

Bifall till Miljöpartiets förslag.

Anförande nr 221

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Återigen tycker jag att det vore väldigt drastiskt mot stockholmarna att genomföra en så kraftig höjning som ni föreslår. Det var väl det som finansborgarrådet menade i sin kommentar, plus att ni ursprungligen föreslog en höjning av felparkeringsavgiften som ligger utöver det som är lagligt möjligt. Det hade i ärlighetens namn justerat till budgetdebatten. Det ursprungliga förslag som ni presenterade var inte förenligt med lagstiftningen.

1 200 kronor i boendeparkeringsavgift bara rakt över en natt är ert förslag. Om man skulle presentera det för stockholmarna, och jag hoppas verkligen att stockholmarna är medvetna om att ni har lagt ett sådant förslag, kommer de att verkligen se vilken kraftig skillnad det är på politiken. Jag tror inte att man kan gå så himla snabbt fram som ni vill göra från Miljöpartiets sida. Man måste gå successivt, och det kommer vi att göra för att öka framkomligheten.

Anförande nr 222

E m i l i a H a g b e r g (MP): Jag hoppas verkligen att ni är beredda att ta de steg som är nödvändiga i den här riktningen. Sedan är det viktigt att det finns en skillnad mellan parkeringsavgifterna och felparkeringsavgifterna. I dag finns inte möjligheten, som Ulla Hamilton påpekade, att gå över 1 000 kronor. Därför har vi i dag lagt förslaget att Stockholm ska uppvakta regeringen för att be om en förändring. Nivån, 1 000 kronor, har inte uppgraderats sedan 2004, den ligger under straffavgiften om man plankar i tunnelbanan. Därför skulle jag önska att vi kunde göra gemensam sak där och uppvakta regeringen om en höjning.

Anförande nr 223

M a r k K l a m b e r g (FP): Ordförande, kommunfullmäktigeledamöter och medborgare som lyssnar! Den här parkeringsstrategin ser jag som en del av en större politik för att öka framkomligheten i Stockholms stad. Som tidigare talare har sagt här begränsas gatuutrymmet i och med att vi får fler människor i Stockholm, och då måste något ge vika. Därför är det rimligt att vi stegvis ökar parkeringsavgifterna. Men man ska göra det måttligt.

Det här innebär bland annat en höjning i innerstaden från 40 till 41 kronor. Socialdemokraterna skriver i sin reservation att de i huvudsak godkänner föreliggande förslag, och om jag uppfattar det rätt är deras förslag att i stället för att höja från 40 till 41 kronor ska man höja till 42 kronor. Så det är inte så stor skillnad.

När det gäller Miljöpartiet talar man om procent. Men jag tycker att det ibland är viktigt att tala om kronor, för människor lever inte på procent utan på kronor. Miljöpartiets förslag innebär att man ska betala 60 kronor per timme för att parkera. Även om jag inte har bil kan jag tänka mig att de som har bil upplever det som en

ganska dramatisk höjning att gå från 40 till 60 kronor. Om man tycker som jag att det är viktigt att öka framkomligheten måste man minska parkeringarna på gator. Även om man tycker så är det en del människor som har gjort investeringen att ha en bil, och att över en natt få denna höjning skulle kunna sabba ekonomin för en del.

Jag tycker att det här är ett viktigt beslut, jag ser det som en fråga som vi har anledning att återkomma till. Det är viktigt att öka framkomligheten, det är viktigt att kollektivtrafiken får ökade möjligheter att ta sig fram. Vi vill hellre se att bilar kan ta sig fram än att de står stilla i köer.

Därför yrkar jag bifall till förslaget.

Anförande nr 224

E m i l i a H a g b e r g (MP): Jag vill kommentera det här med kronor och ören. Jag delar helt uppfattningen att stockholmarna är intresserade av vad det kostar. Det är ju själva idén med att använda parkeringsavgifter som ett styrmedel, väldigt effektivt sådant precis som trängselavgifterna, för att man ska värdera sina kostnader. Anledningen till att vi inte har preciserat vilka parkeringszoner som ska ha vissa avgifter är att vår utgångspunkt är styreffekten. Det krävs ganska komplicerade beräkningar för att kunna göra det detaljerat. Vi som parti har inte möjlighet att göra det, vi kunde få fram det på en övergripande nivå, en genomsnittsprocent. Vi vill inte höfta till siffror, utan vi vill ha det väl genomarbetat.

Det är tydligt med 50 procents genomsnittlig höjning av nivån. Då når vi en minskning med 9 procent av efterfrågan på parkeringsplatser. Det är ett viktigt steg men inte ända fram.

Anförande nr 225

M a r k K l a m b e r g (FP): Jag stöder tanken på ekonomiska styrmedel, att man ska kunna påverka folk att betala för de kostnader som bland annat trängsel och parkeringar orsakar. Jag tyckte att ditt resonemang var intressant, att det här är något slags genomsnitt, och så står det också i er motion. Det innebär att om man bara höjer låt oss säga från 40 till 50 kronor i innerstaden, det vill säga 25 procent, måste man kanske höja med 60, 70 eller 80 procent i ytterstaden. Någon måste betala för de här 50 procenten.

Även om jag ser att en höjning är nödvändig måste jag ställa frågan: Hur snabbt ska du gå fram? Hur mycket tål våra medborgare?

Jag stöder kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 226

M a l t e S i g e m a l m (S): Ordförande, fullmäktige! Jag kommer ihåg en pamflett som Moderaterna delade ut för några år sedan när det var fråga om några kronors höjning av parkeringsavgifterna och där de gick till attack mot höjningen. Nu har de själva varit med om att föreslå en höjning. Det är klart att tiderna förändras.

Vi har lagt oss på en nivå med en höjning av parkeringsavgifterna med 5 procent. Vi tycker att det är en bra strategi fram tills framkomlighetsstrategin är remisshanterad och klar och vi ser vad remissvaren innehåller för förslag. Vi kan vänta på det för att se vilka åtgärder som ytterligare kanske behöver vidtas.

Det finns olika sätt att styra folks bilkörning i staden. Framför allt kan man säga när det gäller kollektivtrafiken att när priserna på månadskortet och kupongerna ökar kanske man tar bilen in till staden i stället för att åka kollektivt. Så det finns många sätt att styra hur mycket fordon som ska in i staden varje dag.

Vi har landat på nivån 5 procents höjning, och det är ungefär samma nivå som majoritetens förslag till höjning av parkeringsavgiften.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag.

Anförande nr 227

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag blev inte så mycket klokare på det som Malte Sigemalm sade nu. Det ni skriver i er reservation är att genom en smart parkeringspolitik kan staden främja parkering i parkeringshus. Ett led i detta är att parkeringsavgiften exklusive boendeparkeringsavgiften höjs med totalt 5 procent, precis som tidigare talare har konstaterat, från 40 till 42 kronor. Ska det verkligen få stockholmarna att säga: Vad dyrt det har blivit, nu måste vi parkera i parkeringsgarage. Det gäller alltså de stockholmarna som inte har boendeparkering, för dessa får ingen höjning enligt ert förslag.

Det här är allvarligt talat inte seriöst. Vi kommer inte att få en enda människa att göra någon skillnad över huvud taget. Ni pratar om framkomlighet. Ni kör med en populistisk politik att inte vilja höja boendeparkeringsavgiften, men ändå försöker ni med en retorik att tala om att öka framkomligheten. Det är inte trovärdigt.

Anförande nr 228

M a l t e S i g e m a l m (S): Jag vet inte om Ulla Hamilton är beredd att öka gatuutrymmet från parkerade bilar som ska ned i garage. Det måste ändå vara en strategi att få bort bilarna från gatan och ned i garaget. Om man nu vill lägga några kronors höjning, som vi har föreslagit, för att se om detta är en framkomlig väg är det någonting vi kan diskutera. Vi väntar på framkomlighetsstrategin. Jag tycker inte det är att lura eller ha en retorik på ett speciellt sätt.

Jag förstår inte riktigt vad borgarrådet är ute efter. Vad vi säger är att om man vill använda parkeringspolitiken ökar man avgifterna lite grann för att få ned bilarna från gatan in i parkeringsgaragen. Vad är det för fel på det?

Anförande nr 229

E m i l i a H a g b e r g (MP): Först kan jag bara konstatera att ur led är tiden. Här står S och M och diskuterar vem som vill höja parkeringsavgifterna minst. Men det är bara bra att det går åt det hållet.

Jag måste ställa samma fråga till dig som Ulla Hamilton ställde. Hur har ni kommit fram till siffran 5 procent, och vilken effekt vill ni nå? Vi har räknat ut att det behövs 50 procents höjning för att minska efterfrågan på parkeringsplatser med 9 procent. Alltså kommer inte 5 procent att leda så långt.

Är ni beredda att vidta de åtgärder för parkeringspolitiken som krävs för att det verkligen ska få en effekt framöver?

Anförande nr 230

Malte Sigemalm (S): Om man skulle gå på Miljöpartiets linje, med den stora höjning som de föreslår, skulle det bli väldigt svårt för många människor. Det skulle kännas svårt för dem som i dag behöver bil, oavsett om man bor i innerstaden eller inte, med denna höjning. Det skulle slå hårt mot många grupper i dag. Jag kan inte heller se att det ska vara huvudsyftet med en parkeringspolitik.

Anförande nr 231

Jonas Naddemo (C): Ordförande, fullmäktige! Höjningen av parkeringsavgifter handlar till stor del om att förändra människors ekonomiska incitament till att i större mån åka kollektivt eller cykla. Stockholm har lite enkelt uttryckt för små och för smala gator. Vi har inte tillräckligt med utrymme för att alla de funktioner som ska samsas på våra gator ska få plats. Vi behöver plats till gång- och cykelbanor, kollektivtrafikfält och plats för nyttotrafik. Ska vi dessutom parkera på våra gator blir utrymmet alltför litet. Det har jag precis fått lära mig när jag flyttat till Vasastaden. Där är dubbelparkeringar en regel.

Ska vår stad få fortsätta att öka i attraktivitet och kunna vara en tillväxtmotor måste vi på sikt ställa om våra vägar från att i dag vara ytor där trafiken står still, antingen i kö eller parkerad, måste vi inse att vi inte kan acceptera parkeringar på alla våra viktigaste gator. Jag tycker till exempel personligen inte att det är okej att vi har parkeringar på Sveavägen. Det känns lite tokigt. Jag tycker att vi skulle kunna utnyttja de ytorna till att ha till exempel busskörfält.

Avgiftshöjningarna på det här området ska ses som en del av Centerpartiets och Alliansens strategi för att öka framkomligheten i vår stad. Det finns mycket mer som behöver göras på det här området för att vi ska nå framgång. Det räcker inte bara med att straffa ut bilarna, som Miljöpartiet vill, utan vi måste ha andra kreativa lösningar för att möjliggöra för fler parkeringsplatser, till exempel genom p-köp.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 232

Borgarrådet Hamilton (M): Fru ordförande! Eftersom Malte Sigemalm inte förstår vad jag menar för någonting när det gäller boendeparkeringsavgifterna får jag väl försöka förklara. Om man över huvud taget inte förändrar avgiften för boendeparkering tror jag inte att en höjning av parkeringsavgiften per automatik innebär att de människor som har boendeparkering drar slutsatsen att de ska parkera i parkeringsgarage i stället för på gatan. Jag tror nämligen att man behöver lite andra

incitament. Men ni skriver i ert förslag: Parkeringsavgifterna exklusive boendeparkeringsavgifterna höjs med totalt 5 procent fördelat mellan områden och parkeringsytor på ett sätt som styr parkering in i parkeringshus och bort från vältrafikerade gator.

Då är återigen min fråga: På vilket sätt tror du att oförändrade boendeparkeringsavgifter och en krona mer i timmen kommer att göra att er politik på detta område förverkligas?

Anförande nr 233

M a l t e S i g e m a l m (S): Vad vi diskuterar i det här ärendet är faktiskt parkeringsavgifterna. Vi har föreslagit exklusive boendeparkeringsavgifter, så jag föreslår att borgarrådet läser innantill i ärendet.

Anförande nr 234

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag förstår fortfarande inte hur en krona mer per timme skulle innebära att fler ställer sina bilar nere i parkeringsgarage, med oförändrade boendeparkeringsavgifter. Jag förstår faktiskt inte det.

Anförande nr 235

M a l t e S i g e m a l m (S): Om vi två har föreslagit ungefär samma höjning av parkeringsavgifterna kan jag fråga borgarrådet om borgarrådet tror att hennes föreslagna höjning av avgiften för parkering skulle få fler bilar nere i garagen. Det tror vi, och vi har inte motsatt oss den här höjningen av boendeparkeringsavgiften. Vi har inte diskuterat den, utan vi har sagt ”exklusive boendeparkering”.

Anförande nr 236

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Vi tror inte att en krona mer i timmen kommer att leda till att man parkerar i parkeringsgarage. Det är därför vi vill höja boendeparkeringsavgiften, just för att öka incitamentet att parkera i parkeringsgarage. Men om du säger att ni också vill höja boendeparkeringsavgiften måste jag säga att det inte blir tydligt i er reservation.

Anförande nr 237

M a l t e S i g e m a l m (S): Det där beror alldeles på hur du läser ärendet, fru borgarråd.

§ 19 Detaljplan för område vid Pepparvägen/Munstycksvägen i stadsdelarna Farsta och Hökarängen, Dp 2009-14443-54 (utl. 2012:2)

Anförande nr 238

Borgarrådet K e v i u s (M): I denna sena timme ska jag göra en sammanfattning av mitt eminenta anförande. Först skulle jag vilja hälsa alla stockholmare som står i bostadskön, alla stockholmare som letar lägenhet, bostadslösa stockholmare och unga som är sugna på att flytta hemifrån välkomna till den här debatten. Den föreslagna detaljplanen är riktigt bra. Varför är den bra? Jo, den är bra för att vi kopplar ihop Hökarängen med Farsta. Den är också bra för att den bygger på grundidén med vår översiktsplan, Promenadstaden, för att koppla ihop stadsdelarna.

Den ger 70 stycken bostadsrätter i ett område där det främst finns hyresrätter. Det är alltså ungefär 140–160 människor som kan flytta in där. Det är bra att Socialdemokraterna är med på denna detaljplan.

Det som är intressant är att den fräscha miljöpartisten Elina Åberg och Maria Hannäs från Vänsterpartiet, som visserligen i stadsbyggnadsnämnden avstyrkte förslaget, avstyrkte detta med motiveringen att det finns ett värde i att binda ihop stadsdelar och göra gångvägar och andra förbindelselänkar trygga. Men då borde planeringen utgå från det och i detta fall planläggning ske längs hela Pepparvägen, menar det. Det vill säga att Vänsterpartiet och Miljöpartiet säger att om man skulle bygga längs med hela Pepparvägen skulle det kanske vara intressant.

Men dessa representanter för Miljöpartiet och Vänsterpartiet i stadsbyggnadsnämnden blev överkörda av Hagberg, Nilsson och Livh, toppar som sitter i kommunstyrelsen. Det är ganska intressant.

Summa summarum är det här en mycket bra detaljplan. Den ger 70 stycken lägenheter i Stockholm.

Anförande nr 239

M a t s L i n d q v i s t (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det är lite tråkigt att Regina Kevius redan har läst halva vår reservation, så jag har inte så mycket kvar att läsa, men jag måste utveckla det på något sätt i stället. Poängen är att det här är ett grönområde, ett viktigt grönt stråk.

Ja, det finns värde i att bygga ihop stadsdelar, men det kan göras på lite olika sätt. Man kan utveckla belysningen till exempel, man kan göra nyplanteringar, men framför allt skulle vi vilja att hela detta område hade setts i ett sammanhang, inte att man gör det här som en fortsättning på den frimärksplanering där man tar en liten bit här och en liten bit där, och så ser man vad det blir i slutändan.

Det är utifrån detta Miljöpartiet har en reservation till förslaget.

Anförande nr 240

M a r i a H a n n ä s (V): Ordförande, fullmäktige, medborgare och åhörare! Vi anser att den här delen av Hökarängen med skogsområdet med äldre lövskog och hållmark är viktig för framtida generationer. Vi tycker att det är viktigt att bygga på redan hårdgjord mark, som vi har pratat om tidigare här. Det här är en viktig spridningskorridor ut mot Fagersjöskogen och mot Hanvedskilen. Vi tror att det hade varit mycket bättre om man hade bestämt sig för att till exempel bygga på den andra sidan, bygga mot Hökarängen, där det redan är bebyggt och spara den del som är grön och som vetter ut mot pendeltåget och över mot Rågsved och friluftsområdet. Vi tycker att det skulle vara bättre att koncentrera det till den andra sidan.

Vi i Vänsterpartiet är inte för att koppla ihop alla stadsdelar, vi tycker att det är bra med grönområden emellan. Jag har bott i Björkhagen nästan hela mitt liv, och där vill vi ha det på det sättet. Det är nästan bara de som bor i innerstaden som pratar om att man ska koppla ihop stadsdelar. Min dotter bor också där och tycker att det är underbart att gå i den här skogen och plocka svamp till exempel. Det finns jättemånga som uppskattar de här skogsområdena.

Därför ska vi inte bygga i grönmark, utan vi ska i huvudsak bygga på redan exploaterad, redan hårdgjord mark. Det är viktigt.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 241

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Det börjar bli så att Miljöpartiet blir som Miljöpartiet har varit förr, man säger nej till bostäder. I det här fallet säger man nej, inte så mycket för att det är olämpligt eller så utan för att platsen naturligtvis är fel.

Nu kommer jag till den fråga som jag har till Miljöpartiet. Den här platsen är alltså fel i Hökarängen. Jaha. Vilken alternativ plats i Hökarängen är det ni egentligen vill bygga på? Ni skriver att det finns andra lämpligare platser i stadsdelen, och stadsdelen i det här fallet kan inte förstås som annat än Hökarängen.

Stockholmshem är ojämförligt största fastighetsägaren i området, och vi välkomnar att HSB har byggt några bostadsrätter ungefär 50 meter från den plats där dessa ska byggas. Det är välkommet med ytterligare fler bostadsrätter i området. Då får vi hjälp med att höja Hökarängens status ytterligare. Det arbetar vi mycket med och lägger mycket resurser på. Tråkigt att ni i Miljöpartiet motarbetar detta genom att säga nej till det här värdefulla lägenhetstillskottet.

Anförande nr 242

M a t s L i n d q v i s t (MP): Nu när jag har fått en fråga måste jag besvara den. Jag håller upp en karta för att ni ska se. Låt oss titta på gatan söder om Kryddhyllan så att säga. Där skulle det gå bättre att bygga. I Farsta stadsdelsnämnd har jag föreslagit att man ska öppna upp vägen där ovanför för att möjliggöra brandutryckningar. Den delen är, som även Vänsterpartiet påpekade, rätt plats att bygga på. Jag hoppas att det är ett tillräckligt svar på din fråga.

Anförande nr 243

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande! Tack så mycket för det, Mats Lindqvist! Jag hoppas och ser fram emot att vi får en plan även för den delen av gatan. Det är precis enligt vår idé och modell, som är att vi ska bygga ut efter Pepparvägen ända fram till de fina villaområdena som påbörjats med Värmlandsgatunamn i Farsta. Då bygger ihop stadsdelarna. I Folkpartiet tycker vi att det är bra, tydligen till skillnad från hur man ser på det i Vänsterpartiet. Det är utmärkt, vi bygger också där. Då får vi ytterligare lägenheter i Hökarängen, gärna bostadsrätter.

§ 20 Detaljplan för Racketen 11 m.fl. i stadsdelen Alvik, Dp 2009-06788-54 (utl. 2012:3)

Anförande nr 244

Borgarrådet K e v i u s (M): Även här gör jag en sammanfattning. Det som känns riktigt bra med det här ärendet är att det blir 150 nya lägenheter. Det är alltså ett parkeringsdäck som finns i dag som görs om. Det blir mycket spännande arkitektur. Det är danska arkitekter som planerar detta. Det blir både 18 våningar och 15 våningar, 150 nya lägenheter i Alvik som är ett fantastiskt bra område.

Partierna är överens, så jag tycker inte att vi ska behöva debattera så mycket mer. Det finns en motion om parkeringstal, och det kan vi diskutera. Det pågår en trafikutredning som är viktig gällande området eftersom det finns en del trafikproblem.

Men summa summarum är det ett jättebra förslag om 150 nya lägenheter.

Anförande nr 245

M a r t i n M i c h e l (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi miljöpartister tycker att det är helt okej att bygga 150 lägenheter på den här platsen, men vi tycker också att dagens bostadsbyggande, som man har pratat om tidigare här i kväll, måste mer handla om för vem vi bygger, var vi bygger och framför allt hur vi bygger hus som ska stå 100 eller 150 år eller ännu längre in i framtiden. Vi måste bygga fler klimatsmarta bostäder; det har sagts tidigare så jag ska inte argumentera mer. Vi behöver bygga passivhus som inte drar mer än 45 kilowattimmar per kvadratmeter och år, och då är inte hushållselen medräknad.

Det duger inte att Alliansen, trots den samlade kunskap som finns på området, skjuter sitt miljöansvar framför sig till nästa mandatperiod eller ännu längre fram för att slippa ta kostnaderna för miljöansvaret.

I förslaget står det att huset ska ha hög arkitektonisk kvalitet, och det tycker vi nog alla. Men fasaderna föreslås byggas med prefabricerade betongelement. Ett högt hus, som dessutom kommer att bli ett landmärke för Alvik, får inte bli ett misslyckande därför att man väljer billiga och fula fasadmaterial.

Förslaget saknar krav när det gäller att minimera energianvändning och att minska miljöbelastning, liksom en föreslagen trafik- och parkeringslösning, vilket vi tycker är anmärkningsvärt. Ett höghus på 18 våningar vid stranden samt i förlängningen en 70 meter lång huskropp på 8 våningar kommer att skapa besvärande vindar utefter Gustavslundsvägen ända uppe mot Alviksplan. Slagskuggan och därigenom solbristen vid parkområdet direkt öster om de här byggnaderna kommer att bli väldigt besvärande. Det finns solstudier gjorda, de gjordes redan före programsamrådet, men i slutförslaget har man inte tagit hänsyn till dem. Det tycker jag är en jättestor brist.

Parkeringsstalet har vi föreslagit borde ligga på 0,3 eller en bil per tre lägenheter i stället för det som nu är föreslaget; en bil per lägenhet. Anledningen är att vi vill ta större miljöhänsyn, men framför allt kan man lägga sig på en låg parkeringskvot här just därför att läget är nära attraktiv kollektivtrafik som tunnelbana, bussar och tvärsparlinjen.

Med detta planförslag försvinner ytterligare industrimark för småindustri, och det beklagar vi väldigt djupt därför att vi saknar den typen av mark i Stockholm i dag.

Anförande nr 246

Borgarrådet **A n k e r s j ö** (C): Du sade någonting som fick mig att fundera. Det är synd att ert borgarråd inte är här eftersom jag egentligen skulle ha velat ställa en fråga till honom, men du sade samma sak som han har skrivit i sin reservation, så jag ställer frågan till dig i stället och jag citerar honom. Han säger så här på sin blogg: För att lösa Stockholms problem måste vi lyfta blicken bort från idén om tvära hugg i luften. Det måste till ett tänkande som problematiserar frågor om inflyttande. Är det verkligen klokt att fylla på Stockholmsregionen med oändligt mycket människor? Vore det inte klokare att arbeta för en politik som gör det möjligt för människor att bo i andra delar av landet? Vi kommer aldrig att kunna härbärgera alla Sveriges medborgare här med mindre än att vi tvingas göra avkall på allt det vi i dag anser är en god och hälsosam boendemiljö. Vi kan inte bevara och utveckla en fungerande storstadsmiljö vid 59:e breddgraden om vi inte lyfter blicken bortom Stockholmsperspektivet.

Detta säger Miljöpartiets ledande företrädare i Stockholm. Du använde orden som står i er reservation: Vi ska diskutera för vem vi bygger. Vad menar du med det?

Anförande nr 247

M a r t i n M i c h e l (MP): I första hand tänker jag på att vi ska bygga där bristen är som störst. Det gäller ungdomarna och det gäller studenterna till exempel. Vi behöver betydligt fler smålägenheter. Jag vet inte exakt hur lägenhetsfördelningen är i det här föreslagna bostadsområdet. Det är detta jag närmast tänker på när jag säger så.

Anförande nr 248

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Jag ska fatta mig mycket kort. Vänsterpartiet är positivt till denna detaljplan, och jag går upp i talarstolen för att säga det så att ni inte tror att vi alltid inte tycker om det som föreslås ska göras. Tvärtom, om de flesta detaljplaner är vi faktiskt överens. Just denna plats är särskilt lämplig för att bygga riktigt höga hus. Det kommer att bli ett bra tillskott till bostäder, och just för att kollektivtrafikläget är så himla bra borde man ha haft ett lägre parkeringstal. Men vi har bara ett särskilt uttalande i den frågan. Det handlar om att styra människor att välja kollektivtrafiken, och därför hade vi gärna sett ett lägre p-tal.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

*§ 25 Kö- och förmedlingsavgifter för Stockholms Stads Bostadsförmedling AB
(utl. 2012:8)*

Anförande nr 249

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker som jag har sagt förut att när det gäller ungdomar och Bostadsförmedlingen skulle jag gärna se att unga fick stå gratis i kön upp till 25 år, att man slopade avgiften på 225 kronor för dem med tanke på att många ungdomar i dag är arbetslösa och har dålig ekonomi. Samtidigt är det viktigt att få in dem i bostadskön och få dem att förstå att det är en viktig kö att stå i och hålla levande. Jag tycker att det vore en bra gest med tanke också på hur lite det byggs i den här staden.

Anförande nr 250

C h r i s t i n a E l f f o r s - S j ö d i n (M): Jag är ledsen för att förlänga debatten så här sent, men som ordförande i Bostadsförmedlingen måste jag ta till orda i frågan.

Det var med stor tillfredsställelse som vi redan i budgetdebatten kunde föra fram ett förslag om att helt ta bort förmedlingsavgiften för studentlägenheter och att det därmed skulle vara helt kostnadsfritt att få en studentbostad vid Stockholms Stads Bostadsförmedling.

Drömmen om en egen bostad är, som jag tidigare sagt, någonting som vi alla delar. I ambitionen att göra Stockholm till en attraktiv stad även för många studenter som väljer att studera här tar också Bostadsförmedlingen sitt ansvar. Bostadsförmedlingen är öppen för alla över 18 år oavsett var man är bosatt, och kostnaden för att stå i bostadskön har nästintill halverats de senaste åren och uppgår i dag till 60 öre per dag.

Inför 2012 planeras en vidareutveckling av verksamheten framför allt för att öka antalet inlämnade lägenheter samt för att tillmötesgå efterfrågan på utökad service till kunderna i bostadskön. Men i dag utgör Stockholmsregionen en i hög grad gemensam bostads- och arbetsmarknad, och Stockholms Bostadsförmedling är öppen för alla från hela länet som söker bostad. Stockholms fastighetsägare kan inte ensamma ta ansvar för att lämna lägenheter till Bostadsförmedlingen, utan här måste en samverkan ske med våra grannkommuner. Den största utmaningen för Bostadsförmedlingen är därför att utveckla en dialog med såväl privata som kommunala fastighetsägare i regionen för att öka kännedomen om förmedlingsverksamheten och för att på det sättet öka inflödet av lägenheter att förmedla.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag om att införa en kostnadsfri förmedling av studentboende till Stockholms studenter.